

Kıbrıs'ta Sosyalist GERÇEK

Aylık Siyasi Gazete
KASIM - ARALIK 1999, Yıl: 4, Sayı: 46

Fiyatı: 200,000 TL (KDV dahil)
İngiltere: 1 stg.

Dayanışma Fiyatı:
1,000,000 TL

SOSYALİST EMEK PARTİSİ - İNGİLTERE 6-7 KASIM'DA KONGRESİNDE KIBRIS KONUSUNDA BİR KARAR ALDI

İngiliz üsleri dışarı

Madenciler Sendikası Genel Sekreteri Arthur Scargil'in önderliğinde kurulan ve yine onun Genel Sekreterliğini yapmakta olduğu Sosyalist Emek Partisi 6-7 Kasım'da Genel Kongresini yaptı. Pek çok konunun ele alındığı Kongrede yeni bir Yönetim Kurulu da seçildi. Arthur Scargil yeniden Partinin Genel Sekreterliğine seçildi.

Bu Kongrede Kıbrıs'ta Sosyalist Gerçek açısından çok önemli bir gelişme oldu. Kongre, KSG'nin Kıbrıs Sorunu'nun çözümü için uzun bir dönemdir savunmakta olduğu Birleşik Cephe siyasetini onayladı. Böylece, KSG'nin Birleşik Cephe siyasetinin elzem bir parçasını oluşturan Kıbrıs işçi sınıfının Britanya işçi sınıfıyla birlikte emperyalizme karşı ortak bir cephe oluşturulması yönünde önemli bir adım atıldı.

Şimdi artık Britanya'daki Kıbrıs'lı Rum ve Türk işçilerin sadece Britanya'daki sınıf mücadelesine katılması değil, aynı zamanda Britanya'da Kıbrıs'ın özgürlüğü amacıyla Britanya işçi sınıfıyla birlikte hareket edebilmeleri için yeterli ideolojik donanımına sahip bir Parti var. Şimdi artık Kıbrıslı devrimcilere Dünya halklarının azılı düşmanı Britanya

Hükümetini yönetmekte olan Emek Partisi'ne katılmayı tavsiye etmenin hiçbir nedeni kalmamıştır. Şimdi artık Britanya'da bir yanda Kıbrıs'ın %5'ini Britanya emperyalistlerinin malı ilan eden Emek Partisi, öbür yanda

**2. "Kıbrıs Problemi"ni
çözmek için: Britanya, Türkiye,
Yunanistan ve Kıbrıs'ın tüm
demokratik ve devrimci güçleri
Kıbrıs'ta bir Anti-Emperyalist
Birleşik Cephe Hükümetini
iktidara getirmek için
birleştirilmelidir.**

ise Britanya'nın Kıbrıs'taki tüm emperyalist emellerini lanetliyen bir Sosyalist Emek Partisi var.

Şimdi artık Britanya'daki tüm Kıbrıslı işçi arkadaşlara şöyle diyebiliriz: Arkadaşlar, SEP'ne katılınız. Bu Parti içerisinde hem Britanya işçi sınıfının hemde Kıbrıs'ın özgürlüğü için Britanyalı sınıf kardeşlerinizle birlikte çalışınız.

Kongrenin kabul ettiği karar tasarısı şöyledir:

"Giriş:

1. 1950'lerde İngiliz emperyalistleri EOKA'nın Kıbrıslı Rum üyelerini kurşunluyor ve asıyordu. EOKA, Kıbrıs'ı ABD'nin bir yarı-sömürgesi olan Monar'ist-emperyalist Yunanistan'la birleştirmek isteyen anti-komünist gerici bir örgüt olduğundan değil. İngiliz emperyalistleri onları Kıbrıs'taki hakimiyetlerini tehdit ettiği için öldürüyorlardı.

İngiliz emperyalistleri sadece EOKA üyelerini öldürmekle kalmadı. Kıbrıslı Rumları ve Türkleri birbirlerine düşman etmek için pek çok provakasyonlar da düzenledi. Kıbrıslı

sayfa 2

Ekim Devrimi'nin 83. Yılında

Yüzyılımıza damgasını vuran, işçi sınıfının kurtuluşunun yolunu açan Büyük Ekim Sosyalist Sovyet Devrimi'nin 83. yılında dünyada kapitalizm-emperyalizmin barbarlığı ile yine karşı karşıyayız. İşçi sınıfı, 8 saatlik işgünü için başlattığı ekonomik mücadeleden özgürlük, kardeşlik ve kurtuluş için mücadeleye geçerek kapitalizme-emperyalizme karşı savaşını hayatın her alanında yürüttü. Emperyalizmin kar uğruna başlattığı Birinci Emperyalist Dünya Savaşı'nın barbarlığına karşı Rusya işçi sınıfı, Lenin'in önderliğinde emperyalist savaşta yer alan Rus emperyalizmini enternasyonalizm şiarı ile yıktı ve insanın insan tarafından sömürsünü ortadan kaldırmak için Sosyalist Sovyet Cumhuriyetler Birliği'ni kurdu.

İşçi sınıfının bu başarısı öyle boyutlara ulaştı ki yüzyılımıza damgasını vurdu. Birçok ülkede işçi sınıfına örnek oldu. İnsan insan tarafından sömürsünü yirmi yılda ortadan kaldırdı. Devrim sırasında çok geri bir tarım ülkesi olan Sovyetler Birliği, yirmi yılda dünyada ikinci büyük endüstri ülkesi oldu. Tüm çalışan halka bedava eğitim ve sağlık servisi sağladı. Emperyalizm ekonomik krizler üstüne krizler yaşarken Sovyetler Birliği hızla ilerleyerek herkese iş garantisi sağladı. Rus emperyalizmi tarafından ezilen tüm

uluslara ve milliyetlere eşitlik ve özgürlük sağlayarak yok olmakta olan ulusların gelişmesine olanak sağladı ve dünyada ezilen uluslara kurtuluşun nasıl olacağını gösterdi.

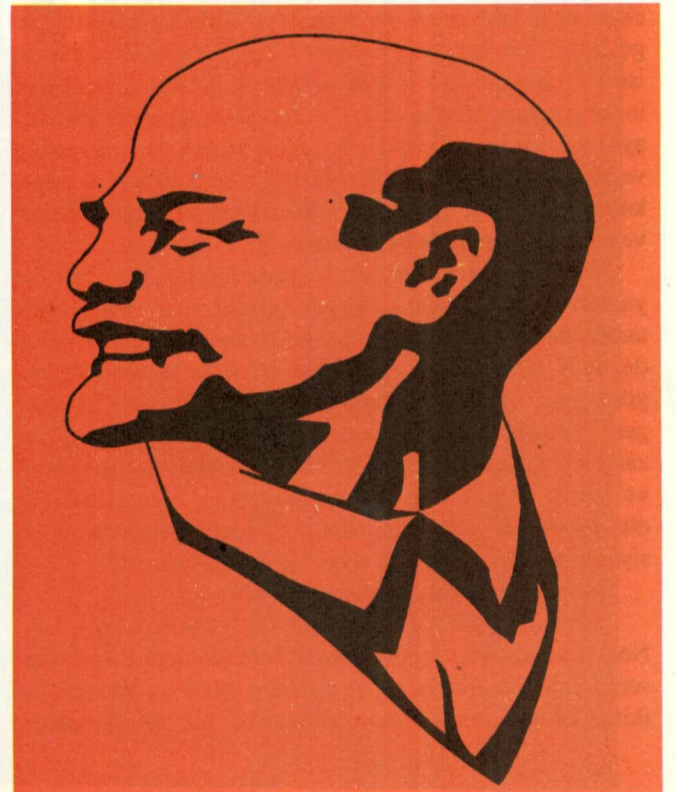
İşçi sınıfının bu zaferinden korkan emperyalizm, barbarlıklarına daha da barbarlık katarak İkinci Dünya Savaşına giriştiler. Dünya işçi sınıfının gözbebeği olan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliğini yok etmeye çalıştılar. Sovyetler Birliği bu savaşta tüm olanaklarını seferber ederek faşizmin insanlık dışı saldırısına karşı durdu ve Berlin'e 1 Mayıs'ta ulaşarak faşizmin merkezi olan Alman Nazi devletini yıkarak Doğu Avrupa'yı faşizmin pençesinden kurtardı.

İşçi sınıfının anavatanı Sovyetler Birliği tüm bunları, kitlelerle sıkı bağı olan çelik disiplinli Bolşevik Partisi ve onun önderi Stalin önderliğinde gerçekleştirdi.

Sovyetler Birliğinin bu kazanımları ve Stalin'in sosyalizm öğretileri öyle güçlü olmuştu ki onları yıkmak onlarca yıl aldı. Sovyetler Birliği sosyalizm yolundan onlarca yıl önce ayrılmasına karşın ancak on yıl önce ismen de ortadan kalkabildi.

Sovyetler Birliği'nde kapitalizme geri dönüş herkesin

sayfa 9

İngiliz üsleri dışarı

(1. sayfadaki devam)

Rum köylülerin, Kıbrıslı Türk köylüler tarafından ilk kitlesel katliamının düzenleyicisi bunlardır. Bugün bile, "üslerini" koruyabilmek için Rumlarla Türkler arasındaki bu düşmanlığa dayanmaktalar ve bu düşmanlığı artırmak ve korumak için her haltı yemeye hazırdırlar.

2. Yunan emperyalistleri EOKA'yı "Kıbrısta'ki Rum kardeşlerini" İngiliz baskısından kurtarmak için örgütlediler. Ne de olsa onlar kendileri Yunanistan'ı ABD'ye dolar karşılığı satmış ve Yunanistan'ı Amerikan üssüne dönüştürmüş milli hainlerdiler.

15 Temmuz 1974, onların ve Kıbrıslı Rum işbirlikçilerinin Rum milli hainleri olduklarının canlı bir ispatıdır. Elele vererek darbeyi düzenlediler. Binlerce Kıbrıslı Rum demokrasi, yurtseveri ve komünisti öldürdüler. Türk emperyalistlerinin adayı işgalinin zeminini hazırlama pahasına bunu yaptılar ve bu işgal sırasında da binlerce Kıbrıslı Türk köylüsünü, çocuk demeden katlettiler.

Bu milli hainlerin ardında duran güç ABD emperyalistleriydi.

Türk emperyalistleri TMT'yi "Kıbrısta'ki Türk kardeşlerini" İngiliz ve Rum baskısından kurtarmak için

örgütlediler. Ne de olsa onlar kendileri Türkiye'yi ABD'ye dolar karşılığı satmış ve Türkiye'yi Amerikan üssüne dönüştürmüş milli hainlerdiler.

20 Temmuz ve 14 Ağustos 1974, onların ve Kıbrıslı Türk işbirlikçilerinin Türk milli hainleri olduklarının canlı bir ispatıdır. Elele vererek Kıbrıs'ı işgal ettiler. Binlerce Kıbrıslı Rum'u çoluk çocuk demeden katlettiler. Onbinlerce Kıbrıslı Rum ve Türk'ü göçe zorlayıp ülkemizi etnik temelde ikiye böldüler. Bu Türk emperyalistlerinin ardında, tüm bu gelişmelerde Kıbrıs'taki üslerini koruma imkanını gören ve gelişmeleri zevkle seyreden **İngiliz emperyalistlerini** görürüz.

3. İngiliz, Türk ve Yunan emperyalistleri ve onların Kıbrıslı işbirlikçileri daha Kıbrıs'ı yönetmekte. Tüm bunlar milli düşmanlıkları körüklüyor ve yeni bir 1974, yeni katliamlar ve savaş hazırlığı yapıyorlar.

Dolayısıyla;

Bu toplantı şunları kararlaştırır:

1. Kıbrıs'ın bağımsızlığını sağlamak için: Britanya, Türkiye ve Yunanistan'ın 1959 Zürih ve 1960 Londra antlaşmalarına dayanarak Kıbrıs'ta sahip oldukları tüm

haklar ve B.M.'in bu hakları tanıyan tüm kararlarının geçersizliği ilan edilmelidir.

1-A. Kraliçenin Emek Partisi Hükümeti (Labour Party KSG'nin notu) o sözde kendilerine ait olan tüm üsleri Kıbrıs halkına iade etmeli ve bu üslerdeki silah ve askerleri hiçbir itirazda bulunmadan ve derhal geri çekmelidir.

2. "Kıbrıs Problemi"ni çözmek için: Britanya, Türkiye, Yunanistan ve Kıbrıs'ın tüm demokratik ve devrimci güçleri Kıbrıs'ta bir Anti-Emperyalist Birleşik Cephe Hükümetini iktidara getirmek için birleştirilmelidir.

3. Mevcut savaş tehdidinin gerçek bir savaş dönüşmesini önlemek için: Derhal, tüm emperyalist güçlerin ve onların Kıbrıslı işbirlikçilerinin savaş hazırlıklarını ve tüm provakasyonlarını teşhir eden bir kampanya başlatılmalıdır.

Emperyalizme, emperyalist burjuvaziye ve onların yerli uşaklarına karşı olan herkesi birleştirelim.

HERŞEY KIBRIS'TA BİRLEŞİK CEPHE HÜKÜMETİ İÇİN!"

Ekim Devrimi'nin 83. Yılında

(1. sayfadaki)

lanse ettiği gibi işçi sınıfına özgürlük getirmedi. Tam tersine işçi sınıfının hakları bir bir elinden alındı. Onlar aç bırakıldı, evsiz bırakıldı, hastahanesiz bırakıldı. İşçi sınıfı Rus mafyasının aleti haline getirildi.

Sovyetler Birliği'nde geri dönüşü incelemek, onlardan dersler çıkarmak ve enternasyonal proletaryayı yeniden silahlandırmak önümüzde duran acil görevlerden bir tanesidir.

Eskiden Sovyetler Birliği'nde geri dönüşün 1956'daki 20. Parti kongresi ile başladığı söyleniyordu. 20. Parti Kongresi'nden sonra Çin Komünist Partisi ve Arnavutluk Emek Partilerinin buna karşı savaş açtığına inanılıyordu. Bu inanç hala daha yaygın durumdadır. Fakat bilimsel sosyalizm bize, geriye dönüşün sadece siyasi kararlarla olamayacağını bunun pratikte de kendisini göstermek zorunda olduğunu söyler.

Marx, kapitalizmin ekonomik yasalarını diyalektik metodlarla inceledi ve kapitalist üretim yasalarını tüm çelişkileri ile gözler önüne serdi. Lenin, emperyalizmin ekonomik yasalarını ve siyasette bunların ne anlama geldiğini bize öğretti. Sovyetler Birliği tecrübesi ve Stalin ise bize sosyalizmin işleyiş yasalarını öğreterek sosyalist inşanın nasıl olacağını Marx'a dayanarak gösterdi. Biz de, aynı şekilde sosyalizmin ekonomik yasalarını incelemeli ve Sovyetler Birliği'nde geri dönüşün nedenlerini ve buna karşı mücadeleyi açıklayan incelemelerin ne kadar doğru ve haklı olduğuna da bakmalıyız.

Yaptığımız araştırmalar, sosyalizmin inşası ve işleyiş yasalarının sadece Kruşçev modern-revizyonizmi tarafından değil, Doğu-Avrupa ve Çin komünist partilerince de aynı dönemde uyumlu bir şekilde çarpıtıldığını gösteriyor. Komünist toplum yaratmak için gerekli olan genişletilmiş üretim yasasının kısa dönemli popüler ve zararlı uygulamalarla değiştirildiği gözlemlendi. Bu sakat ve zararlı uygulamalar ise, ortaya çıkan "uyumsuzluğu düzeltmek için" yapıldığı şeklinde lanse edilerek revizyonist siyaset Marksist-Leninist siyasetle değiştirildi.

Bahsi geçen bu uygulamalar ne idi?

"Bir Öncelliğin Ne Önemi Var Ki?" (Kıvılcık Yayınları No.3) kitabında bu uygulamaların belgeleri açık bir şekilde sergilendi. Bu kitapta N. Şen yoldaş, Marx'ın Kapital'in ikinci cildinde ele aldığı ve detaylı bir şekilde incelediği

genişletilmiş üretimi Stalin'in nasıl algıladığını gösteriyor. Sosyalist ekonominin temel yasası eğer çalışan halkın sürekli artan ihtiyaçlarını karşılamaksa, komünist toplum planlı üretimle üretim bolluğu ise, o zaman üretimin sürekli olarak genişlemesi gerekmektedir. Marx üretimi ikiye bölerek bunlar arasındaki ilişkiyi detaylı olarak inceledi. Marx'a göre bu iki grup "üretim araçlarının üretimi ve tüketim araçlarının üretimi" guruplarıdır. Üretimin sürekli olarak genişleyebilmesi, ancak üretim araçlarının üretiminin artma oranının tüketim araçları üretiminin artma oranından daha yüksek olursa mümkündür. Diğer bir deyişle **üretimde üretim araçlarının öncelliğidir.**

Sovyetler Birliği Bolşevik Partisi ve Stalin bunun bilincinde hareket ederek Beş Yıllık Planlar ile üretim araçlarının üretimine öncelik göstererek tüm sovyet ekonomisinin hızlı bir şekilde genişlemesini sağladı. Daha 1925'lerde Stalin, tüketim araçlarının üretimine ağırlık verilmesi gerektiğini savunanlara yanlıgılarını göstererek makine üreten makineler (üretim aletleri üretimine) ağırlık verilmesi gerektiğini vurgularken Marx'ın incelemelerine dayanıyordu.

Sovyetler Birliği Bolşevik Partisi ve Stalin, üretim araçları üretiminin yanlış algılanmaması gerektiği üzerinde de durdu. Bazı çevreler, ham madde üretimini üretim araçları üretimi ile özdeş tutmaya giriştiler. Oysa, ham maddeler, maden kömürü, metalürji vs., üretim aletleri üretiminde kullanılan üretim araçlarının bir kısmıdır. Tarımın bile üretim araçları üretmediğini tam tersine ham madde ürettiğini dikkati çeken Stalin, "ağır sanayinin öncelliği"nin ancak üretim aletlerinin öncelliği anlamına geldiğini de dikkati çekti.

Kruşçev modern-revizyonizmi, tam da bu temelde sosyalizmin ekonomik yasalarını Stalin'in ölümünden 6 ay sonra çok kısa bir zaman sonra tahrip etmeye başladı. Yukarıda bahsedilenler çerçevesinde hazırlanan Beş Yıllık Planlar çöpe atıldı ve tüketim araçlarının üretiminin hızla dengesi artması için ne gerekiyorsa yapıldı. Bu uygulamalar, kısa dönemli popüler uygulamalar olduğundan devamlılığını sağlayamadı. Üretimde tıkanıklık ve yıkım bir birini izledi. Ekonomik duraklama göstermemesi gereken sosyalist ekonomi bu uygulamalarla duraklamalar gösterdi. Sosyalist üretim yasaları ve

sosyalizm terk edildi.

Sosyalizmi, Marksizm-Leniniz'i Kruşçev modern-revizyonizmine karşı savuduklarını ileri süren Çin Komünist Partisi ve Arnavutluk Emek Partisi tam da bu noktalarda aynı dönemden (1952'den) başlayarak tüketim araçlarının üretimine öncelik gösterdiler. Hem de modern-revizyonistlerle aynı gerekçelendirmeleri kullanarak... (Bakınız "Bir Öncelliğin Ne Önemi Var Ki?", N. Şen, s.19-23)

Siyasi yapıyı en son tahlilde belirleyen **ekonomik sistem** ise - ki bu böyledir - o zaman sosyalizmin ekonomik yasalarını ayaklar altına alan bir siyasi yapı ne kadar iddia ederse etsin proletaryanın sistemi olamaz. Böyle bir sistem, proletarya diktatörlüğünü sapına kadar savunduğunu ne kadar iddia ederse etsin - hatta dini yasaklasa bile - sosyalizmi, Marksizm-Leniniz'i temsil edemez, er yada geç çökmeye mahkumdur.

Nitekim, yığınlara yaptığı uygulamaları sosyalizm olarak sunan bu modern-revizyonistler, yığınları sosyalizmden uzaklaştırdılar, onları komünizme düşman ettiler. Sosyalist olmayan uygulamalarla daha fazla ayakta kalamayınca iskambil kağıtları gibi bir bir devrildiler.

Fakat proletarya, 1990'ların başında meydana gelen değişiklikten- Doğu Avrupa Halk Cumhuriyetleri ve Sovyetler Birliği'nin ismende ortadan kalkmasından sonra tekrar uyanıyor. Kapitalizmin amansız saldırılarına karşı tekrar örgütlenerek yüz yıldan fazla zaman önce başlatılan 8 saatlik işgünü için tekrardan mücadeleye kalkıyor. Var olan haklarını korumak ve insanca yaşamak için savaşıyor.

Proletarya örgütlü hareket ettiği ölçüde, milliyetçiliğin sahte maskesini yırttığı ve enternasyonalist ruhla savaştığı ölçüde mücadelesini güçlü bir siyasi mücadeleye dönüştürecektir.

Yirbirinci yüzyıla girerken Büyük Ekim Sosyalist Devrimi bize, "proletaryanın, zincirlerinden başka kaybedecek hiçbir şeyi yoktur, kazanacakları koskoca bir dünya vardır" (Marx ve Engels) sözlerini hayata geçirmek için ışık tutuyor.

**Yaşasın Büyük Ekim Sosyalist Sovyet Devrimi!
Bolşevizm Yenecektir!**

Rum Akademistyen YİOULİ TAKİ Konferansta Vurguladı:

“Enosis iki toplumu böldü”

Yurtsever Kadınlar Birliği ve Kadın Araştırmaları Merkezi'nin oluşturduğu “Kadının Barış için sivil girişimi” konferansı için Kuzey'e geçen Rum Akademisyen Yiouli Taki KTOEÖS lokalinde bir konferans verdi.

Yiouli Taki konuşmasına başlarken hiçbir siyasi partiye üye olmadığını ve hiç bir siyasi partinin görüşünü yansıtmak için gelmediğini ve bir “Kıbrıslı Rum” olarak geldiğini vurguladı.

Yiouli Taki konferansında özetle

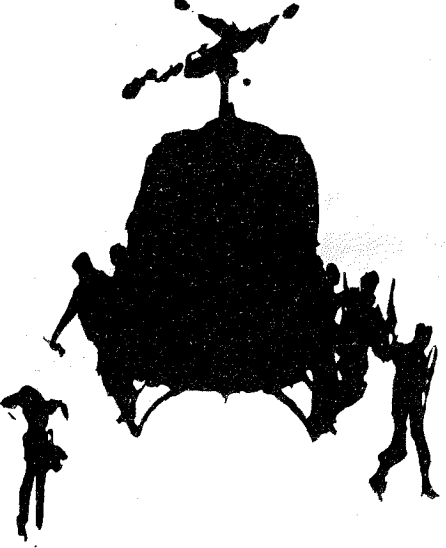
şunlara değindi: “Güney Kıbrıs'ta sol görüşlü kesimin Kıbrıslılığı savunduğunu, “sağ milliyetçi sol değil” diyenler bulunduğunu oysa bunların hepsi milliyetçidir. “Kıbrıslılık” da bir tür milliyetçiliktir. Ayrılıkların temelinde İngilizler değildir. İngilizler varolan ayrılıkları kullandılar. Rumların ENOSİS talebi Türkler'i kucaklamıyordu.”

Yiouli Taki'nin konferansta vurguladığı bellibaşlı konulardan bazıları bunlardı.

TC KUZEY'DE

TATBİKATLARINI SÜRDÜRÜYOR

“Son aylarda Türkiye Yunanistan arasına “barış” rüzgarları esiyor” diyerek bunun Kıbrıs'a da olumlu yansıyacağını umanlar TSK'nın Kuzeyde gerçekleştirdiği geniş çaplı tatbikat karşısında moral bozukluğuna girdi. TSK'nı Kuzeydeki askeri güçlerine ilaveten deniz ve hava güçlerinin de katıldığı geniş kapsamlı bu tatbikatta Kuzey'e bomba yağdı.

“Kahraman Denktaş ve Eroğlu” da bu tatbikatta boy gösterdi. Hele Eroğlu'nun askeri kıyafetle tatbikatı izlemesi ayrı bir “kahramanlık”.

Bu gövde gösterilerinin tabii ki birçok amacı var. Birincisi Rum Burjuvazisine korku salmak. Varolan korkuyu derinleştirmek ve “Masada” daha fazla taviz koparmak. İkincisi olası bir antlaşmada Kuzeydeki “bağımsızlıkcılara” gözdağını şimdiden vermek. “TC buralardan gitmeyecek ha!”

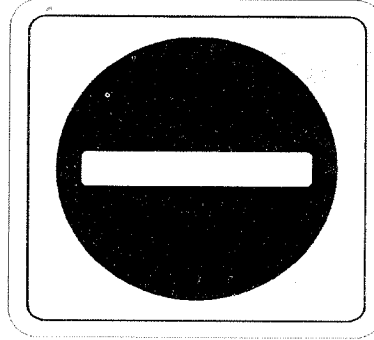
Oysa düz mantıkla bakıldığında ekonomisi uçuruma yuvarlanmış bir ülkede, depremle gelen felaket ve halkın feryatları gözönüne alındığında ve de dünyaya şirin görünme döneminin olduğunu dikkate alırsak TC bu geniş kapsamlı tatbikatı yapmayabilirdi.

Ama bu anlayış sömürgeci ve saldırgan bir anlayışın ürünüdür. Bu anlayış Irak'a, Balkanlara ve dünyanın birçok yerine bomba yağdıran anlayıştır.

Tabii ki bu anlayışta Yunanistan da var. Yerli uşaklar da var.

BAVUL TURİZMİNE ENGEL

TÜCCARA BİR DARBE DAHA

TC- KKTC TİCARET TRAFİĞİ TEK YÖN ÇALIŞIYOR

KKTC ile TC arasında varolan kıyı ticareti son darbeyi de yedi. KKTC'den TC'ye giden çay, hediyelik eşya ihracatı yasaklandı. Altı aydır İskenderun

gümrüğünde bekletilen milyarlarca liralık mal geri gönderildi. Bu bavul ticaretini yapan TC'li küçük ticaret elemanları bu son karardan büyük zarar gördüler. Mallar geri gelerek ellerinde kaldı. Ama esas zararı Kuzey'deki Ticaret Burjuvazisi görecektir. Bu kıyı ticaretiyle yıllardır astronomik karlar sağlayan Ticaret Burjuvazisi sıkışmış durumdadır.

Bu gelişmenin nedenini soran kamuoyuna siyasiler “TC-KKTC kıyı ticareti protokolünün süresi doldu, yenilenecek” demektirler. Bu protokolün süresi dolduysa TC'den ülkemize iğneden ipliğe her şey nasıl gelir? Gidemez ama gelir. Antlaşmalar karşılıklı değil mi?

Hayret “biz de kendimizi bağımsız-egemen bir burjuvazinin ülkesinde” zannettik.

GÜNAYDIN!

Ayın İncileri

*

Londra Türk Radyosunda bir dinleyici KKTC'yi yönetenler için “Kıbrıs'ı kerhaneye çevirdiler, bunların hepsi p.....” demiş. (Basından)

1985-86'larda Kuzey Kıbrıs'a “Özal Paketi” dayatılırken Arif Hoca şöyle demişti: “TC Kuzey Kıbrıs'a biraz lokmacılık, biraz şamışıcılık ve pezevenklik öneriyor.

*

“Gerçek olan odur ki, iki sol parti (CTP-TKP) KKTC'nin ilanına karşı oldukları halde, olumlu oy kullanmışlar, söz ve eylemlerini birleştirememişlerdir. Denktaş'ın parti kapatma tehdidi karşısında yenik düşmüşlerdir.”

(15 Kasım Avrupa Gazetesi. Bakış köşesi. Özker Özgür.)

Allah aşkına hoca bu iki parti yöneticileri ayrıcalıklarını ve bol ücretlerini bırakıp söz ve eylemlerini birleştirdiler. Bir de onu yaz.

*

Arif Hoca “Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Garanti Antlaşması'nın 1. maddesinin 1. fıkrasına atıfda bulunarak “Kıbrıs Cumhuriyeti, bağımsızlığının, toprak bütünlüğünün ve güvenliğinin idamesini ve aynı zamanda Anayasasına riayet edilmesini taahhüt eder.” diyor.

İlahi Hoca “kümesi tilkilere teslim ettikten sonra” tavukların güvenliğini yasalarla korumak mümkün mü?

Türkiye'de IMF Bütçesi'ne HAYIR MİTİNGLERİ

Türkiye'de, IMF dayatması olan 2000 yılı bütçesine ve kamu emekçilerine verileceği açıklanan %15'lik maaş artışına karşı tepkiler kitlesel mitinglerle

dile getiriliyor. Kamu emekçilerinin sendikası KESK öncülüğünde, 20 Kasım tarihinde, Ankara, Adana, İzmir, Bursa, Samsun, Zonguldak, Çorum,

Lüleburgaz, Erzincan gibi kentlerde, 21 Kasım tarihinde de İstanbul'da binlerce kamu emekçisinin katıldığı "Yoksulluk ve Talan Bütçesine Hayır" mitingleri yapıldı. Mitinglere KESK'in yanında, Eğitim-Sen, DİSK, Genel-İş, TEKSİF, Petrol-İş, Gıda-İş, Yol-İş gibi sendikalar ve EMEP, SİP, ÖDP ve CHP partileri katıldı. Mitingler, bakanlık, valilikler ve polis tarafından engellenmeye çalışılmasına rağmen binlerce emekçinin katılımıyla gerçekleştirildi. Mitinglerde, "Kahrolsun Amerikan Emperyalizmi", "Kahrolsun IMF, Yaşasın Bağımsız Demokratik Türkiye", "MAİ, MİGA, Tahkim Kahrolsun Emperyalizm", "Mezarda Emeklilik İstemiyoruz", "Özelleştirme, Taseronlaştırma ve Sendikasılaştırmaya Hayır" pankartları taşındı ve sloganları atıldı. Eylemlerde, 4 Aralık tarihinde, Ankara'da yapılacak olan büyük mitinge kitlesel katılımın sağlanması için çağrı yapıldı.

Yunanistan

Clinton'a

"Sıcak" Karşılama

ABD başkanı Bill Clinton'ın, İstanbul'daki AGİT zirvesinden sonra 19 Kasım tarihinde Atina'yı ziyaret edeceğinin açıklanmasıyla birlikte, başta Atina olmak üzere diğer Yunan kentlerinde de başlayan ABD emperyalizmini protesto gösterileri 19 Kasım günü doruk noktasına ulaştı.

Yunan Komünist Partisi'nin (KKE) gençlik örgütünün organize ettiği gösterilere binlerce işçi, öğrenci ve emekçi katıldı. Clinton'ın uçağının havaalanına inişinden önce başlayan gösterilere polis müdahale edince çatışma çıktı. Çöpçülerin grevi yüzünden toplanmayan ve sokaklarda yığın

oluşturan çöpler ve sokaklardaki arabalar ateşe verildi. Birçok mağaza ve bankanın camları kırıldı ve yangın çıkarıldı. Göstericilerin üzerine gözyaşı bombası ve coplarla saldıran polise karşı, göstericiler de kendilerini taş ve sopalarla korudular. Çok sayıda gösterici ve polis yaralandı.

PASOK hükümeti sözcüsü Reppas, göstericileri polise saldırmakla ve KKE ve diğer gösterici grupları gerginlik ve çatışma ortamı yaratmakla suçladı. KKE de hükümeti caddeleri gösterilere kapatarak halkla polisi karşı karşıya getirmekle ve provokatörlükle suçladı.

Fotoğraflar: Barış Erbektaş

TÜRKİYE'DE CLINTON PROTESTOSUNA GÖZALTI

ABD başkanı Bill Clinton'ın AGİT zirvesi öncesi gerçekleştirdiği Ankara ziyareti esnasında ABD emperyalizmini ve onun T.C.'deki uşaklığını yapan egemenleri protesto eden gösteriler yapıldı. ABD emperyalizminin temsilcisi Clinton, Ankara'da "Clinton Defol", "Yankee Go Home" sloganlarıyla karşılandı. Ankara Kızılay'da toplanmak isteyen göstericiler polisin saldırısına uğradı. Aralarında EMEP, SİP ve ÖDP üyelerinin de bulunduğu topluluğa cop ve göz yaşartıcı spreyle saldıran polisler 101 kişiyi gözaltına aldı.

Sendikaların, İHD, TMMOB gibi sivil kuruluşların ve EMEP, ÖDP, SİP partilerinin katıldığı protesto gösterileri AGİT süresince, diğer kentlere de yayılarak devam etti. İstanbul Üniversitesi'nde yapılan iki ayrı eylemle de AGİT ve ABD emperyalizmi protesto edildi, ABD bayrağı yakıldı.

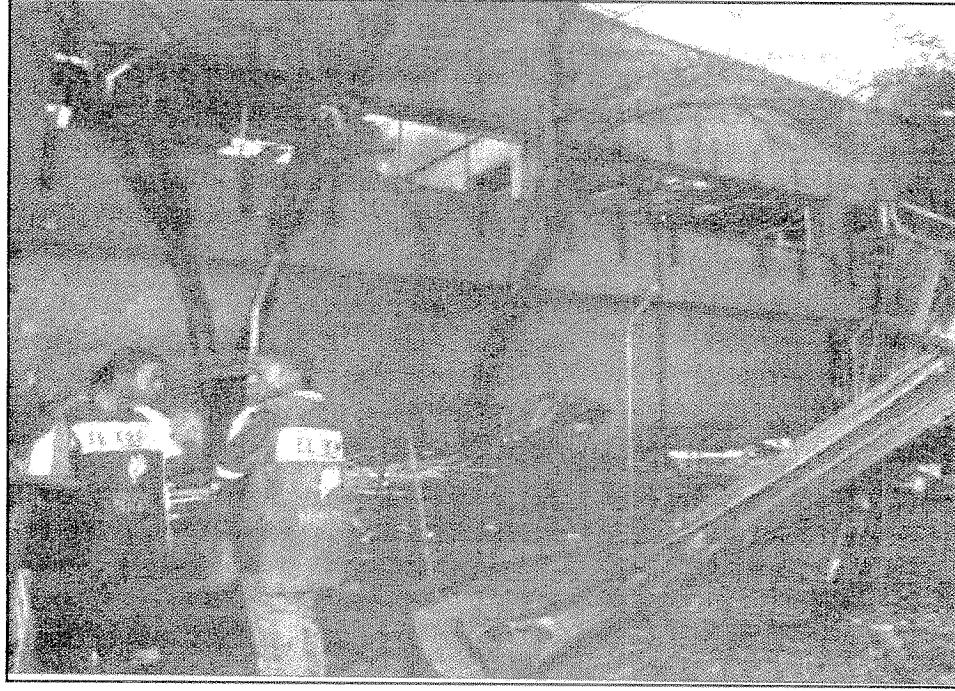
NATO'nun Kosova operasyonu konusunda Clinton'ı suçlayan Yunanistan halkı, her gün ABD karşıtı gösteri düzenliyor. reuters

Farc Ateşkesi Reddetti

Kolombiya

Kolombiya Devrimci Silahlı Güçleri (FARC) yılbaşı tatili dolayısıyla ateşkes ilân edilmesini isteyen Devlet Başkanı Andres Pastara'ya red cevabı verdi. FARC ateşkes için, ABD ordusunun Kolombiya'daki operasyonlarına son verilmesi ve Kolombiyalıları yargılanmak üzere kendilerine verilmesini isteyen tüm dış ülkelerin taleplerinin reddedilmesi şartlarını koştu. Bu şartların yanında, birtakım ekonomik şartlar da ileri süren FARC, ekonomik politikaların tamamen değiştirilmesini, halkın ödediği tüm vergilerin sınırsız olarak kaldırılmasını, temel tüketim maddelerinin fiyatlarının dondurulmasını, işsizlik sigortasının uygulanmasını talep etti. Pastaran hükümeti, FARC'ın bu talepleri karşısında sessizliğini korurken, FARC ile hükümet arasında bir uzlaşmanın gerçekleşmeyeceği anlaşılmaktadır.

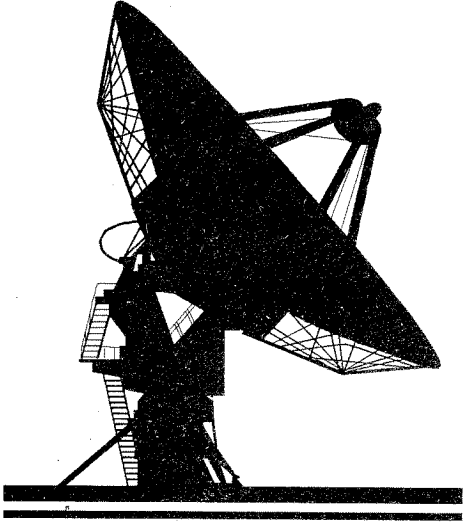

Sendikacı Katliamı

Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu (ICFTU) Kolombiya'da son 12 yıl içinde 2500 sendikacının katledildiğini açıkladı. Sadece son 7 ay içinde 30 sendikacı "faili meçhul" kurşunlara hedef oldu. ICFTU tarafından hazırlanan raporda, 2500 sendikacı ve işçi liderinin öldürülmesinin yanında, bu rakamdan çok daha fazlasının kaçırıldığı, işkence gördüğü, tehdit edildiği ve ülkeyi terk etmek zorunda bırakıldığı açıklandı. ICFTU, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) konuyla ilgili bir araştırma komisyonu kurmasını talep etti.

İT DALAŞI PİSLİKLERİNİ DÖKÜYOR

KIBRIS'TA ABD KOMPLOSU

sonrası Kıbrıs üzerinden (Kuzey Kıbrıs) casusluk faaliyetleri yürüttüğünü açıkladı. Açıklamalarında "Kıbrıs'ın bölünme sürecinde olaydan ben ve Kissinger haberdardık" dedi. Bu açıklamaların dönemi ve içeriği iyi irdelenmelidir. ABD patentli "Kıbrıs Çözüm Planlarının" dayatıldığı bu

dönemde İngiltere'nin "düğmeye basması" raslantı mı? ABD yeni senaryoda işgalci İngilizce yeterince pay ayırmamış mı?

İşin daha da önemlisi yıllardır ülkemizin devrimcileri, sosyalistleri ABD'nin adadaki komplolarını hep vurgulamışlardır. Bu komplolarda rol alan "anavatanlar" ve yerli

işbirlikçiler "kurtarıcı" rollerini hep abartmışlardır. ABD'nin "yürü ya kulum" siyasetiyle "erkek" kesilmişlerdir.

Sonuç olarak adamızı bölen, kan gölüne çeviren başta ABD ve işbirlikçilerinden bu gün çözüm ve barış beklenmesinin yarattığı aymazlık artık ortadadır.

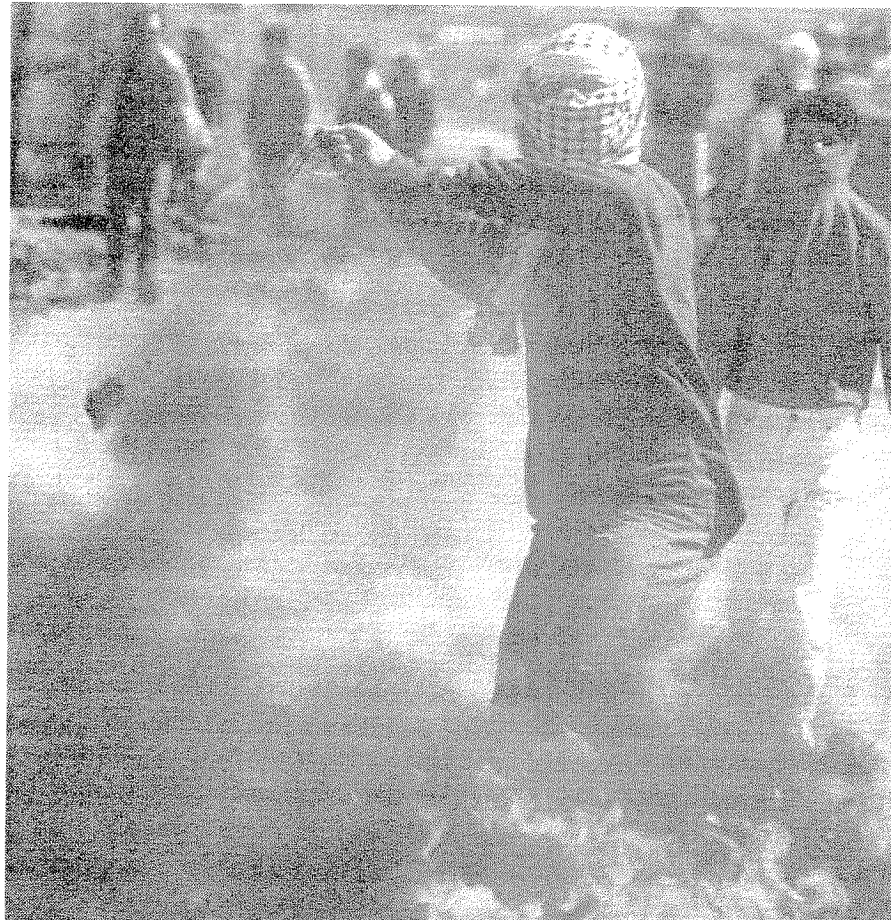
Bağımsız Filistin 11 Yaşında

● CALLAGHAN: KKTC'DE HALA BUGÜN ABD DİNLEME TESİSLERİ VAR.

Basında çıkan haberlere göre İngiltere eski Dışişleri Bakanı James Callaghan 1974 müdahalesinde ABD'yi suçlayarak adanın bölünmesinde başrol oynadığını açıkladı.

Hatırlanacağı üzere yaklaşık 4-5 ay önce İngiltere'de satışa çıkan "Kıbrıs Komplosu" adlı kitapta iki İngiliz yazar "1974 müdahalesinin ardında ABD komplosu vardı" tezini işlemişlerdi. Bu tartışmalar İngiltere'de ortamı hareketlendirdi ve Eski Dışişleri Bakanı Callagan açıklama yaparak ABD'yi suçladı. Callaghan "İngiltere Türkiye'nin müdahalesini önlemek üzere harekete geçmişti. Fakat son anda ABD devreye girerek bizi engelledi" dedi.

Callagan ayrıca ABD'nin 1974

15 Kasım 1988'de sürgündeki parlamentonun Cezayir'de, İsrail işgali altındaki Filistin toprağının bağımsızlığını ilânının üzerinden 11 yıl geçti. Batı Şeria'nın Nablus kentinde 15 bin Filistinli bağımsızlığı gösteriler yaparak kutladı.

Eylül ayında imzalanan Şarm El Şayh Anlaşması uyarınca 15 Kasım'da İsrail'in Batı Şeria'daki toprakların %2'sinin Filistin yönetimi kontrolüne, %3'ünün ise Filistin sivil idaresine devretmesi gerekirken, İsrail yönetimi anlaşmanın bu koşullarına uymadı. İsrail sözcüsü, Başbakan Ehud Barak ile Filistin lideri Arafat arasında yapılan görüşmede öngörülen çekilme konusunda bir anlaşmaya varamadıklarını açıkladı. Filistinli yetkililer, Batı Şeria'da Filistinlilerin yoğun olarak yaşadıkları bölgelerin devredilmesini istediklerini, İsrail yönetiminin ise nüfus yoğunluğu az olan bölgelerin devrinde ısrarcı olduğunu belirtiyorlar.

Londra Mektubu

KSG-Londra Bürosu

AJANLAR VE ZAVALLILAR

Burjuvazinin dünyasında ajan faaliyeti zorunlu bir faaliyettir. Bu, sadece devrimci saflara karşı yürütülen bir faaliyet değildir. Birbirlerine karşı da geniş çaplı olarak ajan faaliyeti yürütürler. Fransızlar'la Amerikalılar dahi birbirlerine karşı ajan faaliyeti yürütür. Malumunuz olduğu üzere, "Watergate Skandalı" olarak bilinen olay, bizzat bir Amerikan burjuva partisinin bir diğer Amerikan burjuva partisine karşı yürüttüğü bir ajan faaliyetidir. Bir dönemdir Kıbrıs'ta da Denктаş'ın Rumlar için ajanlık yapıp yapmadığı tartışılmaktadır.

Siyasette olup da ajan faaliyetiyle karşılaşmayı düşünemeyen bir kişi pek siyaset bilmeyen bir kişidir. Burjuvaların birbirlerine karşı ajan faaliyeti yürüttüğü şartlarda, burjuvazi tabii ki işçilerin, emekçilerin kitlesel örgütlerine ajanlar yerleştirecektir, devrimci siyasi örgütlerin saflarına ajan sızdırmak için elinden geleni ardına koymayacaktır. Bunlar siyasette 2 artı 2 eşittir 4 tipi, yani aksiomatik doğrulardır. Tartışmaya bile gerek yoktur. Bu iş böyledir, burjuvazi oldukça da böyle olacaktır.

Burada sürekli sorun olan bir konu ajanların nasıl tespit edileceğidir.

Mesela: devrimci olarak bilinen biri der ki, bir ara biz pek çok kişi yakalanmıştık, bizi içeride tuttular ama şu adamı salıverdiler. Bu adam ajandır veya ajan olma ihtimali yüksektir. İşte bu nedenledir ki o adamla başka adamları örgütlemeye giderseniz o adamları da örgütleyemezsiniz. İyi ama o adamsız da gittiğinde o adamları örgütleyemezsiniz. İyi ama o adam da içeride tutulmuştur. O adam etrafta olduğu için örgütlenemediği söylenenler yerlerinde otururken o adam devrimci çalışma için dört dönmektedir.

Al başına bir bela.

O da yetmedi. Sağa sola ajandır vb. diyen adam tutar kendisi senin çalışmalarına madik atar. Mesela bir matbaa satın alacaksın, para hazır, çıkaralım, yapalım vb. derken aylar seneler geçer. Ve o iş yapılmaz. Ajan dediği, 'eşek gibi' koşuyor, iş yapıyor, bu tutmuş madik atıyor.

Al başına bir bela.

Tüm bunlar yetmedi, bir de tutuyor ajan dediği adamala temas üstüne temas geliştiriyor. Yazmalar, çizmeler,

mektuplar telefonlar. Bir de tutmuş ajan dediği adama gidip senin hakkında şu/bu ajan dedi diyor.

Al başına püsküllü bela.

Açıktır ki; burada ajan tespit yöntemleri devreye girmek zorundadır. Gel gelelim ajanlar ne amaçla tespit edilmelidir. Çalışmalara zarar vermelerini önlemek için. Ajanlık suçlaması öyle hafife alınır bir suçlama olmadığı için ve yukarıdaki örnekte görüldüğü gibi kimin ajan olduğunu tespit etmek o kadar da kolay bir iş olmadığı için esas olan şeye bakmakta yarar vardır. Yani meşgul olunan çalışma alanı siyaset olduğuna göre senin siyasi amaçlarına madik atanlara karşı tedbir almak gereklidir. Yani onlar dışalanmalıdır. Dışalanırlar.

Bu demek midir ki senin siyasi amaçlarını elde etmen için "canla başla çalışan" bir kişi ajan olamaz? Bal gibi de olur. Bu konuda Avusturalya'da ortaya çıkartılan bir ajan faaliyetine değinmiştik. Ajan bir örgüte girmiş, örgüt için canla başla çalışmış, mesela bu arada o kadar iyi ve pahalı önerilerde bulunmuş ki, örgüt paralarını harcayıp parasız kalmış ve faaliyet yürütemez duruma düşmüş. Yani ajan faaliyeti söz konusu olduğunda her şey mümkündür. Bir örgütün en üstündeki ve en fedakar üyesinin dahi ajan olma ihtimali vardır. Bu ihtimali dışlayanlar hakikaten enayidir, içinde yaşadığı dünyadan bir haber, proleter hareketin tecrübelerinden bir haber uyur gezerdir.

Ajan faaliyetine karşı en geçerli panzehir kendi siyasetini kavramak, bu siyasetini hayata geçirmek için çalışmak, bu çalışmaya madik atanları dışalamaktır. Bu tiplerin sana karşı tıpkı burjuvazinin yaptığı gibi çeşitli yöntemlerle üstüne geleceğini ve bu arada 'çamur at izi kalır' yöntemini de çok seveceğini kavramaktır. Sen kendine bak, kendi işine bak. Rakipler en pis yöntemleri de kullanıp ortalığı karıştırmaya çalışacaktır. Sadece açık burjuva rakipler değil, burjuvazinin 'hık deycisi' konumuna kaymakta olan veya kaymış olan solcu kesim de böylesi metodlar kullanacaktır. Senin görevin burjuvazinin ve tüm rakiplerin kullandığı metodları öğrenmek ve onlardan etkilenmeden işine devam etmektir. Onlardan etkilenip kendi çalışan saflarına güvensizlik, dağınıklık vb. taşırsan karşıdaki ister ajan olsun isterse siyasetin karşısında dayanamadığı için en rezil türünden örgütsel yöntemlerden başka aracı kalmamış bir zavallı devrimci müsvettesi olsun onlar

istedikleri sonucu elde etmiş olurlar. Gerek ajanlara karşı gerekse böylesi zavallılara karşı senin kullanacağın en iyi silah, en iyi yöntem ise işine devam etmek, saflarının düzenliliğini korumaktır. Buna ters davranırsan düşmanın kazanır, sen ve çalışan zarara uğrar. Bu arada kim ne bilsin kimin ajan veya zavallı biri olduğunu. Bulanık 'suda balık avlamak' diye buna derler. Suyu bulandırmalarına katıyyetle müsaade etmemeli, kendi işimize bakmalıyız.

Ajanları kesin olarak tespit etmek için çeşitli örgütsel metodlar vardır. Bunlar tabii ki önemlidir, öğrenilmeli ve kullanılmalıdır. Bu arada ama, bir kişinin ajan mı yoksa sana düşmanlığı nedeniyle bin bir türlü haltı yemeye hazır bir zavallı mı olduğu sorunu önemli değildir. Önemli olan o ajan veya zavallı mahlukatın senin çalışmalarına zarar vermesine izin vermemektir. Yani çalışmaya, inadına daha da iyi ve verimli çalışmaya devam.

Bu arada bu zavallıların kitlesel faaliyetlerde kullandıkları bir metoda da değinelim. Hani vardır ya ajan provaköterler. Gelirler toplantılara, yürüyüşlere... Amaçları o toplantı, yürüyüş vb.yi rayından çıkarmaktır. Onlardan bahsetmiyoruz. Onlar açık burjuva ajanları. Bir de vardır senden kitle toplantısında iş ister, ondan sonra da sen o işi yaparken sağdan soldan sana karşı, senin o işi iyi yapmadığına karşı fiskoslar, laf atmalar alır başını gider. Bu da bir örgütsel yöntemdir. Siyasi olarak tükenenler böylesi yöntemlerde ustalaşırlar. Cephanelikte başka silah kalmadı. Siyasetlerinin iflası ilan edildi ve ediyor. Görüldü ve görülyor. Ne yapış şimdi bu fukara? Örgütsel tedbirler, yani örgütsel pislikler dışında ne kaldı ki bunun elinde? Hiçbir şey.

Yine tekrarlamak lazım. Sen işine devam et kardeşim. Onlar daha çok haflayıp puflayacaklar. İlkeli giden, siyaseti doğru olan, işler dediğine uygun olarak gelişen kazanacaktır. Tabii ki tersi konumda olanlar da, tıpkı burjuvalar gibi boş oturmayacaktır. Onlarda bir yığın yöntem geliştireceklerdir.

Siyasetimiz sadece son 25 yılın Kıbrıs pratiğinde değil, son bir kaç yüz yılın proleter hareketinin pratiğinde denenmiş bir siyasettir. Doğru bir siyaset, dünya proleteriyasının ve Kıbrıs halkının çıkarına uygun bir siyasettir. Örgütsel yeteneğini de geliştirecektir.

Her şey yerinde ve zamanında yapılmalıdır. Biz öyle yapacağız. Şu anda görev bu zavallıları izlemek, yöntemlerini görmek, bu yöntemlere gülüp geçmek ve onlara şöyle seslenmektir: haydi buyrun hep birlikte. Kıbrıs halkı için mi çalışmak istiyorsunuz? Gayet iyi bildiğiniz gibi bizim çabalarımız da bu yöndedir. Siz zavallı yöntemlerinize devam ediniz ama gelin birlikte çalışmanın da bir yolunu bulalım.

Tabii ki tüm bunlar faraziye'dir. Belki ileride böyle şeylerle karşılaşılabilir. İlerdeki hazırlık yöntemlerini geliştirmek içindir. Nede olsa her şey yerinde ve zamanında yapılmalıdır. Yoksa sonuç alınmaz. Zaman kaybı olur. Dikkatlerin başka yöne kaydırılmasına yol açar.

Her Şey Birleşik Cephe Hükümeti İçin!

RAKİ ÜRETİCİLERİ İSYANDA

TC'DEN AMBARGO

25 Eylül 1997 tarihinde TC'ile yapılan protokola rağmen iki yıldır TC'ye bir şişe rakı ihraç edemediklerini söyleyen rakı üreticileri isyanları oynuyorlar. Tepkilerini göstermek için rakıcılar TC Elçiliği önüne ve KKTC Meclisi önüne rakı dökme eylemi yaptılar.

TC'den her türlü malın Kıbrıs'a serbestce gelebildiği bu dönemde rakı ve benzeri ürünlerin antlaşmalara rağmen TC'ye sokulmamasını anlayamadıklarını vurgulayan tüccar-sanayici takımı hem ağlayıp hem de "şükran" ediyorlar. ABAD kararlarından şikayet eden Denктаş ve Rejimi, TC'nin kuzey Kıbrıs'a en büyük ambargoyu uyguladığını gizleme peşindedirler.

Rakı üreticilerinden Ahmet Gazioglu "Somut gelişmeler olmazsa yakında ölüm orucuna başlayacağız" dedi. Eyleme destek veren Sanayi Odası Başkanı Eren Ertan'ın da "TC'nin bu tutumunu

değiştirmesini istiyorum" dedi. Bilindiği gibi yakın geçmişte de Eren Ertan'ın Türkiye'ye 50 adet gömleği sokabilmek için Sükrü Sina Gürel'i aramak zorunda kaldığını açıklamıştır.

Tüm bu planlı ambargolar sürerken ve üretim yok olurken "utangaç sanayicilerimiz" eylemlerinin anavatanlarına karşı bir kazan kaldırma olmadığını vurguladı. Sıra sanayicilere de gelince sırada biri kaldı mı acaba diye halk geriye bakmaya başladı. "Şükranla" yatıp kalkan Denктаş-Eroğlu ikilisi kimlerin temsilcisi olduklarını bir defa daha ortaya koydular.

Susurluk ve Kontrgerilla Gerçeği

8

EVRENSEL BASIM YAYIN

Semih HİÇYILMAZ

“Sendikacıları da biz eğitiriz”

Daha yüzyılın başlarında, Amerika'da işçilerin sendikal mücadelesine karşı son derece katı olan patronlar, önceleri mafya aracılığıyla sendikacıları tehdit etmiş, dövdürmüş, hatta öldürmüştür. Sonralarında direkt işveren yanlısı sendikalar, işyerlerinde yetkili hale getirilmeye çalışılmış ve bu amaçla patrona bağlı sarı sendikalar kurulmuştur.

Ele aldığımız dönem itibarıyla bakacak olursak Türkiye'de, 1946'dan itibaren sendikal faaliyetlerde bir canlılık görülür. Ülkenin birçok yerinde hızlı bir şekilde sendikalaşma başlamıştır.

Bunların bir kısmı kendiliğinden gelişen örgütlenmeler olurken, birçoğunda da sınıftan yana işçilerin önderliğinde örgütlenmeler gelişmektedir. Ama soğuk savaş dönemine ilişkin faaliyette, Amerika'nın tüm cephelerde saldırıya geçmesiyle birlikte, sendikalara müdahaleler de başlar. 1946 sonundan itibaren, sendikal örgütlenmelerin ele geçirilmesine, önderliklerin satın alınmasına olmazsa da çeşitli engellemelerle bu örgütlenmelerin tasfiye edilmesine çalışılır. İşte o günlerde, 17 Aralık 1946 tarihinde yayınlanan bir sıkıyönetim bildirisinde, bu yasaklamalar ve ilericiilerin sendikalarındaki etkinliğine duyulan tahammülsüzlük kendisini açıkça göstermektedir:

“Sıkıyönetim bölgesi içinde genel güvenliği sağlamak sorumluluğu altında bulunan komutanlık, hududu içindeki illerde, aşağıdaki tedbirlerin alınmasına lüzum görmüştür:

Mahkum komünistler ve müfrit komünist mefkûreli kimseler tarafından örtülü bir şekil altında kurularak memleket içinde içtimai nizamı bozmaya çalıştıkları anlaşılan Türkiye Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisi ile Türkiye Sosyalist Partisi merkez ve şubeleri ve mevcut sendikalardan bu partiler veya onlardan aldıkları direktifle hareket eden kimseler tarafından kurularak ve kendi maksatlarına göre sevk ve idare edilenler ve İstanbul İşçi Sendikaları Birliği ve İstanbul İşçi Kulübü kapatılarak faaliyetlerine son verilmiştir.”

Bildiride sayılanların içerisinde olmamakla beraber, Zonguldak Maden Kömür Havzası İşçileri Sendikası da, Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından kapatılır.

Görüldüğü gibi, daha sendikal örgütlenmeler başlar başlamaz, bunlara müdahale de başlamıştır. Ya sendika yöneticileri düzenle uyum içerisinde olacaktır ya da böyle olmayan sendikalar kapatılacaktır.

20 Şubat 1947'de Sendikalar Kanunu çıkarılır.

Yine 1947 yılında, CHP, parti bünyesi içerisinde İşçi Bürosu'nu kurar. Arkasından da, sendikalara yönelik kapsamlı bir ele geçirme faaliyeti başlatılır. İşçi önderlerinin satın alınmasına; başaramadıklarının, baskılar uygulanarak sindirilmesine çalışılır. Yine bu süreçle birlikte, birçok sendikacı milletvekili yapılarak sendikal faaliyet üzerinde etki kurulmaya çalışılır.

1951-52'den itibaren de, sendikal faaliyetlere karşı Amerika'nın yoğun ilgisinin olduğu bir dönem başlamaktadır. 1 Aralık 1952'de, toplam 248 sendikada 130 bin işçi örgütlü bulunmaktaydı. Bu sendikaların büyük bir kısmında ilerici işçilerin önderliği hakimdi. Ta ki Türk-İş'in 1952 Eylülü'ndeki kongresine kadar.

Türk-İş'in kurulmasında hemen önce Marshall Planı temsilcileriyle, Amerikan Elçilik görevlileri, İstanbul Sendikalar Birliği'ni ziyaret eder ve Marshall yardımı çerçevesinde kurulacak sendikaya yardım edebileceklerini belirtirler. Aynı yıl mayıs ayında, Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu'na girilmesi koşuluyla mali yardımın yapılacağını tekrarlarlar. 6 Eylül 1952'de yapılan ilk genel kurula, AAFLI ve IGFTU temsilcileri katılır. CIA'nın yan kuruluşları olan AAFLI ve AID, Türk-İş'e mali yardımlarını sürdürür. Binlerce sendikacı, eğitim amacıyla Amerika'ya götürülür. Yalnızca 1961-1971 döneminde Amerika'ya eğitime götürülen sendikacı sayısı 600'dür.

Türk-İş üst yönetiminde görev alıp Amerika'ya götürülenlerin bazıları şunlardır.

Seyfi Demirsoy, Halil Tunç, Ömer Ergün, Hasan Özgüneş, Hasan Türkay, Abdullah Baştürk, Ahmet Çehreli, Behçet Albayrak, Cavit Yalçın, Ekrem Özkılıç, Ethem Ezgü, Halit Mısırlıoğlu, İbrahim Denizci, Mahmut Yüksel, Mehmet Ali Sarı, Muzaffer Daysal, Osman Soğukpınar, Rıdvan Gülşen, Rıza Kuas, Rıza Tetik, Sedat Ağralı, Mehmet Yenigelen, Melih Dölen, Nejat Karacagil, Ahmet Çatakçınler, Ahmet Kurt, Ali Haydar Mutaf, Kazım

Yetmişbir, Yusuf Sidal, Şevket Yılmaz, İlhami Açıköz, Şerafettin Akova, Nusret Çoker, İhsan Dünder, Adnan Gün, Mehmet İnhanlı, Osman İpekçi, Nihat Kaya, Rafet Özataci, Kaya Özdemir, Kemal Tokatlı.

Amerika'ya götürülen sendikacılar, çeşitli seminerlerde

Türk-İş'in içindeki sendikalardan Türk-Metal Sendikası ve Başkanı Mustafa Özbek, bu alanda gösterilebilecek en tipik örneklerdendir. 1960'lardan beri Türkeş'e yakınlığıyla bilinen Mustafa Özbek, işçilerden çok patron yanlısı olmasıyla da ünlüdür. Özelleştirmenin en hızlı savunucularındandır. CIA'nın yan kuruluşu AAFLI'nin eğitiminden de geçen Özbek, Susurluk sonrası kontrgerilla tartışmalarında yüzünü bir kez daha sergilemiş ve kontrgerilla tartışması yürütenleri vatan hainliğiyle suçlamıştı.

Amerikan sendikacılığının vasıfları üzerine eğitim görmekte ve ikna edilmeye çalışılmaktadır. Bu çaba, götürülen sendikacıların küçük bir kısmı haricinde büyük ölçüde başarılı da olmuştur.

Türk-İş'in içindeki sendikalardan Türk-Metal Sendikası ve Başkanı Mustafa Özbek, bu alanda gösterilebilecek en tipik örneklere dendir. 1960'lardan beri Türkeş'e yakınlığıyla bilinen Mustafa Özbek, işçilerden çok patron yanlısı olmasıyla da ünlüdür. Özelleştirmenin en hızlı savunucularındandır. CIA'nın yan kuruluşu AAFLI'nin eğitiminden de geçen Özbek, Susurluk sonrası kontrgerilla tartışmalarında yüzünü bir kez daha sergilemiş ve kontrgerilla tartışması yürütenleri vatan hainliğiyle suçlamıştı.

Türk-Metal içerisinde herhangi bir şubeye Özbek'in istemediği bir kişi seçildiği takdirde, bu seçim veya şube feshedilir.

İlçelerden toplanan paralarla kontrgerillanın üslerinden biri olan Kıbrıs'ta “Mustafa Özbek Uluslararası Eğitim Merkezi” kurulmuştur. Burada sürdürülen eğitimin niteliği de, Özbek'in niteliği gibidir.

Sahibinin sesi yayınlar

Kontrgerillanın psikolojik savaş ya da propaganda amacıyla en çok önem verdiği alanlar arasında basın yayın sektörü gelmektedir. Körfez Savaşı sırasında CNN televizyonunun sahte görüntülerle kamuoyu yaratma çabaları hatırlanmalıdır. Körfez Savaşı'nda muhabirlik yapan İngiliz Gazeteci Maggie O'Kane, savaştan 6 yıl sonra suskunluğunu bozuyor ve otel odasında sipariş haber yapışlarını anlatıyordu: “Pentagon'daki CNN şefleri bizlere otelde kalmamızı ve dışarı çıkmamamızı söylemişler ve biz de söyleneni yapmıştık. Bağdat'ın merkezinde güvenlikteydik ve bol bol bira içmiştik... Biz 2000 tane kumsal eşeği, yani medya, ABD ve İngiliz askeri uzmanları ne istiyorsa onu yazdık. Yalan söyledik. Temiz bir savaşın hikayelerini anlattık.”

Kontrgerillanın propaganda faaliyeti; bazen direkt kendi kurumlarını oluşturarak, bazen diğer yayın organlarına kendi isteklerine uygun yayın politikası, bazen de yetmişmiş, kadrolarıyla her tür yayın organlarında yayın yaptırarak amacına ulaşmaya çalışma faaliyetidir.

Genelkurmay Başkanlığı tarafından yayınlanan Silahlı Kuvvetler isimli dergide geçen sene Muzaffer Özdağ imzasıyla yayınlanan yazıda, psikolojik savaşın eksikleri ve nasıl olması gerektiği şöyle anlatılıyordu: “Ülke çapında moral, kültürel, psikolojik savunma tedbirlerinin alınması büyük önem taşımaktadır. Düşmanın bu yöndeki çabaları ile yaptığı tahribat küçümsenmemelidir. Özel savaşa karşı savunma, sadece nizami güçler ve ateşli silahlarla yürütülemez. Devletimizin faal, etkili bir psikolojik savunma teşkilatı ve psikolojik savunma planı olmadığı hissedilmektedir. Medyayı, Milli Eğitim'i kamuoyunu bozguncu düşma propagandasına, etki ve denetimine açık bırakan millet, kendisi için Truva halkı benzeri bir akıbet hazırlamış olur.”

Devletin resmi ajansı AA ve resmi kurumları olan TRT'lerin sürdürdüğü basın yayın faaliyeti ortadadır. Gerek bunların yönetimine gelenlerin izlediği politika gerekse bunların kimlikleri, bu kurumlar hakkında fikir vermektedir. Ama bu da yetmemektedir ki, basın yayın

alanına, yani psikolojik savaşın aygıtlarına daha aktif müdahale talebi gelmektedir. Son sıralarda basına açıklandığına göre, Genelkurmay televizyon kanalı kurma hazırlığı içerisinde. Demek ki bu alanda bu işlevi görmektedir. Demek ki bu alanda bu işlevi görmektedir. Demek ki bu alanda bu işlevi görmektedir.

Yine son günlerde Genel Kurmay, RTÜK'e, televizyon ve radyo programının yayını ve düzenlenmesi konusunda görüşlerini belirtmiştir. Buna göre, savaş ve seferberlik hallerinde uygulanacak kurallar, Genelkurmay Başkanlığı ile koordinasyon içerisinde sağlanmalıdır. Burada hahsedilen savaş ve seferberlik tanımları, elbette şimdilik olarak anlaşılmalı ve kamuoyu hazırlandıktan sonra bu uygulama sürekli hale getirilmelidir.

Bugün de, psikolojik savaşın gereği olarak çıkarılan yayınlar ve bu bağlantılı olunan gazete ve televizyonlar mevcuttur.

Profil dergisi, Belgelerle Türk Tarihi dergisi, Boğaziçi Yayınları, Kastaş Yayınları, Töre Devlet Yayınları direkt kontrgerillanın yayınlarıdır.

Bunun yanı sıra Günaydın gazetesi orduya yakınlığıyla dikkat çeken bir gazetedir. Öldürülen Kömürcü Bekir Kutmangil Günaydın gazetesini satın alırken, TİB Müşaviri Ertuğrul Zekai Ökte son derece yardımcı olmuştur ve yol göstermiştir. Gazete yayına başlayınca, MİT Müsteşarı Mehmet Eymür'ün kızları Simten Gündes ile Nukhet Güz de gazetede işbaşı yapar. Özel Harpçi olduğu bilinen ve 1 Mayıs 1977 Katliamı'yla ilişkisi olduğu söylenen eski Devlet Bakanı Orhan Kılercioğlu, TİB'de binbaşı olan Tamer Kumkale de Günaydın için yazmışlardır. O dönem gazetenin Genel Yayın Yönetmenliği'ne de eski polis muhabiri Behiç Kılıç getirilir. Bugün Günaydın gazetesinin kuruluş aşamasında yer alan bu isimlerin büyük bir kısmı başka yayın organlarında faaliyetlerini sürdürmektedir. Günaydın gazetesi de aynı çizgideki yayınıdır.

Behiç Kılıç şimdi faaliyetlerini Akşam gazetesinde icra etmektedir. Bağıra bağıra kontrgerilla yanlısı yayın yapmakla yetinmeyen Akşam gazetesi, en son HBB'deki özel timcilerle ilgili programa başyazarı Nazlı Ilıcak ile katılmış ve Ilıcak, “Akşam gazetesi ve yazarları olarak Özel Tim'in arkasındayız. Elinize sağlık” demişti. Behiç Kılıç, Nazlı Ilıcak, Ender Coşkun ve Memduh Bayraktaroğlu; her akşam HBB ve Kanal 6'da kontrgerilla savunması yaparak sanki bunu ispatlamaktadır.

Önce Günaydın, sonra Akşam gazetesinde kontrgerillayı savunan Behiç Kılıç, esas popülaritesini HBB kanalında yaptığı iki programa borçluydu. Bunlardan birincisi Sedat Bucak'la, ikincisi de Lütfü Topal ve 91 kişiyi öldüğü iddia edilen Ayhan Çarkın'la yaptığı canlı yayınlardı. Bu programlarda Kılıç, konuklarından çok onları savunma gayreti içine girmişti.

Bu programların yapıldığı, Bucak'ın sizden başkasına konuşmam dediği HBB kanalı da, benzer nitelikler taşıyor. Kurucuları olan Haslar, Marshall yardımıyla kalkınan ailelerden biriydi. Haslar o dönem Coca Cola fabrikalarında MİT Başkanı General Behçet Türkmen ile ortaklı. Türk Nazilerinden olan Mengenler de Otomarsan'da ortaklılar. Bu yönlerinden çok ‘hayırseverliğiyle’ ekranlardan düşmeyen Kadir Has, Demirel'in has dostu. HBB'nin Genel Müdürü Bülent Öztürkmen, 12 Mart'taki işkenceci MİT mensuplarından. MHP'li bakanlara Müsteşar Yardımcılığı'ndan sonra Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşar Yardımcılığı ve Başbakan Başkanışmanlığı da yaptı.

Birçok gazetede köşe yazarının, bugünlerde yazılarına “Görüştüğüm bir İstihbarat yetkilisi dedi ki” diye başlaması, birçok köşenin kontrgerillanın propaganda kürsüsü haline geldiğini göstermektedir.

Ömer Lütfü Topal'la birlikte Uğur Dünder'in da, özel timciler tarafından ölüm listesine alınmasının sebebi nedir acaba? Daha geçen sene Avrasya Feribotu'na ‘hayatını tehlikeye atarak’ 1,5 metre yükseklikten atlayan Uğur Dünder, o zaman kahraman ilan ettiklerini bugün terörist ilan ediyor. JITEM'in ülü binbaşı Cem Ersever'e göre, Uğur Dünder'in yankılar yaratan Soğukluk röportajı, Soğukluk evlerinin sahipleriyle Uğur Dünder arasındaki

(devamu 8. sayfada)

Susurluk ve Kontrgerilla Gerçeği

kar paylaşımından çıkan pürüzlerden sonra yayılmıştır. Yine Ersever'e göre, TRT yapımcılarından Ertürk Yöndem, kontrgerillanın en has adamlarındandı. Emin Çölaşan, bilgileri minik kuşundan aldığını saklamamaktadır. Susurluk tartışmaları sırasında televizyonda Mehmet Ali Birand Uğur Mumcu ile birlikte Özel Tim'in kurulması için en büyük çabayı ikisinin gösterdiğini açıklamıştır. Meriç Köyatası, Engin Ardiç gibi azılı işçi düşmanları, her gün ekranlardan emekçilere küfretmektedir.

Tüm medya kuruluşlarının, aldıkları kredi ve teşviklerle iktidarın borazanı oldukları da, yaptıkları yayınlarla ortaya konmaktadır. Her medya kuruluşunda sağından soluna her türlü gazete çıkmaktadır. Hem sağdakiler hem soldakiler farklı farklı yayın yapıyor gözükse bile, MGK'nın çıkarları her şeyin üstünde gelmektedir. Bu gazeteler sık sık sürmanşetten ordunun isteklerini duyurmaktadır.

Ya hazır ola geç ya da uç

10 Şubat 1990'da Resmi Gazete'de yayınlanan Sansür ve Sürgün kararnamesi yürürlüğe girmeden önce devlet basın patronlarını köşke toplayarak 'bilgilendirmişti.' Kamuoyunda SS kararnameleri olarak anılan bu kararnamelerle ilgili 'bilgileneşi' zamanın Güneş Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Metin Tokar şöyle anlatıyordu: 'Sayın Cumhurbaşkanı'nın Çankaya'da topladığı zirvede, gazete sahip ve genel yayın yönetmenlerine Doğu'da neler olup bittiği anlatıldı. Birtakım isteklerde bulunuldu. Bu istekler kabul edildi. Ortak tavır uygulamaya konuldu.'

Susurluktan sonra iyi ki medya var, haber eşittir hayat kampanyası yürüterek medyanın bağımsızlığı ve ülkenin demokratik yaşamındaki önemini yerlere göklere sığdıramayan medya, işte böyle köşlerde bilgilendiriliyor, hizaya getiriliyor ve ortak tavır alarak uygulamaya sokuluyordu. SS kararnamelerinin yürürlüğe girmesinin hemen ardından 17 dergi ve gazete kapatılıyordu.

SS kararnameleri 1991'den sonra yerini Terörle Mücadele Yasası'na bırakıyordu. Daha sonra kurulan Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) da radyo ve televizyonların hizaya getirilmesi için özen gösteriyordu. Kanunlar, kararnameler, yasaklamalar yeterli gelmeyince başvurulacak daha birçok yöntem mevcuttu. Demirel'in dediği gibi 'demokrasilerde çareler tükenmiyordu.'

Köşke çağrılanlar gibi resmi gazete olmayı kabullenmeyen gazete ve dergiler kapatılıp, toplatılıp; gazeteciler hapisanelere doldurulurken, bir yandan da öldürülerek susturmaya çalışılıyor.

Yalnızca 1992 yılı içerisinde Halit Günger, Cengiz Altun, İzzet Kezer, Bülent Ülkü, Mecit Akgün, Hafız Akdemir, Çetin Ababay, Yahya Orhan, Hüseyin Deniz, Musa Anter ve Namık Tarancı öldürülen gazetecilerdi.

Gazetecilerin tek tek öldürülmesinin yanı sıra toplu halde gazetelerin havaya uçurulması da kontrgerillanın muhalif sesleri susturma yöntemlerinden biriydi. 30 Kasım 1994 tarihinde Başbakan Tansu Çiller, 02438 sayılı bir gizli talimatı 'bölücü yayınlarla etkili mücadele edecek önlemlerin tespit edilmesi amacıyla bir çalışma yapılarak belirlenen yöntemlerin kısa sürede yürürlüğe konmasını rica ederim' diyerek Adalet ve İçişleri Bakanlığı'na gönderiyordu. Devletin ağır işleyişinden, bürokrasiden, yazışmaların uzun sürmesinden şikayet edilmesini gerektirecek durum yoktu bu kez. Yeni yöntemler son sürat yürürlüğe konuluyor ve 2 Aralık 1994 gecesi Özgür Ülke gazetesinin binası içindeki çalışanlarıyla birlikte havaya uçuruluyordu. Yerle bir olan binada Ersin Yıldız hayatını kaybediyor, onlarca insan yaralanıyordu.

27 Ocak 1997'de toplanan Milli Güvenlik Kurulu (MGK) gündemine 'yıkıcı, bölücü ve yasal olmayan iç ve dış kaynaklı yayınlara karşı önlemleri' alıyordu. Bu tür yayın yapan radyo ve televizyonlara karşı RTÜK'e süresiz kapatma yetkisi verilmesinin yanı sıra yasal, idari ve teknik tedbirlerin bir an önce yürürlüğe sokulması isteniyordu. Çiller'in 1994'teki yazısına oldukça benzeyen bu önerilerin sonuçlarının ne olacağı zaman içerisinde görülecekti.

İşin adamları

Marshall yardımıyla başlayıp, CIA'nın paravan ekonomik örgütlerinin desteğiyle palazlanan patronlar, yalnızca IMF direktifleriyle davranmak, emperyalizmin çıkarlarını kollamak, özelleştirmeyi savunmak gibi ekonomik faaliyetlerle uğraşmamaktadır.

MGK ile de bütünleşmiş olan bu büyük sermaye sahipleri, siyasi olarak da ellerinden geleni yapmaktadır. Bu kimi zaman TUSİAD'ın çarşaf çarşaf gazete ilanları

vererek hükümet düşürmesi şeklinde olmakta, kimi zaman da Sabancı'nın Türkeş'e antikomünist mücadelede daha başarılı olması için bavulla para vermesi şeklinde olmaktadır.

Südürlülen bu özel savaş içerisinde patronlara büyük görev düşmektedir. Çünkü her ne pahasına olursa olsun sermayenin düzeni sürmelidir.

Patronlar, işçiler üzerindeki azgınca sömürüyü gizleyebilmek amacıyla bir yandan kültür ve sanat faaliyetleri adı altında faaliyetler düzenlemekte, vakıflar kurmakta, hayır işlerine girilmektedir. Ama bu sanatçı ve hayırsever görüntünün arkasında bir tek kuruş için cinayetler işleyecek, kendi ceplerini doldurmak için milyonlarca işçiyi aklıktan sefaletle terk edecek bir gerçeğe görüntü bulunmaktadır.

Binlerce insan öldüren bir kiralık katiller örgütüne patronların bavulla para taşımasının açıklaması kültürel faaliyetler değildir elbette. Birçok holdingin yönetiminde ve çeşitli birimlerinde Özel Harpçilerin çalışması bir tesadüf değildir. Generallerin, emekli olduktan sonra bankaların, holdinlerin yönetim kurullarına atanmasındaki amaç vefa borcunu ödemek olduğu kadar, onların engin tecrübelerinden yararlanmaktır da aynı zamanda.

Patronlarla polisin, askerin, sermaye politikacılarının, mafyanın iç içe geçmişliği her dönem sürmektedir. Hepsinin amacının ortak olduğunu düşünürsek, bundan doğal birşey de olamaz.

12 Eylül cuntasının Dışişleri Bakanı İlder Türkmen'in babası MİT başkanı Behçet Türkmen, HAS Holding'e ortak olmuştur. Yugoslavya'da Nazi işgali sırasında yüzlerce insanı öldürmekle suçlanan Nazi işbirlikçisi Murat Bayrak, kaçtığı Türkiye'de saygın bir iş adamıdır. Sancak Tül Fabrikası'nda işçilere yaptığı zulmün yanı sıra açtığı komando eğitim kamplarıyla tanınmaktadır. Uyuşturucu kaçakçılığıyla adı anılan fabrikatör ve politikacı Cavit Çağlar; Necdet Menzir, Hayri Kozakçıoğlu, Mehmet Sağlam gibi emekçilere; karşı tavrılarıyla tanınan isimleri, bankasının yönetim kurulunda işe almaktadır. Yapı Kredi Bankası'nın kurucularından Kazım Taşkent'in Nazi dostu olduğunu bilmeyen yok gibidir. Cumhurbaşkanı'nın yeğeni Yahya Demirel, başarılı bir işadamı, ünlü bir hayali ihracatçı, mafyayla ortak uyuşturucu işi yapan bir girişimcidir. Yahya'nın babası Hacı Ali Demirel, Behçet Cantürk'ten arsa satın almak için pazarlık yapmaktadı. Hayali ihracatçı Kemal Horzum'un şirketlerine MİT ortaktır. Karapara aklayıcıları, finans dünyasının ünlü isimleri Nesim Malki ve Yener Kaya öldürülmüştür. Üstelik Yener Kaya, Tansu Çiller'in konutundan çıktıktan hemen sonra arabasına kelepçelenerek yakılmıştır. Adnan Menderes ve Süleyman Demirel'in de danışmanlığını yapmış olan İktisat ve Maliye Profesörü Memduh Yaşa, Turgut Özal'la Davos'ta ortak zirve düzenleyen kaçakçı Berber Yaşar'ın da danışmanlığını yapmaktadır. 1988'de hayali ihracat yapan şirketlerin arasında Koç'un şirketi RAM Dış Ticaret de bulunmaktadır. Kenan Evren'in damadı MİT'çi Erkan Gürvit, Kissenger'in yakın dostu işadamı Asil Nadir'in şirketinde çalışmaktadır. İSKİ skandalıyla CHP'ye, İLK-SAN'la DYP'ye, Civan skandalıyla ANAP'a trilyonlar akıtılmıştır.

Shell'in, BP'nin kiralık katiller tutarak düzenlediği katliamları anlatmıştık.

Patronların bu tür karanlık ve kirli ilişkiler içerisinde olmasının şaşılacak hiçbir tarafı yoktur aslında. Bu işlere bulaşmamış büyük sermaye sahibi de yoktur. Çünkü kapitalizm, işçinin emeğini, alın terini gasp ederek başlamaktadır bu pislige. Amaç daha fazla kar olunca, daha çok sömürü, sömürünün devamı için her türlü önlemin alınması sistemin son derece doğal işleyişidir. Bunun için de, uyuşturucu kaçırma kural gereğidir, kiralık katil tutmak da. Yüzyılın başlarında Amerika'da patronların kiraladığı mafya, grevci işçilere saldırıyordu; bugün patronların paralarıyla oluşturulan kontrgerilla, 1 Mayıs 1977'de işçilere ateş açıp 34 kişiyi öldürmektedir. O gün Amerika'da liman işçilerinin grevini kırmak için Alcapon, Dillenger arabadan grevci işçilere ateş açıyordu, '80 öncesi MHP'liler grevlere saldırıyordu; bugün AŞTİ grevini kırmak için Çevik Kuvvet grevci işçilere copla saldırıyor.

Etkili kişilerin etkileri

Burjuvazi, elindeki tüm imkanları kullanarak, medyanın da üstün çabasıyla, toplum içerisinde saygın bir iş yaptığı imajı verilen bir yığın "etkili isim" parlatmaktadır. Kontrgerilla bir yandan toplum içerisinde, çevresinde sözü

sayılan, etki gücü olan kimselere çengel atarken, ama onun da ötesinde etkili isimler yaratmaktadır.

Din alimi Fethullah Hoca'sından erozyonla savaş 'kahramanı' Hayrettin Karaca'ya kadar oluşturulan bu etkili isimler, insanlık adına din kisvesi altında sermaye adına faaliyet göstermektedirler. Bunun en basit örneği, erozyonla mücadele ettiğini çarşaf çarşaf reklamlarla duyuran TEMA'nın kurucularından Koç Vakfı, özel üniversite yapımı için erozyonun tek çözümü olan ormanları kesmektedir. Doğal Hayatı Koruma Derneği'nin destekçilerinden Garanti Bankası'nın sahibi Doğuş Grubu, otoyol inşaatlarındaki çevre katliamıyla bilinmektedir.

Etkin ve saygın olabilmenin yöntemlerinden biri de kültür, sanat, eğitim Faaliyetleridir. Eczacıbaşı'nın sanat vakfı ve İstanbul Festivali düzenleyiciliği, Yapı Kredi Bankası'nın sanat faaliyetleri, Parliament'in caz festivalleri, Fethullah Hoca'nın, Koç'un eğitim vakıfları bir yandan sermayenin dünya görüşünün propagandasının yapmakta, öte yandan vahşi bir sömürüyü hedeflemektedir.

Kültür, sanat, eğitim faaliyetlerinin yanı sıra, düzeni devam ettirmede önemli etkisi olan spor da işadamlarımızın yakın ilgi alanında bulunmaktadır. Hemen her kulübün başında, sporla ilgisi yalnızca kulübü satın alacak kadar çok parası olan işadamları bulunmaktadır. Kulüp yöneticiliği toplumdaki popüleriteyi artırma amaçlı kullanılmakta, hem bedava reklam şansı yaratmakta hem de dönen trilyonlarca para sayesinde karaparaların aklanmasına hizmet etmektedir.

Çalışan işçilerine üç kuruş zammı vermeyen, hak isteyen işçiyi işten atan, sendikal örgütlenmeye zerre kadar tahammülü olmayan Uzanlar, trilyonlarca para harcayarak hem İstanbulspor'u hem Adanaspor'u satın almışlardır.

MİT'çileri şirketinde çalıştırmakla ünlü, hayali ihracata adı karışan Emin Cankurtaran, FB'nin eski başkanlarından. Yine Fenerbahçe'den devam edecek olursak, eski futbol şubesi sorumlularından işadamı Erol User; Engin Civan-Selim Edes olaylarının başlangıcına Uğur Çakıcı, Tevfik Ağansoy'un öldürülmesine kadar uzanan Kanal 6 televizyonun satış tartışmalarında en ortadaki isimlerden.

Susurluk kazasında ölen, Behçet Cantürk'ü öldüren operasyonu yönettiği iddia edilen mesai arkadaşı Hüseyin Kocadağ Fenerbahçe Yönetim Kurulu üyesi. Şu anda halen Fenerbahçe'nin başında bulunan 'en büyük başkan Ali Şen', Interpol sabıka bir uyuşturucu kaçakçısı.

Bulgaristan'da kaçakçılık yapan Mehmet Üstünkaya, Beşiktaş yöneticisi; Lütfü Topal'ın kazandığı ihalelerin iptalinden sonra özelleştirilen HAVAS'ı satın alan Turgay Ciner, Beşiktaş yöneticisi. THY ve HAVAS'ın uyuşturucu ticaretinde rolü bilinmekte. Özel Tim hayranı Nazlı Ilıcak'ın kardeşi, kontrgerillanın kadim dostu Ömer Çavuşoğlu da, spor meraklısı ve o da Beşiktaş yöneticiliği yapanlardan. Uyuşturucu kaçakçısı Halil Havar, hayali ihracatçı Nurettin Güven Gaziantepspor başkanlığına gelmiş olanlardan.

Yine hayali ihracatçı Turan Çevik ve Metin Kaya Çağlayan da Malatyaspor'a başkanlıyapmış. Bir zamanlar dillerden düşmeyen Hasbi Menteşoğlu, Samsunspor başkanı. Mafya babası Dündar Kılıç'ın hayali ihracatçı MİT şirketi, yöneticisi Kemal Horzum'un ortağı, devlet bakanlığı yapmış Mehmet Ali Yılmaz, Trabzonspor başkanlığı yapmıştı. En son Abdullah Çatlı'yla ortak cinayetlere katıldığı öne sürülen Yaşar Öz de, zamanında Düzcespor yönetiminde bulunmuştu.

Spor kulüplerine benzerlik gösteren bir başka alan da, yeni yeni gelişmekte olan televizyonculuk. İlk özel televizyonlarımızdan Özalların ilk gözağrısı Kanal 6'nın macerası malum. Şimdilerde, MHP'li işadamlarıyla Ahmet Özal arasında gidip gelmekte. Spora düşkün Uzanların İnterstar televizyonu bir başka örnek. HBB televizyonunu daha önce anlatmıştık. Uyuşturucu kaçakçılığının önemli isimlerinden Bursalı sanayici Ali Osman Sönmez televizyon kanalı sahibidir, Cavit Çağlar özel televizyon Flas TV'nin kurucusu, Nergis TV'nin de sahibidir. Diyarbakır kontrasının önemli isimlerinden Mehmet Ali Altındağ, Diyarbakır Söz TV'nin sahibi. Abdullah Çatlı ve Özel Tim'in kaçırıp Bucak'ın evlerinde saklayıp fidye aldığı uyuşturucu kaçakçısı Mehmet Ali Yaprak, Yaprak TV'nin sahibi.

-SÜRECEK-

GÖRÜŞMELER.. GÖRÜŞMELER.. GÖRÜŞMELER

3 Kasım'da yine görüşme olacak. Amerika'da... Kıbrıs Sorunu masaya yatırılacak.

Uyusun da büyüsün nenni.

Görüşmeler az kalsın olmayacaktı! Birleşmiş Milletler'in başındaki 'siyah köle' olur olmaz laflar etti. Güney'deki hükümetin başına "Kıbrıs Cumhurbaşkanı", Kuzey'de kimsenin kabullenmediği hükümetin başına ise "Bay" diye hitap etti. Bay Denktaş bu işe fena kızdı. Bay "siyah köle" de "kıзма canım, sadece bu görüşmelerin davetiyesinde her ikinize de bay derim olur biter bu iş" dedi. Ne hikmetse Güney'de herkesin resmen Kıbrıs Cumhurbaşkanı olarak tanıdığı bay buna bir itirazda bulunmamiş benzer. Bilinmez. Hele şu davetiyeler bir eline geçsin de ondan sonra görürüz. Bu arada Clinton'un Türkiye ve Yunanistan ziyaretleri de bitti zaten.

Bence bu satırlar yazılırken bu görüşmenin olacağı o kadar da kesin değil. Her ne kadar Kuzey'deki bay kendisine bay denilmesini kabullenmiş benzerse de, Güney'deki bay kendisine bay denilmesini kabullenemeyebilir.

Hem kuzeydeki hem de güneydeki baylarımız nede büyük siyaset adamları ama değil mi? O kadar büyük siyaset adamları ki bunlar, Kıbrıs'la ilgili siyasetleri dışarıdaki bir yığın burjuva hükümetlerin kimin tanıdığı, buna bağıntılı olarak kime ne sıfatla yaklaşıldığı sorununa düğümlenebiliyor. Bize sorarsanız sadece Kıbrıs sorunu değil, bu baylar da biraz uyusun da büyüsün.

Onlar uyumaya devam ederken biz de esas önemli olan soruna, yani Kıbrıs halkının kimleri gerçek temsilcileri olarak gördükleri soruna yönelelim. Kıbrıs halkı Birleşik Cephenin temsilcilerini kendi temsilcileri olarak gördüğü oranda, ve ancak bu oranda Kıbrıs sorunu masadan kalkacak ve çözüme ulaşacaktır.

Bu konuda, yani Birleşik Cephenin oluşturulması, güçlendirilmesi ve onun temsilcilerinin Kıbrıs halkının yüreklerinde yer etmesi dışında Kıbrıs sorunu konusundaki görüşmelerden nasıl, ne zaman ve ne tür sonuçlar elde edileceğine çokça değindik. Tekrar değinelim.

Kıbrıs'ta İngiltere'nin üsları var, ve de 1960'dan beri garantör bir ülke. Üslarını korumak için binbir bahaneyle Kıbrıs'a müdahale etme hakkı ve gücü var. Amerika bu İngiliz üslarını açıktan ve Kıbrıs'taki diğer üsları gizlice kullanabiliyor. Tüm Kıbrıs'ta açıktan haklar elde etmek istiyor. Avrupa üzerinden Almanya-Fransa da devreye girmek istiyor. Rusları boş verin ama Güney onları kullanmak istediğinde onlar kullanılmaya açıklar-1974'de Türkiye'nin Sovyetleri kullandığı gibi. Ruslar da işe karışıyor. Yunanistan 1960'dan beri garantör ülke. Bir de Güney'le, tüm Kıbrıs'ı temsil ettiği Birleşmiş Milletler'ce kabul edilen Güney'le savunma paktı imzaladı. Askerleri Kıbrıs'ta, donanması ve uçakları Kıbrıs'a gelip gidiyor. Türkiye Yunanistan'la aynı konumda ve fazlası var azı yok. Kuzey'i bir vilayetine dönüştürmüş durumda ve askeri yığınak açısından Kürdistan'ı solda sıfır bırakacak bir yığınak yapmış vaziyette. Güney'deki burjuvalar tüm bu karmaşa içinde kendi çıkarlarını korumaya çalışıyor. Kuzey'de bile durum bu. Türkiye'ye iyice yama olmalarına rağmen kendi çıkarlarına ters bir gelişme oldu mu kafaları atabiliyor. Tabii ki Güney'in tersine kafaları attığında genellikle kafaları ağıyor ve denileni yapıyorlar ama yine de kafası ağıyor ve kafası atıyor. Bu bile yukarıda çizilen karmaşaya bir karmaşa daha ilave etmektir.

Yani, Kıbrıs'ta burjuva çerçevede, Birleşmiş Milletler kurumundan tutunuz en büyük güçlerden en küçük (kuzey Kıbrıs) güçsüzlere kadar pek çok kurum, devlet ve devlet müsvettesinin çıkarları iç içe girmiş vaziyette.

Dolayısıyla bu çıkarları uzlaştırmak devreye hendek atlatmaktan da zor.

Dolayısıyla, burjuva dünyasında çıkarlar ancak ekonomik, siyasi ve askeri güçle orantılı olarak elde edilebildiği ve korunabildiğine göre, bu çıkarlar karmaşası olan Kıbrıs sorununda burjuva bir çözüm ancak ve ancak güçlülerden birinin kendi çıkarlarını, belki diğerlerine de bazı tavizler vererek, tüm diğerlerine empoze etmesi ile mümkündür.

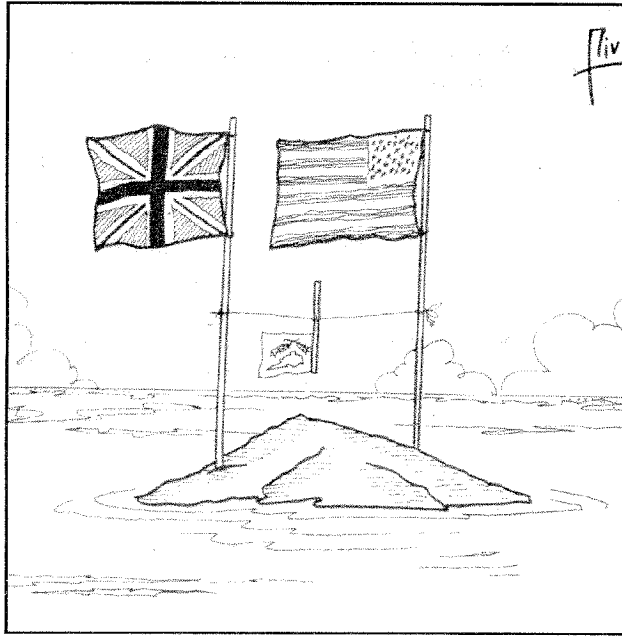
Amerika ile İngiltere taraflara empoze edilecek çözüm konusunda anlaşarak görüşmelere katkı yaparlarsa, yani kendilerine uygun olan şu veya bu çözümü empoze etmede anlaşarlarsa bir çözümün ortaya çıkma ihtimali vardır. Tabii ki bu Almanya-Fransa'nın, ve biraz da Rusya'nın devre dışılığını tarafların kabullenmesi ve onları kullanarak kendilerine empoze edilen Amerikan-İngiliz çözümüne

madık atma hevesine kapılmamaları şartlarında mümkündür. Taraflardan anladığımız da Güney (ve Yunanistan) ve Kuzey (ve Türkiye) dir.

Mesela ve nasıl ki; Türk azınlığa dünyanın hiçbir yerinde ne görülmüş ne de duyulmuş haklar tanıyan o çalıştırılması imkansız anayasasıyla 1960'da Kıbrıs Cumhuriyeti empoze edildiyse, bugün de bir Federasyon empoze edilebilir. Göreceğiz. Bu federasyonun ne menem bir şey olduğunu da, eğer taraflara empoze edilirse göreceğiz.

Diğer çözüm ihtimallerini, Konfederasyon, çözümsüzlük (işlerin aynen sürmesi) ve savaş ihtimallerini de ele almıştık. Üstünde durmayacağız. Çözümsüzlüğün Amerika ve/veya İngiltere açısından daha uygun bir çözüm olabileceğine de değinmiyeceğiz.

Sol kesim "görüşme" lafını duydu mu çözüm ihtimali üzerine ikide bir ahkam kesip, ha çözüldü ha çözülecek demekte üstattır. Onlar ha çözüldü ha çözülecek diye hoplayıp zıpladı. Çözümün burjuvazi için gerekliliği üzerine bir yığın ipe sapa gelmez nedenler icat etti ve bu güne kadar bizim dediğimiz oldu. Çözüm olmadı. Daha doğrusu mevcut çözüm sürdü. Karşılıklı atışmalar, silahlanmalar vb. ile mevcut çözümsüzlük olan çözüm

sürdü.

Tüm bu tarihçeden bir sonuç çıkar: bizim sol kesim hoflayıp puflasa da KSG'nin o çok değersiz buldukları, basit gördükleri formülasyonları onların o çok komplike ve de çok değerli bilimsel zirvalarına on basmıştır. Doğru çıkan bizim baylar, siz değil. Demek ki bizim kullandığımız formülasyonun bir kerameti var. Bizim basit gibi görünen formülasyonumuz, mevcut toplumların Marksist bir analizinin basit sonuçlarıdır. Bilim en karmaşık bir konuda bile anlaşılması kolay sonuçlara varır, çünkü olguları yansıtır. Emperyalizmin ve burjuvazinin karakterini tespit etmek bizim için çok kolay bir iştir, çünkü bizim Marksizm-Leninizm diye bilinen bir teorimiz var. Bununla bağıntılı olarak toplumun ileriye gidişinin, bu ilerlemenin yollarının formülü de bizim bildiğimiz şeylerdir. Sol görünen Marksizm düşmanları hoflasın puflasın... Olaylar bizim öngördüğümüz genel çerçevede ilerliyor ve ilerleyecek.

Sol kesim bu "görüşmeler" üzerine de hoflayıp puflamaya başlayacak. Kıbrıs'ı bölmeye çalışıyorlar, Konferasyon diyorlar, böyle giderse NATO üssüne çevirecekler.....Moğolların deyimiyle "Birşey Yapmalı". Ne yapmalı? Bu görüşmelerden Federasyon sonucunu çıkarmalı. Bu sonucu elde etmek için yukarıda değindiğimiz Kuzeyli, Güneyli baylara baskı uygulamalı, BM'lere ve dünya kamuoyuna, yani burjuva devletlere enternasyonal hukuğu vb. savunmaları gerektiğini hatırlatmalı, onların bu konuda desteğini kazanmalı. Tabii ki tüm bunların bir tek gerçek sonucu var: Kıbrıs'ın sol kesiminin potansiyelini böylesi bir siyasetin peşine takmak, Kıbrıs'ın tüm yurtsever halkının potansiyelini böylesi bir siyasetin ardına takmak. Değil mi ama, BM'ler, tüm o burjuva devletler şu bizim solcuları, bunlar arasında en güçlüsü olarak AKEL'i adam yerine koyup kaale alır mı? Almaz. Görüşmeler alanında, yani diplomasi alanında AKEL'in gücü ne, CTP'nin gücü ne? Yok. Diplomasi devlet gücü ister. Siz devletmisiniz kardeşim. Hayır, siz devlet değilsiniz, siz burjuva devlete

kuyruksunuz. Bu siyasetiniz altında yatan işte budur. Sanki Kıbrıs solu federasyon tezi için çalışacak ve onlar federasyon istiyor diye yukarıda değindiğimiz güçler federasyon tezini kabullenecek. Hayır efendim. Bugünün şartlarında bu baylar federasyon tezine uyarlarsa Amerika-İngiltere öyle uygun gördüğü için uyarlar. Siz istediğiniz için Güneyli-Kuzeyli baylarımız ve onların Anavatanlı kan kardeşleri kıllarını bile kıpırdatmazlar. Sizin ne gücünüz vardı da sizi dikkate almak zorunda kalacaklardı?

Sol kesim için güç siyasi güçtür ve bu güç ancak ve ancak işçi sınıfı ve halkın devrimci kesimleri Birleşik Cephe içinde, Birleşik Cephe programını hayata geçirecek bir Birleşik Cephe hükümetini kurmaya yönelebilecek gerçek bir güç oluşturduğunda burjuvazi tarafından dikkate alınmak zorunda kalınır. Bu olmamış edilen tüm laflar burjuvaziye yalvarıp yakarmadan ibarettir, bir de tabii ki Kıbrıs solunu BC siyasetinden koparmaya, yani burjuvazinin pis görevini yerine getirmeye.

İyi ama biz de çok solcu, aşırı solcu laflar ediyoruz değil mi? Değil mi ama, şu anda görüşmeler siyaset sahnesinde. Bu görüşmelerde ele alınan konular belli. Bu görüşmeler BM çatısı altında ve malum büyük güçlerin etkisi altında malum küçük güçsüzler tarafından yürütülüyor. Görüşmelerin ele alacağı konular belli. Görüşmelerin varma ihtimali olan sonuçlar belli. Bize düşen bu ihtimal sonuçlardan Kıbrıs için en iyisini elde etme çalışması yapmaktır. Yani Federasyon için çabalamaktır. Böyle davranmamak solcu gevezeliktir. Tıpkı seçimlerde, seçimleri red ederek solcu gevezelik yapanlar misali.

İyi ama biz seçimlerde solcu gevezelik yapanların işin aslında sağcı amaçlarla, sağcı sonuçlara varmaktan başka bir şey yapmayan bir siyaset sahibi olduğunu ortaya koyduk. Seçimlere karşı çıkanlar seçimlerin bir fiyasko olduğunu Avrupa'ya göstermek için seçimleri boykot ediyorlardı.

Kaldı ki biz görüşmeleri boykot etmiyoruz. Görüşmelere karşı "redçi" bir tavır takınmıyoruz. Bizim BM'e, bu görüşmelerin perde arkasındaki büyük güçlere ve onların önünde rol yapmakla meşgul Kuzeyli-Güneyli baylara görüşmelerden elde edilmesi gereken sonuçlarla ilgili önerilerimiz vardır.

Bu önerilerden birincisi BC hükümeti programımızdır. Bu program bizim sol kesime çok sol görünse de onların bu görüşleri şu basit olguyu değiştirmez: bizim BC programımız bir reform programıdır. Ancak devrimci bir tarzda elde edilebilir, ama yine de bir reform programıdır bu, çünkü biz işçilerin partisiyiz, çünkü bizim programımız komünizmdir. Onun dışındaki tüm önerilerimiz reform önerileridir. BC programı önerimiz BC hükümetinden talep edilen, ancak BC hükümetinin yerine getirebileceği bir reform paketidir. Bu dönem boyunca Kıbrıs sorununu çözmek için görüşme yapan tüm kişi ve devletlere sunulacak reform paketi bundan ibarettir.

Burada tabii ki şu basit olgu hemen sırtıyor: Bu reform paketi BM'rin ve Kıbrıs'la ilgilenen burjuva devletlerin hiçbirisinin kabullenmeyeceği bir reform paketidir. İyi ama bundan ne sonuç çıkar? Bundan Kıbrıs'la ilgilenen tüm burjuva kurumların Kıbrıs sorunu'nu reformcu bir tarzda çözmelerinin imkansız olduğu sonucu çıkar. Bundan hareketle bizim BC programımızın esasta bir reform paketinden ibaret olduğu olgusu gözlerden gizlenemez. Kıbrıs sorununun reformcu bir çözümü bu programın mevcut burjuva güçler ve kurumlar tarafından devreye sokulmasını gerektirir. Onlar ki o kadar çok karşı devrimcileşmiş, gericileşmişlerdir ve bu reform paketini hayata geçirmeleri imkansızla iştigaldir, o zaman şu olgu açığa çıkar: Kıbrıs sorununu reformcu yöntemlerle halletmek imkansızla iştigal etmektir.

İşte bizim solcucuklar bizi ve Kıbrıs halkını bu imkansızla iştigal ettirmek istiyorlar. Öyle yapalım ki burjuvazinin çok yumuşak pençesinden bir türlü kurtulamayalım.

Bakınız şimdi. BM nedir? Ulusların, halkların özgürlüğünü, ülkelerin sınırlarının bölünemezliğini kabullenmiş enternasyonal bir kurum değil mi? Yine bu kurum değil midir İngiltere'nin adamız üzerindeki tüm haklarını korumayı esas görevi olarak ele alan? Öyledir. Biz bu kurumdaki enternasyonal ilişkileri reforme etmesini, yani halklar lehine iyileştirmesini beklemiyoruz. Kusura bakmayın solcu baylar ama biz, siz gibi burjuva yordakısı değiliz.

(devamı 12'de)

KKTC'de sendikalar ve sendikal mücadele

Hazırlayan: Nazlı Şahin

İşçi sendikaları, Kıbrıs'ın kuzeyinde yoğun bir baskı altında çalışmalarına devam ediyorlar. Sendika yönetimlerini satın alan egemen güçlere karşı duran 30'un üzerinde sendika bulunan KKTC'de, sadece birkaç sendika örgütlü güçleriyle ayakta kalabilmiş. Diğerleri "tabela" sendikacılığının ötesine geçmek istemiyorlar. Sermayeye uzlaşmacı, işbirlikçi tavra girmeyen ve emekçi halkın haklarının, sermayeye uzlaşmada değil mücadele ederek kazanılacağını savunan Elektrik Üretenleri Sendikası (El-Sen) ve Kıbrıs Türk Öğretmenler Sendikası (KTÖS), Kıbrıs'ın kuzeyinde mücadeleye sıkıca sarılan sendikalardan ikisi. Aynı zamanda en etkin güce de sahip olan bu iki sendikanın başkanları ile görüştük. Sendikacılar, emekçilerin dünya genelinde ve Kıbrıs özelinde sorunlarının aynı olduğunu, sermayeye karşı mücadelenin yükseltilmesinin birleşik ve örgütlü bir mücadeleden geçtiğini söylediler ve genel bir değerlendirme ile sendikaların sorunlarını aktardılar.

Elektrik kurumunun özelleştirilerek, Türkiye'den gelen STFA adlı satılmasına karşı büyük bir mücadele yürüttünüz ve bu mücadele kazanımla sonuçlandı. Bundan sonra neler yapacaksınız?

Türkiye ile KKTC arasında uygulanan protokoller var. Bu protokollerde Kıbrıs Türk Elektrik Kurumu'nun özelleştirilmesi de var. Bu plan, 1983'den beri, yani Özal döneminden bu yana gündemde. Şimdi durduruldu ama yeniden gündeme geldiğinde mücadele devam edecektir. Biz El-Sen olarak ülkemizde, değil özelleştirme yapılması, bunun tartışılmasının dahi yanlış olduğu düşüncesindeyiz. Fakat gelinen aşamada egemen güçler ve bir takım siyasiler tarafından, özelleştirmenin, 'kamu kurum ve kuruluşlarının kurtuluşu' olarak gösterilmesi ve bu şekilde kamuoyunun aldatılmaya çalışılması, bizi, özelleştirmeye karşı her an bir karşı propaganda faaliyeti içinde olma ve kamuoyunu, bu zararlı ve tehlikeli oyun karşısında uyarma ve aydınlatma çalışması yapmanın, görevimiz olduğu gerçeğine getirmiştir. Özelleştirmeye karşı mücadele, ancak, bilinçli ve örgütlenmiş bir halkla başarılı olacaktır. Özelleştirmenin dünyadaki çizgisine bakacak olursak, Keynes'i, Friedman'ı, tek kutuplu kalan dünyada kurulmaya çalışılan yeni dünya düzenini, IMF ve Dünya Bankası'nı, bunların söylediklerini, yazdıklarını, yaptıklarını ve yapmaya çalıştıklarını anlatmak için saatlerce konuşmak zorunda kalırız. Bütün bunları incelediğimizde özelleştirmenin, yapıldığı ülkelerde, topluma hiçbir kazanç sağlamadığını görürüz. Bilhassa üçüncü dünya ülkelerini ve gelişmekte olan ülkeleri nasıl sömürge durumuna soktuklarını görürüz. Çünkü amaç, IMF'in verdiği dış borçları geri almak, kapitalist ülkelere sanayileri için ucuz ve örgütsüz bir alt yapı oluşturmak, bu ülkeleri kendilerine bağımlı hale getirmek, sömürge durumuna düşürmektir. Bizdeki özelleştirmenin amacına gelince, bir söz vardır; "Her köle, kölelikten kurtulmak için değil, kendine köleler yaratmak için savaşır." Türkiye de IMF'in kendisine karşı uyguladığı politikalar sonucunda onun kölesi olmuşken, bundan kurtulmak için savaşıacağı yerde, kendisine IMF'in uyguladığı politikaları, protokoller ile bize uygulayıp hem IMF'in istediğini yapmak, hem de bizi kendisinin kölesi durumuna düşürmek ve entegrasyon sürecini devam ettirmek amacındadır. Biz El-Sen olarak bütün bunların tamamen karşısındayız ve mücadele edeceğiz.

Bütün dünyada, gerici rüzgarlar eşliğinde, bir yandan özelleştirme, taşeronlaştırma, öte yandan

EL - SEN Başkanı Kubilay ÖZKIRAÇ:

Demokrasi için gericiiliğe ve emperyalizme karşı mücadele zorunludur

esnek çalışmanın yaygınlaştırılması yoluyla sendikasızlaştırma, iş koşullarının hızla kötüleştirilmesi ve ücretlerin sistemli bir biçimde düşürülmesi gibi uygulamalar var. Siz bunları nasıl değerlendiriyorsunuz ve bunlara karşı mücadele anlayışınız nedir?

Yeni dünya düzeni dedikleri bir düzen var. ABD ve Avrupa emperyalistleri tarafından sermayenin emeğe karşı verdiği kavgadır bu asıl olarak. Güney Amerika'da, özellikle Meksika'da, Arjantin'de ve Avrupa ülkelerinde bu kaygıyı taşıyan emekçilerin karşı kavgası sürmektedir. Ben inanıyorum ki, emek, günü geldiğinde bizde ve dünyada bu kavgadan galip çıkacaktır.

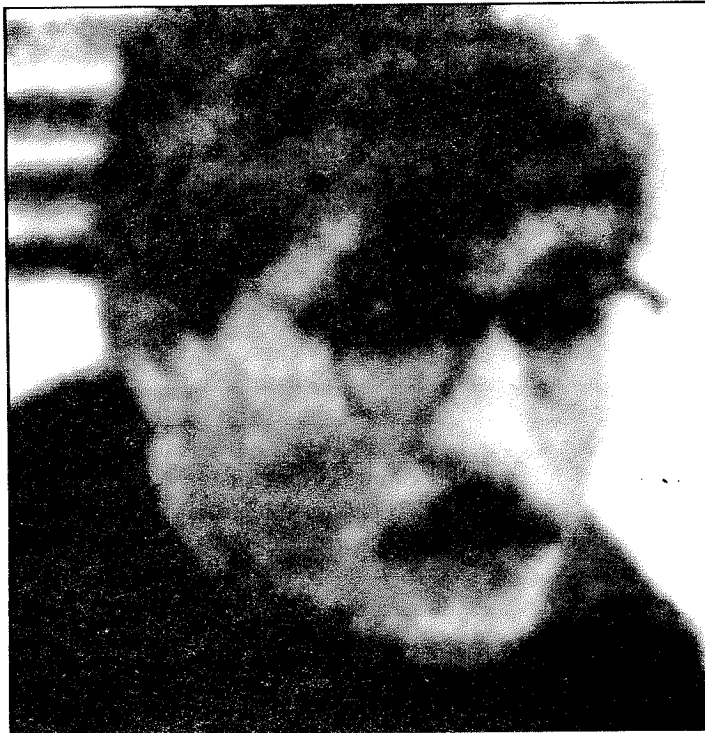
Kuzey Kıbrıs'taki sendikal hareketin sorunları ve bu sorunların kaynakları nelerdir?

Sendikal hareketin sorunlarının en büyük nedeni bizzat 'Kıbrıs Sorunu'nun kendisidir. Sendikal hareket giderek tıkanmıştır. Çalışanlar ve memur sendikacılığı ülkede yaygındır. Bu ülkenin yarısı memurdur. Türkiye parayı gönderiyor, memura ödeniyor. Bizim sendikamız 1990'lardan bu yana gerek yabancı sermaye, gerek mevcut hükümetlere karşı, özelleştirme, toplu sözleşme konularına karşı bir kavgaya veriyor. Sendikacılara gelince, bu ülkede sendikacılar bir yerlere gelmek için sendikaları maalesef basamak olarak kullanıyor.

Tam bağımsız birleşik bir Kıbrıs istiyoruz. Adı ne olursa olsun.

Nerelere gelmek için?

Örnekleri çoktur sayılabilir, mesela milletvekilliğine, bürokrasi kademelerine gelmek için. Ne yazık ki ülkemizde sendikacılar bireysel çıkarlar için sendikacılık yapmaktadırlar. Bu ülkede çalışanların, sendika üyelerinin bir hatası yoktur. Bana göre sorun, sanırım Kıbrıs sorununun çözümsüzlüğünde tıkanıyor.

Kıbrıs genelinde mücadele eden iki sendikadan birisiniz. Sendikal hareketin sorunlarının kaynağını çözme konusunda ne gibi çalışmalarınız var?

Bizim sendikanın içerisinde ve her zaman söylemek istediğim bir şey var. Düşünün, üretim yok, şöyle veya böyle 1974'den sonra üretim ülkemizde bilinçli bir şekilde yok edilmiştir. Üretimin olmadığı yerde işçi sınıfı da olmaz. Bu ülkede gerçek anlamda üretim yapanlar, elektrik kurumu çalışanlarıdır. Bunu herkes görüyor, biliyor. El-Sen'in bu ülkedeki sendikal harekete verdiği katkılar çok büyüktür. Türk-Sen'in ve Öğretmenler Sendikası'nın da katkıları var ama esas problem işçi sınıfının az oluşudur. Üretimin olmadığı yerde, sürekli tüketim sınıfı vardır.

Benim bir iddiam var; ülkede aşağı yukarı 30'a yakın küçük sendika var. Sizin gazeteniz aracılığıyla onlara sesleniyorum. Bütün sendikalar tek bir çatı altında toplansın. Bir federasyonda toplanmalarını istiyorum, adı ne olursa olsun. Bence bu sorunlar ancak böyle aşılar. Düşünün otuz bin insan devletten maaş çekiyor, işte KİT'lerin durumu belli, öyle ya da böyle bunlar batırıldı, özelleştirildi. Turistik tesisler özelleştirildi. Bunlara karşı direnmenin tek bir yolu vardır: Tek bir çatı altında federasyon veya konfederasyon altında birleşip kavgayı yükseltmek. Bu iş basın bildirimleriyle değil, sokağa inmekle olur, eylemle olacaktır.

Günümüzde birçok sendika ve sendikacı, artık emek ile sermaye arasındaki uzlaşmaz çelişkinin varlığını kabul etmiyor. Bu yüzden birçok durumda emekçilerin çıkarları sermayenin "rekabet gücünün korunmasına" tabi kılınıyor, feda ediliyor. Bu fıkirden hareket eden sendikaların bir bölümü, emekçilerin çıkarlarının mücadeleye değil, sermayeye uzlaşarak korunabileceğini savunuyor. Bu konuda sizin düşünceleriniz nedir?

Emek ile sermayenin uzlaşması pek kolay olmayacaktır. Çünkü sorun var; biri emek, biri sermaye. Bu yeni dünya düzeni dediğimiz 'globalleşen dünya' tanımı, tamamen ABD'nin, NATO'nun gözetiminde, dünyayı kontrol etme özlemidir. Örneğin, NATO'nun Yugoslavya'yı ve Irak'ı bombalaması. Bunlar yeni dünya düzeninin gelmesini isteyen süper güçlerdir. Bu süper güçlere karşı emek ile sermaye çatışması vardır ve her zaman olacaktır.

Fakat bu fikirlerden etkilenen pek çok sendika var...

Bireysel sendikacılık yapan arkadaşlar var. Bunları aşmanın tek yolu, mevcut sendikaların değişmesiyle olur. Yani çalışanların, baştakileri değiştirmesiyle olur. Ne yazık ki 15-20 yıldır aynı adamlar iş başında. Hükümetle pazarlıklar yapıyorlar. Hükümetle pazarlık elbette yapacaksın, ama toplu sözleşme pazarlığı yapacaksın. Bunların pazarlıklarında başka şeylerin olduğunu biliyoruz.

Peki bu sorunlar nasıl aşıllacak?

Kıbrıs sorunu çözüldüğünde. Tabii bu aşamada da aşmamız gereken bazı sorunlar var. İşçileri ve emekçileri bilinçlendirmek gerekir. Örneğin Türk-İş ve DİSK uzlaşmacı sendikalardır. Bunları işçi sınıfının ve emekçi halkın bilmesi gerekir. Bizde ve Türkiye'de.

Kıbrıs sorununun çözüm şekli sizce nasıldır?

Tam bağımsız birleşik bir Kıbrıs istiyoruz. Adı ne olursa olsun.

Eğitimde reform mu, gericilik mi?

İngiltere ve Kıbrıs

Reform kavramı genellikle devrimci bir tarzda olmayan, yani hızlı bir şekilde olmayan ve fakat yine de ileri doğru atılmış bir adımı anlatmak için kullanılır. Daha doğrusu kullanılırdı. İngiltere'de Bayan Thatcher dönemi büyük ve sürekli reformlar dönemi olarak bilinir. Kanunlar ve bunlarla bağlantılı olarak tüm siyasi, toplumsal ve ekonomik kurumlar sürekli bir değişiklik sürecinden geçtiler. Reforme edildiler. Sürekli bir reformlar dönemi yaşandı. Bu bir büyük refarmasyon dönemi idi. Mevcut Emek Partisi (Labour Party) Hükümeti de bu refarmasyon sürecini sürdürüyor. Bugün herkesin kabullendiği bir gerçek var. Muhafazakar Parti iktidarı sürseydi Bayan Thatcher'ın başlattığı, bay Major'ün sürdürdüğü bu refarmasyon döneminin sürmesi bir yığın problemlerle karşılaşacaktı. Toplumsal muhalefet hızla yükselecekti. Onların yerine Emek Partisi'nin iktidara gelmesi bu refarmasyon döneminin aynı yönde ve hızla sürdürülebilmesini mümkün kıldı.

Bu refarmasyonun ne menem bir şey olduğuna, toplumun çıkarları açısından ileriye doğru atılmış bir adım mı, yoksa geriye doğru bir adım mı olduklarını eğitim bağlamında incelemeyi önce okura bir başka kavramla ilgili bir gelişmeyi aktarmakta da fayda var.

O da şu: Devrim kavramı. Bilin bakalım bugünlerde devrim şiarı kimin şiarı? Muhafazakar Partinin çiçeği burnunda yeni önderinin... Bayan Thatcher tarafından da onaylanmış bir şiar olarak işte bu bayın Muhafazakar Parti'sinin sloganı Devrim sloganı. "Common Sense Revolution". Slogan böyle.

Bundan iki sonuç çıkarmalıyız. **Birincisi şu;** bu sloganın sahibi bay Haig gayet şanslı bir adam. Böylesi sloganları atma şansına bir Kuzey Kıbrıs'ta sahibiz (Arif Hoca'nın deyimiyle Mandra'da sana istediğin kadar demokrasi). Kim takar Yalova kaymakamını. Devrim de, dur... Ne yapacakmış Kuzey Kıbrıs'taki insanlar? 30 bin asker, tank-tüfek, istendiği anda üç beş saatte Türkiye'den ithal edilebilecek binlerce sivil faşo, uçak ve gerekirse daha fazla asker-ve hiç şüpheniz olmasın devrime karşı olduğu oranda tüm bunlara gözünü kapayacak olan bir Güney Kıbrıs burjuva hükümeti. Ne olmuş yani birileri devrim de devrim diye bağırmasın. Bağırın dursun fukaralar. Haydi bağıralım ve görelim: devrim de devrim. Biz de "Common Sense Revolution" istiyoruz.

İkincisi de şu: bu slogan devrimci bir ilerleme sağlama amacıyla ileri sürülüyor. Geriye gidişi ayakta tutmak için ileri sürülüyor. Tüm bu refarmasyonlar da aynen öyle...

Gelin şimdi bu refarmasyonların ve devrim isteyenlerin siyasetlerine, başardıkları değişikliklere bir göz atalım.

Bu konuda çok güçlü bir şahidimiz var. Muhafazakar Parti iktidarı döneminde Eğitim dalındaki refarmasyonların yöneticisi. Bu sıralarda Lord olmuş olan Eğitim eski Bakanı Lord Kenneth Baker. Nick Davies'in 16 Eylül '99 tarihli The Guardian gazetesinde bu şahısla yapılan bir görüşmeden alıntılar var. Lord Baker muhalefette olmanın verdiği rahatlıkla, ve belki de kendi izinde yürümekte olan Emek Partisi'nin işlerini zorlaştırmak amacıyla gayet rahat ve gayet gönül rahatlığıyla yaptıklarını ve amaçladıklarını anlatıyor. Birazcık cilalama da hala var ama, o kadarı da olacak artık.

Lord Baker'ın "gerçek amacı Öğretmenler Sendikasını cezalandırmak ve (belediyelere bağlı olan b.n.) Yerel Eğitim Otoriteleri'ni (kurumlarını b.n) darmadağın etmekti." Bu kurumlar ve öğretmenler onun esas ve gizli planının "Comprehensive schools" diye bilinen ileri-geri, fakir-zengin tüm öğrencilerin ortaklaşa kullandıkları, hepsinin birlikte kullanmak zorunda oldukları okulları dağıtmak olduğunu" söylüyorlardı. N. Davies'le yaptıkları görüşmede güle güle onların çok doğru olduklarını söylemiş Lord Baker. Çünkü şu anda olan olmuş. Çünkü sendikalarla olan kavgadan galip çıkan kişi Lord Baker.

Buradan Kıbrıs için basit bir ders çıkar. Eğer sizin Eğitim Bakanı'nız "Eğitimi reforme edeceğim, eğitimde düzenlemeler, iyileştirmeler yapacağım" deyip de size Öğretmenler Sendikası'nı tüm bu güzel şeylerin önünde bir engel gibi gösterirse, siz siz olun ona inanmayın.

Veliliğinin bilincinde olan veli, öğrenciliğinin bilincinde olan öğrenci halktan yana olduğu bilinen bir öğretmenler sendikasının ve onun yurtsever ve halkçı öğretmenlerinin yenilgiye uğratılmasına katıyetle izin vermemelidir. Çünkü kabak sadece öğretmenlerin başına patlamıyacaktır. Velilerin ve öğrencilerin ve dahası esas olarak da onların ve dolayısıyla tüm toplumun başına, bilhassa da yoksul kesimin başına patlayacaktır.

Lord Baker gülmekten katıla katıla anlatmış nasıl zafer kazandığını.

Onun yöntemlerini bizim çiçeği burnunda Eğitim

B a k a n ı ' n ı n

b i l m e d i ğ i n i

düşünmek yanlış

olur. Onun sol

gösterip sağ

ç a k m a

metodlarını

bizim Eğitim

sorumlusu

burjuva sivil

bürokratlarımız

da, onların

bakanları da gayet

iyi biliyorlardır.

Halkımız da

öğrenmelidir.

Greve gidip

Muhafazakar Partinin

"reform"larını baltalıyan

öğretmenlerin ücretler konusundaki görüşme hakkını, yani

toplu sözleşme hakkını aşırı ve acil bir önlemlerle halletmiş

Lord Baker. Toplu sözleşme hakkını kanun hükmünde

kararname ile kaldırmış. Öğretmenlerin ücretleri

konusunda karar alacak bir Komisyon kurmuş. Böylece

bakanlığının öğretmenlerle görüşme zorunluluğunu ortadan

kaldırıp onlara greve gitme imkanı vermenin en önemli

kaynağını kurutmuş.

Öğretmenler Sendikasını hallettikten sonra sıra Yerel

Eğitim Kurumları'na gelmiş. Çoğunlukla eski ve relatif

olarak solcu Emek Partisi taraftarlarının kontrol ettiği bu

kurumları ortadan kaldırma planı yapılmış. Bu kurumlar

siyasi görüş sahibi imiş. Okullarda çocuklara 'patronlar-

işçiler' oyunları oynatıyorlarmış. "Grammar School" diye

bilinen ayrıcalıklı okulları, öğrencilerini seçerek alan,

kapılarını herkese açık tutmayan özel okulları

kapatıyorlarmış. Bunu nasıl iyi etmeli, nasıl yıkmalı?

Okullar için "Okulların Yerel Yönetimi" siyasetini ileri

sürerek. Bu siyasete göre okulların baş öğretmenleri ve

velilerden oluşan yönetim kurumu (devletin merkezi olarak

sürekli azalttığı) bütçeyi kontrol edecek. Tüm haklar

onlarda olacak. Demokrasinin bu kadarı göz yaşartır. Ve

tabii ki böylece eğitim dalında merkezi hükümeti mevcut

milli çaptaki gücü ile zorlama imkanına sahip iki kurum

da yerle bir olacak. Bu siyaset kanun haline gelince bütçeler

tek tek okullara dağıldığı için öğretmenler sendikasının

merkezi olarak öğretmenleri koruma yeteneği imkansız ve

gereksiz hale geliyor Yerel Eğitim Kurumlarında.

"Tabii ki" diyor Lord Baker, "her ne kadar kimse itiraf

etmediyse de, YEK'larına karşı saldırının ardında siyasi

bir amaç vardı. Onlar da siyasi amaç sahibiydi. YEK'ları

ve Sendikalar çok büyük bir üretici karteliydiler."

Daha sonra ve tüm bu başarılarla dayanarak "Velilerin

Seçme Hakkı" reformunu devreye sokuyor. Buradaki amacı

"Comprehensive", yani herkese açık okulları dağıtmak ve

okullarda hangi öğrencileri alıp hangilerini almayacakları

konusunda seçme hakkı tanıyıp öğrencileri yoksullar ve

zenginler, pardon "başarılılar ve başarısızlar" diye bölmek.

Lord Baker amacının bu olduğunu, bu amacını açıkça ilan

etmediğini çünkü muazzam bir muhalefetle karşılaşacağını

bildiğini söylüyor. "Evet, tabii. Bu bilinçli böyle yapıldı.

Değişiklik yapmak için çeşitli açılardan yanaşmalısın."

"Seçme hakkı-amacı elde etmek için kullanılacak. bn.-

bir diğer silahtı".

**İşçi düşmanı
burjuvaların "işçi
çocuklarını
eğitemek" diye bir
dertleri yoktur!**

Lord Baker "velilerin seçme hakkı" ile "okulların bütçesini hesaplama yöntemlerinde" kullanılan metodlarda yapılan değişiklikleri kullanıyor. Bu metodlarla "başarılı" okullar zenginleşiyor, okullar başarılı olmak ve daha çok başarılı öğrenci kazanmak için rekabete giriyor. Başarısız öğrenciler atılıyor. Onlar bazı okullarda yoğunlaşıyor. Başarılılar da başka okullarda. Olacak bu ya, başarılı okullar zengin yörelerde, başarısızlar da yoksul yörelerde.

Tüm bunlardan Kıbrıs için çıkarılacak bir ders var. Hükümette iken bakanlar amaçladıkları şeyleri halktan gizlerler. En demokrat görünen önerilerinin ardında bile bir hinoğlu hin vardır. İşte ondan sonra, hükümetten uzaklaştıktan sonra, sadece kendileri değil, Partileri de hükümetten uzaklaştıktan sonra böyle döner ve gülmekten katıla katıla neleri ne için yaptıklarını ilan ederler.

Öğretmenler, veliler ve öğrenciler el ele verip bizim bakanların yemek istiyebilecekleri halılarını teşhir etmeli ve onların İngiltere'de elde ettikleri zaferi elde etmelerine izin vermemeli.

Bu satırlara bay Haig'in "Common Sense Revolution" uyla eğitimde elde etmek istediklerine bir bakarak noktallıyalım. Bu bay iktidara gelirse hala kırıntı olarak var olan bazı YEK ve Sendika yetkilerini tümünden ortadan kaldıracak ve tüm okulların tamamen bağımsızlığını sağlayacakmış. İşte demokrasi böyle tabana inermiş vb. Tabii ki bu günün toplumunda bu yönde atılmış ve atılmak istenen adımların bir tek anlamı var. Böl, atomize et. Tek tek okullara bölünmüş veliler, öğrenciler ve öğretmenler çok daha rahat yenilgiye uğratılabilecek olan güçsüz birimlerdirler. Amaç sürekli bu oldu. Bay Haig'in amacı bu işi kesin sonucuna vardırmak.

Bu noktada Kıbrıs için çıkacak bir diğer sonuç da velilerin, öğrencilerin ve öğretmenlerin paramparça edilmelerine ve böylece güçten düşürülmelerine izin vermemeleri, hükümetlerin önerilerinde bu yönde gelişmeye açık tüm önerilere karşı gelmeleridir. Bu önerileri geçirmek için hükümetler geçici olan rüşvetler bile verebilirler. Rüşvet alınmamalı, birlikten güç doğduğu unutulmamalıdır.

Tüm çocuklarımıza iyi dersler.

Derslerin içeriği konusunda İngiltere'de neler yaptıklarına değinmiyoruz. Din dersini zorunlu kıldıklarına değinmiyoruz. Nede olsa Kıbrıs bu konularda İngiltere'den hali hazırda ileridedir. Ne de olsa bizde milliyetçilik ve dincilik almış başını gitmektedir.

Tüm öğretmenlerimize iyi dersler. Bilimden taviz vermeyen, çocuklara "patron-işçi" oyunu öğretmenin yolunu bulan dersler.

LEYMOSUN'DA İNSAN HAKLARI SEMİNERİ YAPILDI

Uluslararası Kıbrıs'ta İnsan Haklarını Koruma Derneği ile Avrupa Konseyi İnsan Hakları Başkanlığı tarafından birlikte düzenlenen ve "Avrupa Konseyi'nin 50 Yılı-İnsan Hakları Alanındaki Kazanımlar ve Öngörüler" konulu seminer, 16 Ekim 1999 günü Kıbrıs'ın Rum kesimindeki Le Meridian Otel'de gerçekleştirildi.

Dernek Başkanı Dr.Hristos Kleridis, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Başkanlığı temsilcisi Stefano Valenti

ve Kıbrıs Cumhuriyeti Başsavcısı Alekos Markidis'in konuşmaları ve Kıbrıs Cumhurbaşkanı Glafkos Kleridis'in mesajının okunması ile başladı.

Kıbrıs Adalet ve Kamu Düzeni Bakanı Nikos Kosis tarafından okunan Kleridis'in mesajında şöyle denildi:

"Bağımsızlığından beri Avrupa Konseyi üyesi olan Kıbrıs, acı deneyimlere sahiptir; Türk istilası ve devam eden işgalin sonuçlarına maruz kalmaya devam ediyor. Bunlar insan hakları ile ilgili bütün anlaşmalar dahil olmak üzere, uluslararası hukuk prensipleri ve kurallarının ciddi bir ihlalidir.

Beyan edilenler ve gerçekler arasında büyük uçurum bulunduğu bir gerçektir. Bölünmelerden arınan Avrupa'da Kıbrıs ve halkının dramı acı bir istisna olarak kalmamalıdır. Birbirine bağımlı dünyada hiçbir ülke komşularının sorunlarına ilgisiz kalamaz. Bundan dolayı Kıbrıs, demokrasi ve insan hakları prensiplerinin aynı zeminde ileri götürülüp uygulandığını ezelden beri görmeyi arzuluyor. Avrupa kurallarının etkinliği, deklarasyonlardan ziyade prensip ve değerlere ne kadar bağlı olduğumuza; ayrıca çifte ölçü uygulamadan herkesin bunlara saygı göstermesini talep etmemize bağlıdır."

EN ÇOK BAŞVURU TC ALEYHİNE

Seminerin sabahki ilk toplantısı, Kıbrıs Yüksek Mahkeme Başkanı Yorgos M.Pikis başkanlığında yapıldı. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Başkan Yardımcısı Elizabeth Palm, "Strazburg Mahkemesinin bugünü ve geleceği" konulu konuşmasında ilginç bilgiler sundu. Mahkeme önünde 16 Haziran 1999 itibarıyla 9.979 kayıtlı başvuru ve inceleme halinde bulunan 47,186 geçici dosya bulunmakta olup, bunların üçte birinin kaydedileceği sanılmaktadır. Aleyhine yapılmış ve kabul edilmiş en çok şikayet başvurusu bulunan ülke Türkiye'dir (2,115). Bunu İtalya (1,472), Polonya (943), Birleşik Krallık (706) ve Fransa (667) izlemektedir.

Avrupa'da insan haklarının korunması konusunda son 45 yıldır tarihi bir rol oynayan İnsan Hakları Komisyonu, Avrupa Konseyi'nin 1 Kasım 1998 tarihinde yürürlüğe giren 11. Protokolü uyarınca feshedilerek, İnsan Hakları Mahkemesi'nin tam gün mesai yapan sürekli bir mahkemeye dönüşmesi kararlaştırılmıştı. Komisyonun mahkeme haline dönüştürülmesinde en büyük etken, gelen başvurularda 1980'li yılların sonunda büyük patlama olması ve başvuruların çok geç sonuçlandırılmasıydı. İnsan Hakları Komisyonu, Ekim ayı sonunda çalışmalarını bitirip, elindeki dosyaları Mahkemeye devretmiş olacak. Komisyon yazılı başvurular yanında, her gün 700 mektup ve 200'den fazla telefon almaktadır.

"Egemenliğe dayanan dokunulmazlık ve insan hakları: Hukuk ile Politikanın uyumsuzluğu - Pinochet Hararı'nın etkileri" konusundaki konuşmayı da, Kaliforniya Üniversitesi Uluslararası ve Karşılaştırmalı Hukuk Profesörü Bayan Virginia A.Leary yaptı.

KOMİSYON YERİNE, TAM GÜN ÇALIŞACAK MAHKEME

Öğle arasından sonra üzerinde tartışılan konu, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi yargıçlarından Lukis Lukaidis tarafından sunulan "Mahkeme ve başvurunun kabul edilebilirliğinin koşulları" idi. Belirtildiğine göre, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu, kendisine gelen başvuruların incelenmeye alınıp alınmaması konusunda ilk araştırma ve duruşmaları tamamladıktan sonra, taraflar arasında "dostane çözüm"e gidilmemesi halinde, başvuruların ya Avrupa Konseyi'nin karar organı Bakanlar Komitesi'ne gönderilmesine, ya da önemli başvuruların her ay 1 hafta toplanan İnsan Hakları Mahkemesi'ne gönderilmesine karar veriyordu. Şimdi Mahkemenin tam mesai yapmasıyla, işlemler daha hızlı sonuçlanabilecek. Herhangi bir başvurunun sonuçlanması, acil durumlar dışında ortalama en az iki yıl sürmektedir.

Avrupa Mahkemesi yargıçlarından Bostjan Zupancic ile İnsan Hakları Başkanlığı Bilinçlendirme Birimi'nden Stefano Valenti'nin konuşmaları ve bunlar üzerinde yapılan tartışmalardan sonra seminere son verildi.

KIBRISLI TÜRKLER DE KATILDI

Leymosun'daki seminere Kıbrıs Türk kesiminden Ahmet An ile Haklar ve Özgürlükler Derneği temsilcisi Hayati Yaşamsal, Ulus Irkad ve Ümit İnataçı'nın katıldığı öğrenildi. Dergimize ulaşan bilgiye göre, Rum kesimine geçiş iznini önce vermeyen Kıbrıs Türk makamları, Ahmet An'ın ısrarları sonucu, geçiş iznini vermek zorunda kaldılar. Bilindiği gibi Ahmet An'ın, halen Strazburg'da görülmekte olan bir şikayet başvurusu bulunmaktadır.

Editörün Notu: Geçen sayımızda yer alan Ahmet An'ın "İnsan haklarını savunmada tekellecilik mi?" başlıklı makalesinin özünü anlamak istemeyen **Haklar ve Özgürlükler Derneği'nden Ümit İnataçı ve Hayati Yaşamsal**, yazarımızı telefonla arayarak tehdit ederken; **Ulus Irkad** da, **Ahmet An'ın "Hade"** yazı kurulundan uzaklaştırılmasını talep ettiği öğrenilmiştir. Ülkemizde insan haklarını savunmaya soyunanların bu tavırları, ibret verici olmaktadır!

GÖRÜŞMELER... GÖRÜŞMELER... GÖRÜŞMELER (9. sayfadan)

İkinci olarak, siyasi bilgisi aşırı geri, ama sendikal bilgisi yüksek bir işçi arkadaşın bile bildiği basit bir gerçek vardır. Onlar patronla masaya otururken elde etmeyi ümit ettiklerinden daha yüksek taleplerle giderler toplantıya. Burada toplantıya gidenin bir işçi temsilcisi olduğunu, işçileri temsilen ve onların haklarını korumak için arkalarına işçileri alarak, yani bir güç olarak toplantıya gittiklerini bir kenara koyalım. Eğer siz Kuzeyli ve Güneyli bayların görüşmelerinden bir sonuç almak istiyorsanız onlardan vermek istediklerinden daha çok şey talep etmelisiniz. Nedir bu daha çok? O bizim BC programımızdır. Onlar görüşmeye gitmeden önce bu programı onların önüne koyunuz, yani Kıbrıs siyasetine yerleştiriniz, işçilerin ve tüm halkımızın talebi haline getiriniz. İşte o zaman sizin o baylar bu daha yüksek talepleri önlemek için daha az vermeye, yani az biraz eli düzgün bir federasyon vermeye zorlanabilirler. Bu yaklaşım dışında her görüşmeden çıkacak her sonuç bu bayların kendileri aralarındaki ilişkilere ve güç dengelerine bağımlı kalacaktır. O zaman da gevezelikte işgalin, işçilere ve halkımıza yalan dolan laflar etmenin alemi yoktur.

Görüşmeler mi olacak, görüşmeler mi oluyor? O zaman kitleleri BC programını hayata geçirme talebiyle sokaklara dökünüz. İşte görüşmeler bağlamında yapılacak çalışmanın esasını bu oluşturur.

Ama gerçekçi olmalı efendim! Olabilirli istemeli efendim. Görüşmelerin gündeminde olmayan şeylerle piyasaya çıkılır mı efendim? Bu ne çocukluk efendim...

Bak hele efendim. Görüşmeler nerede oluyor efendim...Amerikada. Pragmatizm kimin felsefesi efendim. Amerikalıların. Siz nesiniz efendim. Amerikaya karşı çıkan Amerikancılar.

Tüm bunlardan sonra, biz Kıbrıs'ın bütünlüğünü, bağımsızlığını ve Kıbrıs'ta demokrasiyi savunduğunu söyleyen, şövenizme karşı olduğunu söyleyen tüm güçlerle bir araya gelmeye onlarla birlikte hareket etmek için tavizler vermeye hazırız. Vermeyeceğimiz tek taviz görüşmelerimizi açıkça ilan etme hakkımızdır.

Bu çerçevede Kıbrıs'taki sol partiler bir araya gelip ortak bir talep ileri sürmek istiyorlarsa, biz o ortaklık toplantılarına katılır, görüşmelerimizi ortaya koyar ve onlarla birlikte hareket etmekten çekinmeyiz. Kitlelere ulaşmak ve onlara bizim siyasetimizin doğruluğunu göstermek zorundayız. Rakiplerimiz de bilirler ki biz bir anlaşma yaparsak ona uyarız. Uyamazsak da gayet bariz nedenleri vardır ve bunlar da rakiplerimizin bilgisi dahilindedir.

Biz görüşmeler oluyor diye Kıbrıs sorununu bu görüşmeler üzerinden ha çözüldü ha çözülecek telaşla, o görüşmelerden elde edilebilecek olanın "en iyi budur, daha fazla istenemez ki" diyerek federasyon talep etmek isteyenlerden kopmayız. Olur, kabul. Buyrun. Hep birlikte.

İşin aslında tabii ki bizim bu görüşmelerde taraf olanlardan sadece bir tek talebimiz var. Savaş başlatmayınız baylar. Başka ihsan istemez. Gerisi size kalmıştır. Sizin probleminizdir. Sonuçlarından her hangi bir sorumluluk kabullenmeyiz. Bizim isteğimiz basittir. BC programının hayata geçirilmesi!

GERÇEK

Selim KURTULUŞ

BİR HASTALIK MI? TEŞHİRCİLİK Mİ? NEDİR?

Kokuşmuş sistemin binbir surati herkesce ortaya dökülüyor. Denктаş-Eroğlu Rejimi'nin günlük yaşamda yarattıkları tahribat ve bu tahribatın halka yansması, ülke politikasına yansması hemen hemen her gün irdeleniyor.

Hatta bazı kesimler bunu "popülarite, rant v.s." için bile kullanıyorlar.

Ortaya dökülenler hep doğru şeyler. Bazen bu "teşhir" az bile. Neler, neler söylenmiyor, yazılmıyor ki. **Ülkenin yolgeçen hanına döndüğü, uyuşturucu, fuhuş, trafik anarşisi, ruhsal bunalımlar sonucu intiharlar, iskan mafyası, eğitim, sağlık ve sosyal güvenlikle devletin halka karşı saldırısı, politik baskılar, askeri güçlerin ülkenin her yanında yaşama pervasız müdahalesi, TC'nin koyduğu ambargolar, Rejimin dayattığı şovenist-faşist saldırılar, sol adına bunlara seyirci kalanlar veya katkı koyanlar.** Say babam say. Saymakla bitmez. Gazete manşetleri, demeçler bunlarla dolu. Dolu da ya sonra? Bu soruyu kimse sormuyor. Sormuyor mu? Yoksa sormak istemiyor mu? Problem burda.

Ya sonra dendiği zaman bu kokuşmuşluğa çare de düşünmek gerekecek. Tabii amaç "teşhircilik ve rantiye" değilse.

Bizim amacımız bu kokuşmuş düzene karşı halkın umutlarını ayağa kaldırmaktır. Umutsuzluğu körükleyen "teşhirciliği" "kime hizmet ediyor" sorusuyla baş başa bırakarak yolumuza devam etmeliyiz.

Halk güçleri, sıradan yığınlar artık yukarda değinilen sorunların müsebbibini biliyor. Onlara çıkış yolunu önermek ve bu uğurda samimi çabalar göstermek gerekir.

Oysa "Kıbrıs sorununun" alevlendiği bu günlerde "rantiyeci ve teşhirci dostlar" maalesef yine "çamura yatmayı" yeğlemişlerdir." Denктаş ve Klerides'i "büyük güçler bastırarak. Biz de bu sorunlardan kurtulacağız?" Denктаş ve Kleridesleri bu konularda başımızda tutanlardan bu pisliği temizlemelerini beklemek ha! "Teşhirci ve rantiyeci" takımın rolü de bu olsa gerek.

Televizyonların bazı tartışma programlarında, demeçlerde, basın bildirilerinde, gazete manşetlerinde bol bol "teşhircilik". Ya sonra? sorusu ise havada asılı durmaya devam ediyor.

Tabii, bu takım kendi rolünü hemen reddedecek. Peki buyurun birlikte "teşhirciliğin" ötesine geçelim. Geçelim ve güçlerimizi birleştirerek bu kokuşmuşluğun üzerine onurlu bir gidişi başlatalım. Biz varız. YA SİZ BEYLER? İŞTE FIRSAT. ORTAK ADAYLA HALKIN KAVGASINI ÖRGÜTLEYELİM. BAĞIMSIZ, DEMOKRATİK, BÜTÜN BİR ÜLKE YARATMAK İÇİN.

Ortak Vatan'ımızın 92 Yaşındaki Dedesine Kulak Verelim

Plutis Servas, Ortak Vatan, *Galeri Kültür Yayını, Lefkoşa 1999, 144s.*

Ahmet AN

1907 doğumlu olan yazar ve gazeteci Plutis Servas, Kıbrıs Komünist Partisi ve onun devamcısı olan AKEL'in kurucu üyelerinden olup, Kıbrıs'ın siyasal mücadele geçmişinde önemli bir yere sahip bir kişiliktir.

Onun, bunca yıllık deneyimden geçmiş görüşlerini bizlere aktardığı ve ilk baskısı 1997 yılında Rumca olarak yapılan "Ortak Vatan" başlıklı bu 18. kitabı, Kıbrıs sorununun iç nedenleri üzerine önemli ipuçları içermektedir.

Ülkemizdeki Rum basını, resmi Türk çevreleri tarafından günü gününe izlenip, siyasal yarar açısından bolca Türkçeye çevirilirken, Rumca yayımlanmış bazı önemli kitapların Türkçeye kazandırılması konusunda pek bir çalışma yapılmamaktadır. Aynı şey, Türk basınından Rumcaya yapılan çeviriler için de geçerlidir.

Rumcadan Türkçeye çevrilmiş siyasal konulu kitaplardan belki de ilki olan bu çalışma, ilk olmanın getirdiği bazı çeviri yanlışlıklarını içermekle birlikte, sonuçta Kıbrıslı Türklerin, Kıbrıslı Rumlarla olan ortak siyasal geçmişi üzerinde düşünen ve araştıran kişiler için birinci elden birçok yararlı bilgiler sağlamaktadır. Karşılıklı anlayış havasının gelişmesinde, önemli bir katkı sağlayacağına inanmaktayız. Nitekim bu kitabın Türkçeye çevrilmesi fikri de, iki toplumlu "Hade" dergisinin yayın çalışmaları sırasında ortaya atılmıştı.

Bilindiği gibi, Kıbrıs'ta 400 yıl süren Osmanlı yönetiminin 1878'de sona erip, İngiliz yönetiminin başlaması ardından 1883'de yapılan ilk Kavanin Meclisi seçimlerinde, 9 hristiyan ve 3 müslüman üye seçilmişti. Bu 12 Kıbrıslı milletvekili adına, zamanın İngiliz valisi Biddulph önünde yapılan konuşmada dile getirilen şu sözler, Servas'ın hareket noktasını

oluşturmuştur:

"Seçilmiş üyelerin tümü, ortak vatanımızın mutlu olması ve çıkarlarından başka hiçbir şeyin kendilerini ilgilendirmedigini, atanmış olan üyelerle, yalnız Kıbrıs halkının refahı için çalışacağını bildirmenizi isteriz." (s.45)

Kıbrıs Rum milliyetçilerinin emeli olan adayı Yunanistan'a bağlama (Enosis) hedefinin, Kıbrıslı Türklerle siyasal işbirliğini geliştirmede önemli bir engel olduğunu gören Plutis Servas, 1883'de birlikte dile getirilen "ortak vatan" anlayışına dönüşü önermekte ve şöyle demektedir:

"Bu hareket (Enosis değil), ortak vatan anlayışı ile, gerçeklere uygun olarak, Türk hakimiyeti zamanındaki anlayışla derinleşse, İngiltere'nin tüm stratejik planlarını altüst edebilirdi. Aynı zamanda iki yerli halkın aralarında sıkı dostluk ve kardeşlik bağlarını daha çok kuvvetlendirebilecek ortak bir hedefe varılabilecekti. Böylelikle daha kötü sonuçlar doğuracak olan acılar engellenir, hukukun üstün olacağı bu devlet, garantiye alınır ve yabancıların hakimiyeti ve baskılarından arınırdı." (s.46)

Çalışmasının "KKK, Ortak Vatan ve Sosyalizm" başlıklı bölümünde ise, bize, Kıbrıs'taki ilk sosyalist örgütlenme üzerine ilginç bilgiler veren Servas, Kıbrıslı Rumların, Kıbrıs Komünist Partisi'nin koyduğu "muhtariyet" hedefinden ayrılmakla hata ettiğini vurgulayarak, şu değerlendirmede bulunmaktadır:

"300 sene Osmanlıya tutsak olarak yaşadık. Kıbrıslı Türklerle kardeşlik kurduk. Daha iyi bir yaşam için beraberce mücadele verdik. İşgalci değişince, ortak mücadele için daha iyi şartlar doğunca, daha özgür bir devlete sahip olmamız mümkün görüldüğü zaman, geçmişte kalan hülyalara sarıldık ve çıkışı olmayan bir yola girdik. Yeni işgalciye, yerli halkı esir edebileceği imkanlar sağladık. Ortak

mücadelecilerin de aralarını açtık, kendi çizdikleri yöne yönelmelerine de fırsat tanımış olduk." (s.113)

"Sonu olmayan milliyetçilik, dinmeyen ayrılıkçı düşünce ve cüretiyle ilk ve son mücadeleye doğru, temiz bir bağımsız ortak vatana ulaşamazdı." (s.123)

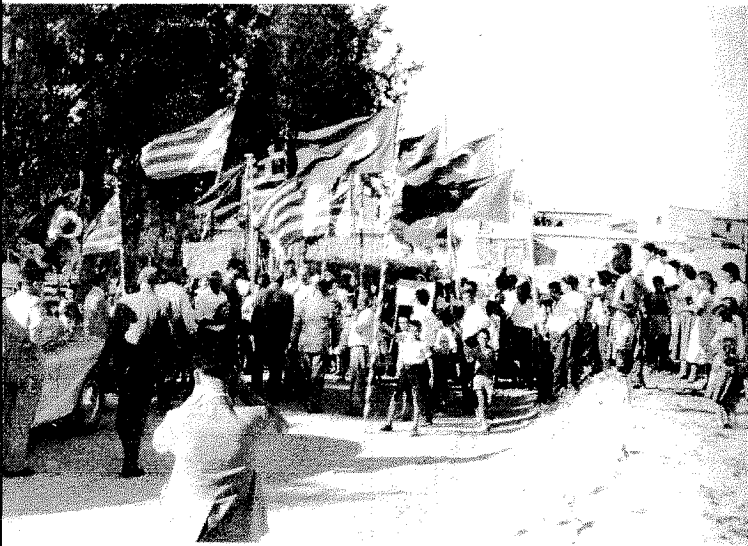
Servas, kitabında, tarihsel gelişim süreci içinde Kıbrıs'ın kaderini belirleyen dış güçlerin etkilerini incelemekten çok, Kıbrıslı Rumlarla Kıbrıslı Türklerin geçmişte işlenen hatalardan ders almasını ve ortak vatanlarında birlikte yaşamalarını önermektedir. Kitabın Rumca baskısının çıktığı günlerde kendisiyle yapılan söyleşilerde, "milliyetçilik" ile "yurtseverlik" arasındaki ayrımı vurgulamaya çalışan yazar, şöyle demektedir:

"Kitabımın adı "Ortak Vatan"dır. Bir başka deyişle Kıbrıs, tüm Kıbrıslı Rumların ve Kıbrıslı Türklerin "Ortak Vatan"ıdır. Yani biz Yunanistan'ın bir parçası değiliz. Bunun açıklaması basittir. İlk olarak Yunanistan Kıbrıs'tan çok uzaktadır. İkinci olarak Kıbrıs, ada üzerinde parmağı olan farklı ülkelerle çevrilmiş bir durumdadır ve bu coğrafik konum önemlidir. Üçüncü olarak da Kıbrıslı Türkler vardır. Onlar göçmen değil, dört yüzyıl önce buraya yerleşmiş ve burayı kendilerine yurt edinmiş, bizimle birlikte yaşayan insanlardır. İster beğenelim, ister beğenmeyelim, onlar bizim komşularımızdır. Daha doğrusu ben onlara "kardeş" demeyi tercih etmekteyim. Bu üç neden, benim "Ortak Vatan" düşüncemi desteklemektedir... Doğum yeri ile ulusal köken Kıbrıs'ta karıştırılmaktadır... Bir insanın doğum yerini kimse değiştiremez, ama vatani oluşturan unsurlar, tamamıyla farklı şeylerdir. Hiçbir ülke, halkı nerede yaşarsa yaşasın, kendi devletini oluşturma arzusunu ileri götüremez. Örneğin kendilerini Yunan olarak hisseden Yunanlılardan yarısının, Yunanistan dışında yaşadığını biliyoruz. Ama onlar bulundukları yerlerde bir Yunan devleti kurmak istememektedirler... Vatan, farklı uygarlık ve geleneklere sahip olsalar bile, uzun yıllar belli sınırlar içinde ve belli topraklar üzerinde yaşayan herkesi kapsar ve herkes, o vatanın evladı olduğunu hissetmelidir. Aynı yerde yaşayan insanlar, gelenekleri diğer insanlardan farklı olsa bile, yurtsever olabilirler. Kitapta anlatmaya çalıştığım budur. (Cyprus Mail, 8.6.1997 ve Cyprus Weekly, 23.5.1997)

Plutis Servas'ın bu kitabını, Rumcadan yapılacak başka çevirilerin izlemesini dilerken, yayıncılık alanında giriştiği bu yararlı ilk adım için de Galerî Kültür'ü kutlarız.

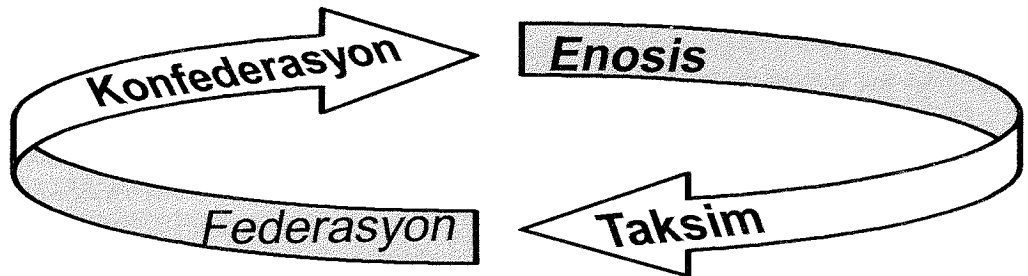
PLUTİS SERVAS

ORTAK VATAN

GALERİ KÜLTÜR YAYINLARI

ÇÖZÜM
NE AĞİT "ZIRVASI" NDA
NE DE NEW YORK'TADIR...

ÇÖZÜM:
ANTI-EMPERYALİST, BAĞIMSIZ,
BİRLEŞİK KIBRIS'TADIR...

1999 yılı içinde basına yansıyan KIBRIS SORUNUNUN ÇÖZÜM PLANLARI

Ertan Yüksel

Kıbrıs sorununun çözümü için yürütülmekte olan çabalar, 1999 yılı içinde de sürdürüldü; ama ilerlenen yola geri dönüp bakıldığı zaman bir arpa boyu bile yol gidilmediği anlaşılıyor. Toprağının %37'lik bir bölümü 25 yıldan fazla bir süredir Türk ordusunun işgali altında tutulan, BM üyesi Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bağımsızlık, egemenlik ve toprak bütünlüğü ihlal ediliyor, yurttaşlarının insan haklarına saygı gösterilmiyor.

Kıbrıs Cumhurbaşkanı Glafkos Kleridis, Kıbrıs Cumhuriyeti devletinin 1 Ekim'de kutlanan 39. bağımsızlık gününde yaptığı konuşmada şöyle demektedir:

"Türk tarafı BM, AB, Avrupa Mahkemesi ve Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komisyonu'nun kararlarını görmezlikten gelip ihlal ediyor. İngiliz ve Amerikalıların Türkleri korumaya yönelik sistemli çabalarından bıktık!"

Kıbrıs Komünist Partisi AKEL'in siyasi büro üyesi ve tarihçi olan Yannakis Kolokasidis de aynı yıldönümünde Haravgi gazetesiyle yaptığı bir söyleşide şöyle konuşmaktaydı:

"Kıbrıs Cumhuriyeti'nin yıkılması için içten ve dıştan çok çalışıldı. Türk ve Elen "büyük ülkü"leri adına, enosis ve taksim adına, "özgür dünya"yı savunma adına, Ankara, Cunta, NATO'cular, EOKA-B, Grivas, Denktaş ve TMT, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin dağıtılması nihai hedefinde buluştular. Dünyada ve bölgede birçok şeyin değişmesinde rağmen, Kıbrıs'ın kesin taksimi ve Kıbrıs Cumhuriyeti'nin dağıtılması tehlikesi hâlâ vardır. Kıbrıs sorununun çözümünde, çözüm ilkelerine büyük önem verilmeli ve federasyon çözümü istekleri yönündeki politikalarda tutarlı olmalıyız ve sıradan Kıbrıs Türklerine doğru mesajlar gönderilmelidir."

İLK HABERLER

1963 yılı sonundan bu yana süregelen ve 1974 yazından beri yeni bir boyut kazanan Kıbrıs uyuşmazlığını çözmeye yönelik çabalar, 1999 yılı içinde de sürdürüldü. Bu yolda yapılan yeni bir girişimle ilgili olarak, 20 Mayıs 1999 tarihli Rumca Haravgi gazetesinde çıkan "Kıbrıs sorunu BM rayından saptırmayı metotluyorlar" başlıklı bir haberde şöyle denmekteydi:

"ABD, İngiltere ile yakın işbirliği halinde BM'nin, Kıbrıs'la ilgili kararlarının bir kenara bırakılması ve aşılmasını metotluyorlar. Anglo-Amerikanların, Kıbrıs konusundaki görüşmelerin, koşulsuz ve BM kararlarının belirlediği zemin söz konusu edilmeden, önümüzdeki Eylül ayında yeniden başlamasını metotluyorlar. Özlü olarak, tek egemenlik, tek vatandaşlık ve tek uluslararası kişilik öngören federal çözüm zemininden sapmaya çalışılıyor."

Birkaç gün sonraki Fileleftheros gazetesi de "Girişimlerin anahtarı toprak" başlığı altında verdiği bir haberde, Rum tarafının anayasal konularda tavizler vermesinden ve Kıbrıs Türk tarafının AB gidişatına onayından söz edildiğini duyurmaktaydı. Haberde "Temaslarda, karşılıklı al-ver sonucunda gevşek bir federasyonla ilgili uzlaşma olasılıkları konusunda nabız yoklamaları yapılıyor...Çabaların eksenini toprak, göçmenler, güvenlik ve yetkiler konuları oluşturacak" denmekteydi. (aktaran Yeni Düzen, 24 Mayıs 1999)

"ABD KONFEDERASYONA YÖNELİYOR"

Haziran ayının sonuna gelindiğinde, İndiana Üniversitesi profesörlerinden Vangelis Kufudakis Alithia gazetesiyle yaptığı bir söyleşide, ABD girişimlerinin perspektifini şöyle değerlendirmekteydi:

"ABD'nin Holbrook'un Kıbrıs'a geldiği Mayıs 1998'den sonraki tutumu, anayasa ve sınırlı tavizlerle (toprak konusunda) konfederasyona çok yakındır. Ayrıca işgal bölgelerinin siyasi varlığını kabul yönündedir. Bu hem taksim, hem defakto bir devlet varlığının tanınması yolunu dolaylı şekilde açar. Genelde konuşursak evet, Amerikan siyaseti konfederasyona yöneliyor.

Gerek Amerikalılar, gerek İngilizler, İngiliz üsleri ve özellikle sözde egemenlikleri ile ilgili statünün hiçbir şekilde değiştirilmesine mücadele etmeyeceklerini her yöne doğru bildirmiş bulunuyorlar."

Washington'da Kıbrıs sorunuyla çözeceklerse (veya kapatacaklarsa), muhtemelen en iyi tanımlamanın bu olduğuna, baskının Kıbrıs Cumhuriyeti'ne uygulanması gerektiğine karar verdiler. Çünkü Denktaş ile Türkiye'ye siyasetlerini değiştirmeleri için baskı yapamayacaklarını biliyorlar veya yapmak istemiyorlar...Kıbrıs'ı gömmeyi kabul etmektense sorunun süruncemede kalması daha iyi...Amerikalılar "bunu kabul etmezseniz ilimiz sona erer" diyorsa, böyle ilgi kalsın teşekkür ederiz" demeliyiz. Amerikalıların özünde istediği iki bağımsız devletin konfederasyonunu istemiyorum." (Alithia'dan aktaran Ortam, 28.6.99)

ÖNERİLERE BİR BAKIŞ

Kıbrıs Rum basınına yansıyan haberlere göre, toprak ve anayasa konularıyla İngiltere, güvenlik konularıyla (garantiler ve çok uluslu askeri güç) da ABD ilgilenmekte ve bu doğrultuda öneriler hazırlamaktaydılar. Örneğin Amerikan tarafından sızan bilgilere göre, toprak konusunda %28 zemininde çözümden söz edilmekteydi. (Fileleftheros'tan aktaran Kıbrıs, 24.5.1999)

24 Mayıs 1999 tarihli Fileleftheros'un bildirdiğine göre, State Department'te Bosna'da da aynısını yapan Toprak Bürosu, "toprak karşılığı yetki" paketiyle al-ver mantığında hareket edecekti. Tüm hareketlerin temel eksenini, 1992 Gali Haritası olmaya devam edecek ve buna dayalı alternatif senaryolar hazırlanmaktaydı. Aynı gazete bir hafta sonra şu haberi verdi:

"State Department'ten özel bir coğrafyacı, son zamanlarda Lefkoşa'yı ziyaret etti. Bosna anlaşmasında uğraş veren grupta görev yapmış olan bu uzman, Kosova'dan Kıbrıs'a geldi ve en az altı aydan beri Kıbrıs meselesi ile meşguldür. Bu ofisin yaptığı uygulama, sayılarla ilgili senaryolar konusundadır ve bu mantık Bosna'da uygulandı. Şimdi de Kosova ve Kıbrıs'ta uygulanıyor. Dönüşü talep edilecek göçmen sayısına göre, her iki bölgeyi ayıracak çizginin nereden geçeceği konusunda senaryolar ortaya koyacaklar. Bu Amerikalı yetkili Kıbrıs'ta bulunduğu süre içinde gerek Kıbrıs Cumhuriyeti'nden, gerek sahte devletten bilgi istedi ve aldı. Söz konusu bilgiler, nüfus, mal sayımı ve Kıbrıs'ın detaylı haritasıdır."

Gazetenin belirttiğine göre, bu Amerikan girişimi Kıbrıs Türk lideri Denktaş'ın masaya getirdiği tazminatlar konusuna uymaktaydı ve bu konuda senaryoların şekillenmesi, malların o dönemdeki ve şimdiki fiyatlarına dayandırılacak ve toprak-göçmenler konusundaki takasa, tazminatlar konusu da katılacaktı.

3 HARİTA, 3 ÖZGÜRLÜK, 3 ANAYASA

Haziran ayının ilk haftasında, ABD'nin adaya gönderdiği uzmanlar tarafından, coğrafi ve demografik kriterleri esas alan 3 harita hazırlandığı basına yansıdı:

"1. Toprak haritası: Türklerle Rumlara bırakılacak toprak oranlarını belirleyecek. Harita verimlilik ve yaşanabilirlik esaslarına göre ve Gali Fikirler Dizisi temel alınarak hazırlanıyor. 1992'de Gali haritasında Türklere verilen toprak oranı %28.2 idi.

2. Göçmen haritası: Mümkün olan en fazla sayıda Rum göçmenin, sınır düzenlemeleri çerçevesinde evlerine dönmelerini sağlayacak.

3. Üçüncü bölge haritası ise Kıbrıs'ı ikiye bölen BM denetimindeki 180 km'lik Yeşil Hat'ın genişletilmesini

öngörüyor. Bu bölge federal yönetimin idaresinde olacak. Çok uluslu gücün yerleştirileceği bölgede Türklerle Rumlar her alanda serbest ilişki kurabilecek."

11 Temmuz 1999 tarihli Politis gazetesi, Kıbrıs sorunuyla ilgilenen arabulucuların göçmenlerin dönüşü ve mal-mülk konusunda Bosna Mal-Mülk Komitesi (Bosna Real Property Commission) modelinde somut öneri hazırladıklarını duyurdu. Gazete, dış finansmanlı bir örgüt olan bu komitenin Bosnalı göçmenlere üç seçenek sunduğunu, bunların, evlerine dönmesi, tazmin edilmeleri ve mal-mülk mübadelesi olduğunu hatırlattı. Politis gazetesinin iddiasına göre, göçmenler, mal-mülk ve toprak meselesi, en büyük hazırlığın yapıldığı başlık olarak görülmüyordu. Yabancı bir diplomat, serbest dolaşım hakkının ise, çözümden hemen sonra yürürlüğe konması gerektiğini söyledi. Ancak mal satın alma ve yerleşme konusunda aynı şeyin geçerli olmayacağını ve geçiş dönemi olması gerektiğini belirterek, AB'den ve Bosna'dan örnekler verdi. Gazeteye göre, toprak konusunda ise son zamanlara kadar Gali haritası bu konunun görüşülmesinde temel varsayılıyordu. Ancak toprak konusuyla ilgili meselelerde son oluşturulan elektronik bilgi bankası, durumu değiştirdi. Sonunda, Kıbrıs Türk idaresinde kalacak toprak oranı, nüfus yoğunluğu, doğal kaynaklar, tarihi köyler vs gibi unsurlara bağlı olacak...Diplomatların verdiği bilgiye göre, en zor mesele ve çözümde anahtar Güzelyurt bölgesidir. Kantonlara birer ve bir de merkezi hükümete olmak üzere 3 ayrı anayasa hazırlanacak. Rum tarafı Türk tarafını, 1960 Cumhuriyeti'nin ortak kurucusu (co-founder) olarak tanıyabilecek (acknowledgement).

Aynı gün Simerini gazetesinde yer alan Dışişleri Bakanı Kasulidis ile yapılmış bir söyleşide şöyle denmekteydi:

"Siyasi eşitlik BM Genel Sekreteri tarafından 1990 raporunda belirlendi. Denktaş'ın ve Kıbrıs Türk kantonunun statüsü ise BM kararlarının öngördüğü gibi iki toplumlu, iki kesimli federasyon mantığında görüşülecek...Denktaş gerçekçi değil. %32 oranla ne toprak, ne de göçmenler konusunda anlaşma bulunamaz. Şimdiden toprak oranlarından söz edemem. Söyleyebileceğim tarafımız için özel önemi olan bu meselenin çözümünün, sorunun diğer yönlerinin çözümünde de anahtar teşkil edeceğidir. Bu konuda kısaca şunları söylüyorum:

1. Kıbrıs Elen idaresine dönen toprak oranı ne kadar çok olursa, o kadar çok göçmen bu idare altında geri dönecek.

2. Kıbrıs Türk idaresi altına girecek göçmenlerin haklarının güvenceye alınması şarttır.

Dönüşümlü başkanlık konusundaki tezimiz nettir. Kıbrıs Türk toplumunun %50'sinin oluşturduğu toplam nüfusun %9'u, önemli yürütme yetkilerini yerine getiren devlet başkanını seçemez. Bu nedenle, ya mevcut Zürih sistemini uygulayacağız, ya da herhangi bir Kıbrıs Türkünün de Cumhurbaşkanı seçilebilme hakkına sahip olacağı bir sistemi seçersek -bence Kıbrıs Türklerinin de devlet başkanlığına seçilmesi olasılığının kapatılması gerekmez- birleşik seçim listesi oluşturulmalıdır. Yani seçimler "bir adam, bir oy" mantığıyla yapılmalıdır. İngilizcede "one man, one vote" olarak biliniyor. Ancak bunun dönüşümlü başkanlığın kabulü olmadığına açıklık getirmek istiyorum. Tezimiz dönüşümlü başkanlığa "hayır"dır. (aktaran Yeni Düzen, 12 Tem 1999)

RUM TARAFININ ÖNERİLERİ

18 Temmuz 1999 tarihli Simerini gazetesi, Rum yönetiminin toprak ve göçmenler konusunda Gali ve Gobi haritaları temelinde, alternatif senaryolar hazırlamakta olduğunu haber verdi. Bu senaryolara göre, iki kesimli ve iki toplumlu federal bir çözüm çerçevesinde 70-80 bin Rum göçmenin Rum idaresi altında geri dönmesi öngörülmüyor. Geri kalan göçmenler, geri dönme ve serbest yerleşim hakkına sahip olacak.

Simerini'ye göre, Rum yönetiminin bu senaryoları

%26-27 toprak oranları içeriyor. Mümkün olan en çok göçmenin dönmesinin sağlanması için Omorfo (Güzelyurt), Kithrea (Değirmenlik), Maraş gibi Doruk Anlaşmalarına göre çoktan yasal sakinlerine geri verilmesi gereken, nüfusça kalabalık ve daha önce Kıbrıs Rumlarının ikamet ettiği bölgeler dikkate alınıyor. İlaveten Kıbrıs Türklerinin denetiminde kalacak sahil bölgeleri konusu hayati önemde var sayılıyor ve %51 oranıyla sınırlandırılıyor. Rum yönetimince hazırlanan bu haritaların içeriği Amerikalılar tarafından bilinmiyor.”

Rum Dışişleri Bakanı Kasulides bu konuda şöyle demektedir:

“Taraflarımız 1992’den beri nüfus, coğrafi olgular vb konular hakkında haritalar üzerinde bazı senaryolar hazırladı. O zaman yapılan bu ön çalışmayla toprak konusunu görüşmeye hazırız. Türk tarafının sunduğu koşullar konfederasyonla eş anlamlıdır. İki halk, ayrı egemenlik, ayrı selfdeterminasyon, dönüşümlü başkanlık, hükümete eşit katılım, oybirliğiyle karar alma gibi koşullar konfederasyon unsurlarıdır.” (aktaran Kıbrıs, 19 Temmuz 1999)

YÜZ BİNDEN FAZLA YERLEŞİK, BAŞ AĞRISI

Yine Simerini gazetesine göre, toprak ve göçmenler konusu tartışılırken, Türkiye’den getirtilen yerleşikler konusu başağrısı oluşturuyor. Bunların sayıları 115.500 ile 124.200 kişi arasında seyretmektedir. Amerikalılar buna insancıl bir konu olarak bakıyorlar ve ülkelerine geri dönmelerinin zor olduğu görüşünü dile getiriyorlar.” (aktaran Ortam ve Yeni Düzen, 13.7.1999)

Simerini gazetesi 17 Temmuz 1999 tarihli nüshasında, Amerikalı Holbrook ile Miller’in tasarladığı anayasanın konfederal unsurlar içerdiğini duyurdu. Simerini’nin haberine göre, Kıbrıs’ın yeni anayasası Bosna’daki Sırp, Hırvat ve Müslüman varlıklarının deneyimine ve Almanya’nın Bavyera Eyaleti anayasasına benzeyecek. Buna göre, merkezi hükümetin önceden onayı gerekmeyen dış politikada bile tek yanlı anlaşma yapılabilecek. Aynı gazete, 4 gün sonra şu haberi verdi:

“Kıbrıs’ta yeni devlet şeklinin, Bosna’da olduğu gibi federasyon veya konfederasyon diye adlandırılması yerine, “Kıbrıslı Türk ile Kıbrıslı Rum varlıkları, ya da yönetimlerinden oluşan “Kıbrıs Devletleri” adını alma olasılığı da var.”

1 Ağustos 1999 tarihli Fileleftheros gazetesi, Kıbrıs Rum Yönetimi tarafından hazırlanan alternatif haritaların ABD’nin Lefkoşa Büyükelçiliği’ne iletildiğini duyurdu. Buna göre, Maraş’ın iadesi ve konfrantasyon hattının (özellikle doğu Mesarya) yeniden ayarlanmasında dikkatler yoğunlaşıyor. Haritaların zeminini Gali haritası oluşturdu ve Rum önerilere göre %27.2 ile 28 arası bir toprak Türkler tarafından denetlenilecek. Toprak konusu, iki bölgeye verilecek yetkiler konusuyla bağlantılı kılındı. Türk tarafına verilecek daha fazla yetkiler ve otonomi, Rum tarafına daha fazla toprak verilmesi anlamında olacak. Rum yönetimi buna olumlu bakıyor.

İÇ EGEMENLİK-ÖZERKLİK

2 Ağustos 1999 tarihli Politis gazetesi şunları yazdı:

“Yabancı diplomatlara göre, AGİT toplantısı öncesinde yer alacak Kıbrıs girişiminde, hazırlanmakta olan fikirler, bir bilmeceye monte edilince, ABD ve Kanada eyaletlerinin çalışma yöntemini hatırlatıyorlar. ABD’nin düşüncelerini bilecek durumda olanlar bu iddiada bulunuyorlar. Yani federal kanatlar için birer ve merkezi hükümet için ayrı bir anayasadan söz ediyorlar. Her iki federal devletçik (kanatlar) iç egemenliğe sahip olacaklar, ancak hiç bir zaman BM’de koltuk ve dış ülkelerde büyükelçi vs bulundurma gibi devlet egemenliğine sahip olamayacaklar. İç egemenliğinin anlamını yorumlayan aynı çevreler, ABD’nin günlük gerçeklerinden bir örnek veriyorlar: Aranan bir kişinin bir eyaletten diğerine teslim edilebilmesi için iade edilmesi başvurusu gerekiyor. Şunu önemle belirtmemiz gerekir ki, Kıbrıs Cumhuriyeti’nin endişelerini yatıştırma çabası çerçevesinde merkezi hükümet anayasasında, taraflar arasında bölünmeyi önleyecek kasin ifade yer alacağı görüşünü belirtiyorlar. Ancak bölünme yer alırsa, ayrılan bölüm uluslararası alandaki bütün haklarını kaybetmiş olacak. Gerek Amerikalılar, gerek İngilizler, İngiliz üsleri ve özellikle sözde egemenlikleri ile ilgili

statünün hiçbir şekilde değiştirilmesine müsaade etmeyeceklerini her yöne doğru bildirmiş bulunuyorlar.”

1 Ağustos 1999 tarihli Fileleftheros’ta bir söyleşi yayımlanan Kasulidis, “Rum yönetimi iki bölgenin geniş bir özerkliğe sahip olmasından yana bir tavır içinde görülüyor, bu gevşek federasyona yakın mı?” sorusuna şu yanıtı verdi:

“Meselenin özü, özerkliğin derecesi, iki topluma daha fazla otonom faaliyetlere girişme olanağı verecek şekilde olmalıdır. Bunun, aleyhimize ve Türk tarafı lehine olacağını sanmıyorum. Eğer konuya ekonomik açıdan bakarsak, bizim yararımıza olacak, fakat Türklerin daha fazla özerklik istemek haklarıdır. Bu özerkliğin ne kadar olacağı müzakere konusudur ve karşı tarafın örneğin toprak konusundaki tutumuna bağlı olacak.”

KIBRIS’A NATO ASKERİ VE ABD’NİN HEDEFLERİ

8 Ağustos 1999 tarihli Fileleftheros gazetesi, Atina’da çıkan Ependitis adlı gazeteden şu haberi aktardı:

“ABD, NATO örtüsü altında adaya büyük bir Amerikan askeri grubu gönderecek. Aynı komutanlığa 5 bin Türk ve 5 bin Yunan askeri dahil olacak. İki ülkenin geri kalan güçleri (Yunan Alayı ve Türk Barış Kuvvetleri) geri çekilecek. RMMO polis gücüne dönüştürülecek.”

11 Ağustos 1999 tarihli Haravgi gazetesi şu haberi verdi:

“Beyaz Saray, Dışişleri Bakanlığı ve Pentagon düşünceler üretiyor, fikirler ile önerileri değerlendiriyor ve egemenliklerini kurma hedeflerini ilerletmeye ivme kazandıracak her yönde devreye girme planları yapıyor. ABD’nin bölgedeki hedefleri çok yönlü ve karmaşık olup, dünyada egemenlik kurma planlarıyla bağlantılıdır. ABD şunları hedefliyor:

1. Türkiye AB’a aday, ardından üye ülke olsun ki AB saflarında “Truva atı” rolü oynamak istediği zaman ABD’nin ikinci bir güçlü müttefiki olsun.

2. Türkiye’ye Türk-Yunan ve Kıbrıs sorunlarından kurtarıp, bölgedeki Rus nüfuzunun daha da azalması için,

17 Ekim 1999 tarihli Fileleftheros’ta bir söyleşi çıkan İngiltere’nin Kıbrıs Yüksek Komiseri Edward Clay ise, Kıbrıs’taki İngiliz üslerinin Kıbrıs sorununun çözümünden etkilenmediğini, ne de herhangi bir anlaşmanın parçası olabileceğini vurgulamaktaydı.

eski Sovyetler Birliği’nin müslüman cumhuriyetlerine daha çok müdahalesine olanak verecek koşulların yaratılması.

3. Doğu Akdeniz bölgesini doğrudan denetimlerine almak ve Kafkas petrolleri boru hattını Türkiye üzerinden geçirmek.

Haravgi’ye göre ABD bu amaç için diğerleri yanında Kıbrıs’a, Kıbrıs sorununda olası anlaşmayı denetleyecek ve ayrıca tüm bölgeyi kontrol altında tutacak Amerikan askeri konuşlandırma fikrini ilerletiyor. Clinton, Türkiye ve Yunanistan ziyaretlerini, ABD çıkarlarını ilerletmek için programlamıştır.

Simerini gazetesi ise, 22 Ağustos 1999 tarihli nüshasında şu haberi verdi:

“ABD, nihai bir anlaşmanın zeminini oluşturacak geçici bir anlaşma çerçevesinde, Türk Barış Kuvvetleri’nin aşamalı olarak çekilmesini ve buna paralel olarak KKTC ve Rum yönetimi topraklarının bir bölümünde genişletilmiş ve askerden arınmış üçüncü bir kuşak oluşturmayı planlıyor...Türk ve Rum tarafları arasında askerden arındırılmış “üçüncü kuşak” bölgesi oluşturulacak. Genişletilmiş, askerden arındırılmış bölgeden, 1960’dan beri Türkiye’nin güvenliği için önemli kabul ettiği Girne ve Karpaz bölgeleri muaf tutulacak.”

KIBRIS NATO’YA SOKULACAK

Derken, 19 Eylül 1999 tarihli İstanbul’daki Cumhuriyet gazetesinde bir söyleşi yayımlanan Helen Uluslararası ve Avrupa Araştırmaları Vakfı Genel Direktörü Prof. Theodore Coulombis’in şu görüşleri dile getirdiği

öğrenildi:

“Kıbrıs’ın (Güney Kıbrıs) AB’ye tam üyeliği dört, ya da beş yıl alacaktır...Bu beş yıl içinde bir çözüm olabilir. Bakın, Kıbrıs’ta bir taraf bütün Kıbrıs’ı temsil ederek AB’ye üye olurken, öbür taraf geride mi kalmalı? İki taraf da AB dışında kalırsa o zaman Avrupa bünyesine girmek gibi bir fırsatı kaçırmış olurlar. Ya da bir başka seçenek bulurlar ve iki taraf da özgürce AB üyesi olur. Bence bu çözümü de NATO her iki tarafa getirebilir...Özetlemek gerekirse, Kıbrıs neden NATO üyesi olmasın? Burada söylemek istediğim, iki toplum arasında varılacak anlaşmanın bir parçası NATO üyeliği olmalıdır. Yıllardır Kıbrıs sorununu incelediğim, üzerinde çalışmalar yaptığım için çok iyi biliyorum ki Kıbrıslı Türklerin en önemli kaygıları güvenlidir. Kıbrıs’a yerleştirilecek bir NATO askeri gücü fikri, anladığım kadarıyla artık Kıbrıslı Rumlar tarafından reddedilmemeye başlandı...Bir NATO çözümünde Kuzey Kıbrıs’taki Türk gücüne hiçbirşey olmayacak. Yerinde kalacak.” (Cumhuriyet, 19 Eylül 1999)

Kıbrıs’ın Rum kesimindeki Intercollege tarafından düzenlenen bir seminerde de söz alan Theodoros Kulumbis, federal çözümle birlikte AB üyeliğinin gerçekleştirilebileceğini söyleyerek, Kıbrıs’ın NATO’ya girmesi ve adadaki iki İngiliz üssünden birinin NATO üssüne dönüştürülmesini ihtimal dışı etmedi. (aktaran Halkın Sesi, 27.10.1999)

17 Ekim 1999 tarihli Fileleftheros’ta bir söyleşi çıkan İngiltere’nin Kıbrıs Yüksek Komiseri Edward Clay ise, Kıbrıs’taki İngiliz üslerinin Kıbrıs sorununun çözümünden etkilenmediğini, ne de herhangi bir anlaşmanın parçası olabileceğini vurgulamaktaydı.

ÜÇLÜ EGEMENLİK

14 Eylül 1999 tarihinde de Anadolu Ajansının şu haberi basında yer aldı:

“Amerikan Hükümeti’nin Kıbrıs’ta üçlü egemenliği öngören yeni bir plan hazırladığı öğrenildi. İki eşit egemen Türk ve Rum devleti yanı sıra, Kıbrıs’ı dışarıda temsil edecek ve çatı görevi yapacak bir üçüncü egemenlik fikri.”

19 Eylül 1999 tarihli Fileleftheros da bu konuda ayrıntı sağladı ve “iyi haber alan kaynaklardan teyit edilmiş” şu haberi verdi:

“1. Toprak %28’in altına düşecek,
2. Egemenlik federasyon zemininde bir olacak, ancak iç yetkiler üçe bölünecek,
3. Başkanlık sistemi, özlü yetkileri olmayan bir başkan (Bir Rum ve bir Türk olarak dönüşümlü) ile başbakanın bulunacağı parlamenter bir sisteme dönüştürülecek. Başbakan milliyetine bakılmaksızın alt meclis tarafından %70+ ile seçilecek ve özlü yetkilere sahip olacak.”

Eylül ayına gelindiğinde, Kıbrıs Rum ve Yunanistan taraflarına yapılan baskıların arttığına ilişkin açıklamaların yapıldığını görüyoruz:

“Yunanistan Savunma Bakanı Akis Çohacopoulos, Washington’daki The American University’de verdiği bir konferansta şöyle konuştu: “Türkiye hem AB üyesi olmak istiyor. Hem de bağımsız bir ülke olan Kıbrıs’ı işgal ediyor. Bu ikisi bir arada olamaz.” (Kıbrıs, 25.9.1999)

24 Eylül 1999 tarihli Politis gazetesine göre, ABD ile İngiltere Kıbrıs sorununda Haziran 1999’da uygulamaya konan somut eylem planı temelinde hareket ediyordu. 20 Eylül 1999 tarihli Fileleftheros gazetesi de toprak konusundaki yaklaşımların, Pentagon uzmanlarının da katkısıyla State Department’deki bir grubun aylar süren çalışması sonucu şekillendiğini duyurmaktaydı. Kıbrıs’ı ziyaret eden Amerikalı harita çözümçülerine göre, Omorfo ve Maraş Rumlara devredilecek ve 3. ayak olarak Karpaz’da geniş bir kanton (Yalusa ve Dipkarpaz) oluşturulacaktı.

New York’ta bulunan Dışişleri Bakanı Yannakis Kasulidis, 26 Eylül 1999 tarihli Fileleftheros’ta çıkan bir söyleşisinde şöyle demektedir:

“1250 sayılı BM kararına göre tüm konular masada olacak...Toprak konusunda Gali haritasına yakın olacağını sanıyoruz. Tarafımız bu haritada özellikle göçmenler, kıyıları vs. konularında bazı iyileştirmeler görmek isterdi.”

Kasulidis, Kıbrıs Türk tarafının Gali Haritasında %28.2 toprak aldığını belirterek, bu oranın azaltılmasını

ve Kıbrıslı Rumlara bundan daha fazla toprak verilmesini istediklerini dile getirdi.

27 Eylül 1999 tarihli Fileleftheros bu bağlamda şu haberi verdi:

"Rum göçmenlerin 2/3'ünün (%65) Kıbrıs Rum yönetimi altındaki bölgeye dönmesi State Department harita uzmanlarınca inceleme konusu yapıldı. Bu uzmanların hareket noktası, en çok nüfusa sahip Maraş olmak üzere haritalar üzerinde çizdikleri çizgiler State Department yetkili diplomatları tarafından inceleniyor."

Eylül ayı sonunda İstanbul'da çıkan Radikal gazetesi, ABD Dışişleri Bakanı Madeleine Albright'ın üzerinde çalıştığı Kıbrıs sorununun çözüm formülünü şöyle açıkladı:

- * Güzelyurt ve Maraş'ın Rumlara bırakılması
- * Karpaz'da ayrı bir kanton kurulması ve Rum göçmenlerin dönüşü

- * Adanın uzun vadeli ve kademeli silahsızlandırılması

- * İngiltere komutasında Türkiye ve Yunanistan'ın katılımıyla bir güvenlik kuvveti oluşturulması

- * Gevşek federasyon modeli ve bu modelde parlamenter sistem

- * Yetkileri sınırlı devlet başkanının dönüşümlü olması

- * Başbakan'ın parlamentonun yüzde 70'inin desteğini sağlaması

- * Bakanlık dağılımının nüfusa oranlanması (aktaran Yeni Düzen, 27.9.99)

26 Eylül 1999 tarihli Politis gazetesi, Denktas ve Kleridis'in New York temaslارında kendilerine iletilen ABD ve İngiltere'nin hazırladıkları fikir ve senaryoları şu şekilde duyurdu:

"Cumhurbaşkanı sistemi yerine dönüşümlü başkanlık. Başkanı, Türkiye ve Yunanistan'da olduğu gibi meclis seçecek ve bir dönem Türk, bir dönem Rum olacak, esaslı yetkileri olmayacak. Esas yetkiler başbakanda olacak ve o da birleşik seçim sistemiyle halk tarafından seçilecek. Denktas buna "üçlü egemenlik" diyerek olumlu karşılarken, Klerides tutum belirlemekten kaçındı."

Bu arada Fileleftheros bir gün sonra şunları yazdı: "Türk tarafının ısrar ettiği dönüşümlü başkanlık konusunda Sir David Hannay'ın yönetim sisteminin değiştirilmesi ve yetkileri üzerinde toplayacak başbakanlık makamının oluşturulması fikri üzerinde taraflar nezdinde nabız yoklaması yapıldı. Devlet başkanı dönüşümlü olarak seçilecek. ABD tarafında İsviçre modeli kollektif olarak yönetilecek bir Başkanlık Konseyi önerisi var. Bu durumda başkan yine dönüşümlü olarak seçilecek."

TÜRKİYE İLE DEĞİL KIBRISLI TÜRKLERLE FEDERASYON

Kıbrıs Rum liderlerinden ve eski Cumhurbaşkanılarından Spiros Kipriyanu, şu görüşleri savunmaktadır:

"Doruk anlaşmalarına imza atan Başpiskopos Makarios da Türkiye'yle federasyonu benimsemiyordu. Elde etmek için çalıştığımız federasyon, Kıbrıslı Türklerle kurulacak federasyondur. Bu yüzden yerleşiklerin ve ordunun gitmesinde ısrar ediyoruz." (aktaran Birlik, 28.9.99)

Kipriyanu, Simerini ile yaptığı bir söyleşi de, gerek kendisinin, gerekse Makarios'un Türkiye'yle federasyon yapmak için anlaşmadıklarını, federasyonu Kıbrıslı Türklerle yapmak için anlaştıklarını, ancak Kıbrıslı Türklerin şimdi adayı terkettiklerini ve adada "sömürgecilerin" kaldığını ifade ederek şöyle konuştu:

"Bu durumda Türk kuvvetleri ve sömürgeciler gitmelidir. Evlerini terketmek için göçmenler tazmin edileceği yerde, sömürgecilerin tazmin edilip gitmeleri daha uygundur. (aktaran Halkın Sesi, 11.10.1999)

DENKTAŞ'IN AKLINDA OLAN

Kıbrıs Rumlarının lideri Klerides ise, New York'taki Dış Konular Konseyi'nde yaptığı "Kıbrıs sorununun çözüm perspektifleri" konulu konuşmada şöyle dedi:

"Denktas'ın AB üyeliğine karşı çıkma nedenlerinden biri, talep ettiği çözüm Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne uymayan unsurlar içermesinden kaynaklanmaktadır. Diğer bir ifadeyle serbest dolaşım

ve yerleşim istemediği, mecburi mal-mülk mübadelesinde ısrar ettiği için AB'a üyeliğe karşıdır. Dekonfrantasyon ve asker indirimi konularında da sayılarını belirtmeden önemli oranda Türk askerinin süresiz adada kalmasını ve Türkiye'nin müdahale hakkının devam etmesini isteyen Denktas, bu malum tezlerinden vazgeçmeye hazır değildir. Denktas'ın gerçekte aklında olan, biri kuzey, biri güneyde iki ayrı manda devlet yaratılmasıdır ki böyle bir şey Güvenlik Konseyi'nin belirlediği çözüm parametrelerine tamamiyle aykırıdır." (aktaran Halkın Sesi, 30.9.1999)

Politis gazetesi de "Kıbrıs sorunundaki Türk siyaseti, Geleneksel kod: Taksim" başlıklı haber-yorumunda, Türkiye'nin 1950'li yıllarda belirlediği uzun vadeli

"BM kararları ve doruk anlaşmaları temelinde bir federasyon oluşturulmasını iletirmek için hem siyasi iradeye, hem de arzuya sahibiz. İki toplumlu, iki kesimli federasyon çözümü, Türkiye dışında herkes tarafından kabul görmektedir. Eski taksim planlarının iletilmesi yönündeki yeni bir çabadan başka birşey olmayan konfederasyonla ilgili son Türk önerisi, bu alaycı tutuma yeterli kanıttır. Artık bu dünyada konfederasyonlar yoktur. Eskiden var olanlar da hiçbir iz bırakmadan dağıldılar. Dünyanın hiçbir yerinde, Kıbrıslı Türkler gibi nüfusun %18'ini oluşturup bu kadar hak ve imtiyaz sahibi olan başka toplum yoktur. Siyasi tarihte nüfusun %18'ine iki toplumlu iki kesimli federasyon verildiği

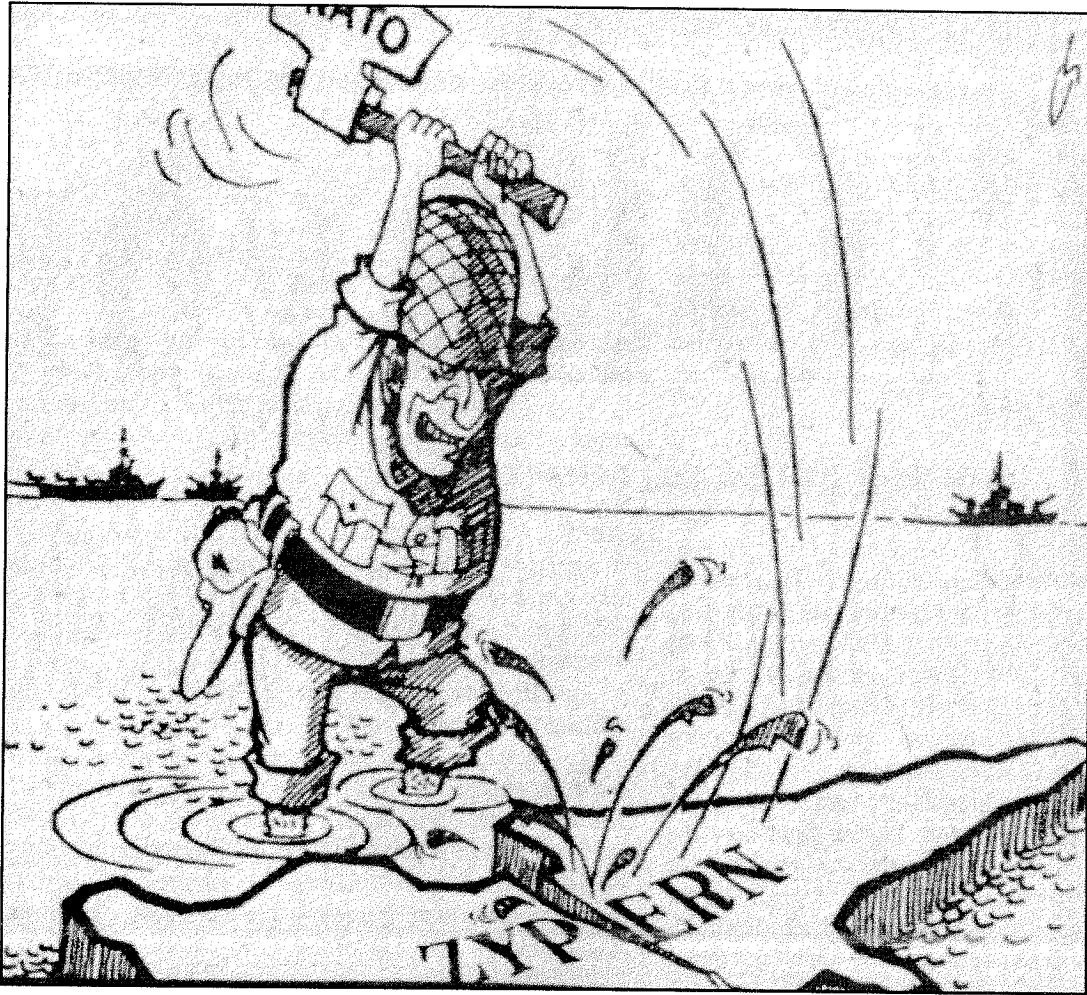
"Kıbrıs Cumhuriyeti'nin yıkılması için içten ve dıştan çok çalışıldı. Türk ve Elen "büyük ülkü"leri adına, enosis ve taksim adına, "özgür dünya"yı savunma adına, Ankara, Cunta, NATO'cular, EOKA-B, Grivas, Denktas ve TMT, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin dağıtılması nihai hedefinde buluştular. Dünyada ve bölgede birçok şeyin değişmesinde rağmen, Kıbrıs'ın kesin taksimi ve Kıbrıs Cumhuriyeti'nin dağıtılması tehlikesi hâlâ vardır."

Yannakis Kolokasidis

siyasetin adanın taksimi olduğunu, bu hedefin bugüne kadar başarıyla hayata geçirildiğini, 1960'ta Türk enklavlarının oluşturulması, 1974 istilası ve 1983'te sahte devletin ilanının, bu hedefin de-facto hayata geçirilmesinin temel istasyonları olduğunu belirtmektedir. Politis'e göre, 1998'de ortaya atılan ve iki ayrı devletin varlığından başka bir şeyi oluşturmayan konfederasyon önerileriyle taksimin yasallaştırılmasına çalışılıyor. Bunu yapamazlarsa, Türkiye ile tam entegrasyona hazırırlar." (aktaran Kıbrıs, 4.10.1999)

görülmemiştir. Uluslararası camianın, bir ülkenin nüfusunun %18'ini oluşturan azınlığın, ayrılıp bağımsız bir devlet kurmak suretiyle, uluslararası düzene tehlikeli emsalleri ithal edilmesine göz yumacağına inanmıyorum. Bugün bütün dünyada, bu tür 3 bin küçük azınlık mevcuttur." (aktaran Yeni Demokrat, 8.10.1999)

Kıbrıs doğumlu Türkiyeli diplomat Alaeddin Gülen de, 1998 yılında yayımladığı "Bellekte Kalanlar" adlı anı kitabında, 1959'da imzalanan Zürih ve Londra Anlaşmaları ile ilgili olarak şunları yazmaktadır:

"(Fatih Rüştü) Zorlu, kuvvetli şahsiyeti ve üstün müzakere kabiliyetiyle dolayısıyla müzakere masasında daima kendi görüşümüzü kabul ettirirdi. Bunun en güzel örneği, Zürih ve Londra anlaşmalarıdır. Bu anlaşmalar tamamen Zorlu'nun eseri ve zaferidir. Averof'la kapandıkları bir odada bütün isteklerini adeta birer

birer Averof'a dikte ettirmiştir. Kıbrıs'ta %20 nisbetindeki Türk azınlığını, %80 nisbetindeki Rum çoğunluğuna eşit hale getirmek normal sayılacak bir olgu değildi ve her babayığının başaracağı bir iş değildi." (s.244)

Kıbrıs'ta yaşayan Türkler ve Rumlar hâlâ daha bu olgunun tutsaklığını yaşamaktadır.

SORUNUN ÖZÜ

Rum Başkanlık Müsteşarı Manolis Hristofidis'in, Washington'daki 15. Elen-Amerikan Liderliği Konferansında yaptığı konuşmada söyledikleri, Kıbrıs Rum kesimi açısından Kıbrıs sorununun özünü ortaya koymaktadır:

YBH 5. Kurultayı Yapıldı

Yurtsever Birlik Hareketi (YBH) 5. Kurultayı, KTOEÖS lokalinde kalabalık bir katılımla gerçekleşti.

28 Kasım Pazar günü yapılan kurultayda YBH Genel Sekreteri Rasih Keskiner, Örgütlenme Sekreteri İzzet İzcan, Alpay Durduran ve Özker Özgür birer konuşma yaptılar.

Kurultaya katılması beklenen AKEL Genel Sekreteri Hristofias, Ledra Palace sınır kapısındaki imza atma uygulamasını reddettiğinden KKTC'ye geçişi engellenmiş, dolayısıyla kurultaya katılamamıştır.

Kurultaya şu başlıklar altında sunulan karar tasarıları onaylanmıştır:

Kıbrıs'ta Federal Andlaşma Kaçınılmazdır, Gençlik Toplamların Geleceğidir, Askerlik Profesyonel Olmalıdır, Profesyonel Olmalıdır, Statüko Çalışanları Eziyor, Şovenizme Karşı Mücadele Sürdürülmelidir, 2000'li Yıllar Sosyalizmin Yükselineceği Yıllar Olacaktır.

Kurultaya gazetemiz mesaj göndermiş ve yurtseverlerin birlik ve dayanışmasının önemini vurgulamıştır.

Kurultayın oyladığı tasarılarından birini ve Kıbrıs'ta Sosyalist GERÇEK'in mesajını olduğu gibi aktarıyoruz:

28 Kasım 1999

YURTSEVER BİRLİK HAREKETİ KURULTAYI OLAĞAN BEŞİNCİ TOPLANTISI DİVAN BAŞKANLIĞI

Kıbrıs'ta Sosyalist Gerçek, YBH Kurultayı Olağan 5. Toplantısı'nı devrimci bir coşku ile kutlar, çalışmalarında başarılar diler.

Halkımızı köleleştirme ve eritme siyaseti temeline oturtulmuş sömürge rejimine karşı verilen onurlu kurtuluş mücadelesinde YBH'nın yerini takdirle karşılıyoruz. Anti-emperyalist, bağımsız, toprağı bütün, barış ülkesi Kıbrıs'ın yaratılması ve nihai hedef sosyalist Kıbrıs'a ulaşmak için YBH ve YBH'li yoldaşlarla omuz omuza her türlü mücadeleyi vermeye hazırız. Bu mücadelenin, tüm yurtsever, devrimci, ilerici, demokrat güçlerin ortak ve birlikte hareket etmeleri halinde ancak başarıya ulaşacağına inanıyoruz. Bu mücadele birlikteliğinin bir an önce yaratılması dileğimizdir ve bunun sağlanmasında da tüm bu çevreler gibi YBH'ne de önemli görevlerin düştüğüne inanıyoruz.

YBH'li yoldaşlarımızın bu görevlerini ve mücadelelerini zaferle taçlandırmalarını diler, devrimci saygılarımızı sunarız.

Kıbrıs'ta Sosyalist Gerçek
Yazı Kurulu

Kurultay oldukça kalabalıktı

2000'li YILLAR SOSYALİZMİN YÜKSELECEĞİ YILLAR OLACAKTIR

İçinde yaşadığımız çağ, insanlık ayıpları ile doludur. Güçlünün güçsüzü ezdiği, Emekçilerin sömürünün acımasız çarkları arasında sömürüldüğü, Emperyalizmin, uluslararası tekellerin dünyaya sahip olmaya çalıştığı, etnik çatışmaların, milliyetçilik ve fanatizmin sorunu kanlı savaşların yaşandığı yıllar oldu. Silah tekellerinin yarattığı ortam, dünya servetlerinin insanlığın mutluluğuna harcanması engellenmiştir. Dünya nüfusunun üçte biri açlıkla boğuşmaktadır. İnsan hakları ihlalleri korkunç boyutlara ulaştı.

Aşırı kar hırsı doğanın dengesinin değişmesine, pek çok çevre sorununun yaşanmasına neden oldu. 1900'li yıllar, insanın, geleceğe bıraktığı kötü miraslarla doludur.

Yurtsever Birlik Hareketi, 2000'li yılların dünyada barış ve kardeşliğin hakim olacağı yıllar olmasını beklemektedir. Dünya servetlerinin insanlığın mutluluğu için harcanmasını beklemektedir. İnsanın, bağımsız, özgür ve dokunulmaz olmasını; insan haklarının eksiksiz uygulanmasını, hukukun üstünlüğünün

egemen olmasını beklemektedir.

2000'li yıllar, doğa ve insan yararına gelişmelerin yükseleceği, 1900'lü yıllardaki deneyiminden de dersler çıkararak, sosyalizmin damgasını vuracağı yıllar olacaktır.

YBH, bu çerçevede bu gidişe katkıda bulunmayı sürdürecektir, gerek Kıbrıs'ta gerekse dünyada; savaşı, sömürsüz bir düzenin kurulması yönündeki mücadelesini sürdürecektir.

Rasih Keskiner Kurultaya hitap ederken

İzcan Kurultaya sesleniyor

SOLDA ORTAK ADAY SANCISI

ve yazdıkları ortada.

Biz, herkesin destekleyebileceği, YBH'nin destek verdiği, Arif Hoca aday olursa sosyalistler olarak destek vereceğiz. Ama amaç bunun ötesidir. Yani tüm demokrat, yurtsever ve sosyalistlerin ortak mücadelesini örgütleyebilme kaygısıdır.

Gelinen noktada CTP'nin aradığı aday tiplmesi ve izleyeceği politik çizgi maalesef ortak aday ve ortak mücadelenin önünü tıkamıştır. Bu pek sürpriz değildir. Önemli olan tüm ilerici güçlerin güçlerini birleştirerek bağımsızlık, demokrasi ve barış için ortak mücadeleyi örgütlemesidir.

Seçimler "Kıbrıs sorununa" odaklanacaktır. Liberal ve sistemi savunan, statükoya endekli politikaları zaten Denktaş ve Eroğlu savunacaktır. Sola ne kalır? Utangaçça yaltaklık mı? Yoksa halkımız için bağımsızlık, demokrasi ve barış mücadelesi mi? Fark burda. Bu fark oldukça ortak hareket hayaldir. Yoksa Hoca'nın sağlığı

Kuzey Kıbrıs'ta Cumhurbaşkanlığı seçimleri yaklaştıkça atmosfer ısınıyor. Denktaş ve Eroğlu adaylıklarını açıkladılar. Hatta Eroğlu adaylığını açıklarken "ucunda ölüm bile olsa yine adayım" dedi. Acaba Eroğlu geçen defa aday olurken ölüm tehtiti mi almıştı?

Tüm bu gelişmeler olurken başını CTP ve YBH'nin çektiği bir grup parti de ortak sol aday arayışına girdiler. CTP araya araya Denktaş'ın teşriki mesai arkadaşı, DAÜ Üniversitesi'nde Rektör Özyay Oral'ın destekçisi Bekir Azgın'ı önerdi. Bu ismin tutmayacağını CTP bilmiyor muydu? Bal gibi biliyordu YBH ise Özker Özgür'ü, olmazsa Alpay Durduran'ı, olmazsa Arif Hoca'yı önerdi. CTP peşinen Özker Özgür ve Durduran'a karşı çıktı. Haksız da değildi. Çünkü Özker Özgür CTP'den ayrılmış (veya atılmış) birisi, Durduran ise eski YKP başkanı ve YBH'nin sözcülerinden. CTP Arif Hoca'ya da karşı çıktı. Gerekçe ise çok farklı. Hoca'nın sağlık sorunları gerekçe gösterildi. Bu inandırıcı olmayınca "ama Hoca çok radikal, söyledikleri

Bir Ülkenin Kısa Hikayesi

Hayat kendini yenilerken bir yandan da kendini bir yerde dengelemek için kendi kendinin anti tezini üretiyordu.

Güneş kimselere sormadan yavaş yavaş batarken kış rüzgarlarının soğukluğunu hissetmeye başlıyordu Lefkoşa'nın parçalanmış ve bölünmüş surları. Hava kararıyor, soğuk düşüyordu Lefkoşa'nın dar ve kirli sokaklarına. Bütün ülkede olduğu gibi burda da durum aynıydı: "kurtarılmış bölge".

Mumum yavaş yavaş bitmeye başladığında elektriklerin gelmesini bekler olmuştum sabaha dek üşüyerek. Sabah okula giderken haberlerde duymuştum devletin olduğunu. Günler geçiyordu, birbirinden farkı yoktu, hep aynı, hep beklenen şeylerdi duyulan. Bu sabah farklı birşey olmuştu ekmeğe değil de, tüp gaza zam yapılmıştı nedense:

Beyinler yine aynıydı Kıbrıs'ın Doğu yakasında, kendi içinde, kendi kendine.

Ama özgürlük vardır be kardeşim, size karışan mı var? Ne isterseniz yapın, gezin tozun artık özgürsünüz.

Ama özgürlüğün de nereye kadar gittiğini biliyordu herkes... Bunu konuşmak da özgürlük isterdi.

Günler geçiyordu, herşey günden güne daha iyi oluyordu.

Evren Maner

Geçmişten Geleceğe Bir Kıbrıs Hikayesi

Cilt: 1

Arif Hasan Tahsin

Işık Kitabevi Yayınları

Ayhan Hikmet ile Ahmet Muzaffer Gurkan'ın öldürülmesi, Kıbrıs Cumhuriyeti'ni yaşatmak isteyenlere indirilmiş son darbe oldu.

Ortada artık, Denktaş Bey'in,

"Kıbrıslı Türklerle Kıbrıslı Rumlar bir arada yaşayamazlar" tezi kaldı.

Ve artık, bunu kanıtlama çabalarına karşı çıkacak kimse de yoktu.

Bir de Dr. İhsan Ali kalmıştı geriye ama, o da etkisiz hale getirilmişti daha önceden.

Denktaş Bey'in dediklerine bakılırsa

İhsan Ali de öldürülecekti ama, kendisi haber almış ve önlemiştir bu durumu. Doğru mu acaba Denktaş Bey'in dediği?

Bugüne kadar, Denktaş Bey'in bu konuda dediklerinin tersini duymadım.

O nedenle doğru kabul ediyorum.

"Kıbrıslı Türklerle Kıbrıslı Rumlar bir arada yaşayamazlar"

yolunda, zaten o güne kadar bir hayli yol alınmıştı.

"Camilerin bombalanması zaten bunu göstermiyor muydu?"

Denktaş Bey'in yazıhanesine bomba koymak da neyin nesi oluyordu?

Denktaş Bey'in yazıhanesine bomba koyanlar

"komünist da olsalar" Rumlardan cesaret alarak yapmadılar mı bu işi?

Ne bombalanmaz bugün camilerimiz?

Neden bomba atılmaz Denktaş Bey'imize?

İki toplumu birbirinden ayırınca durmadı mı bombalar?

Peki, Durduran'ın arabasına yerleştirilen bombalar,

YKP'ye atılan kurşunlar,

CTP'ye yerleştirilen bombalar ve dahaları neyin nesi oluyor? Ya Kutlu

Adalı'nın öldürülmesi?

Geçmişten Geleceğe Bir Kıbrıs Hikayesi

Arif Hasan Tahsin

Işık Kitabevi Yayınları

Kıbrıs'ta
Sosyalist
GERÇEK

Sahibi:
Kıvılcım
Yayıncılık
Kollektif Ortaklığı

Adres:
Haşmet Gürkan Sokak,
No: 17 A
Lefkoşa-KIBRIS
Mersin 10- Türkiye

Tel-Fax:
(Merkez) 0(392) 22822
(Güzelyurt) 0(392) 7144597
e-mail: onur@analiz.net